

**Σχολή Κοινωνικών Επιστημών
Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών**

**<<ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ>>**

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

**<< Κίνδυνος χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αναγκαιότητα
ελέγχου>>**

Παναγιωτοπούλου Μαρία

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Ταμπουρατζή Ευθαλία

Πάτρα, Ιούνιος, 2021

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της φοιτήτριας («Παναγιωτοπούλου Μαρία») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο/η συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του/της συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του/της συγγραφέα/δημιουργού. Η συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

<< Κίνδυνος χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αναγκαιότητα
ελέγχου>>

Παναγιωτοπούλου Μαρία

Επιτροπή Κρίσης

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

Ευθαλία Ταμπουρατζή

Καθηγήτρια Τμήματος

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

Σταμάτης Αγγελόπουλος

Καθηγητής Τμήματος

Πάτρα, Ιούνιος, 2021

<<Με την ολοκλήρωση της συγγραφής της διπλωματικής εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου κ. Ταμπουρατζή Ευθαλία για την καθοδήγησή της. Επίσης ευχαριστώ όλους του καθηγητές του μεταπτυχιακού για τις γνώσεις που μου προσέφεραν.>>

<<Κίνδυνος χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αναγκαιότητα ελέγχου>>

<<Risk of financial institutions and necessity of control>>

Περίληψη

Το τραπεζικό σύστημα αποτελεί το κέντρο της οικονομίας. Μέσω των τραπεζών διακινούνται τα χρήματα, χρηματοδοτούνται επιχειρήσεις και εκτελούνται διεθνής συναλλαγές. Οι τράπεζες πρέπει να είναι σε θέση να μπορούν να προσαρμόζονται στο συνεχές μεταβαλλόμενο περιβάλλον που υπάρχει το οποίο ενέχει κινδύνους. Το τραπεζικό σύστημα για να είναι αποτελεσματικό θα πρέπει να υπάρχει ένας αποτελεσματικός εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος. Οι τράπεζες πρέπει να διαθέτουν ένα ισχυρό Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου προκειμένου να προστατεύσουν τα περιουσιακά στοιχεία τους, να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν κάθε κίνδυνο και να ελέγχεται αν λειτουργούν σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους. Στη παρούσα εργασία γίνεται αναφορά στην ιστορία του τραπεζικού συστήματος στην Ελλάδα. Στη συνέχεια αναλύουμε τους τραπεζικούς κινδύνους και τον εσωτερικό έλεγχο ο οποίος είναι απαραίτητος για την σωστή λειτουργία των τραπεζών. Στο τέλος κάνουμε μια έρευνα για τις τέσσερις συστημικές τράπεζες της Ελλάδας συγκρίνοντας τις με αριθμοδείκτες για να ελέγξουμε την πορεία τους την περίοδο 2015 έως 2019. Τέλος με τη χρήση του Z-score καταλήγουμε στον αν τα τραπεζικά ιδρύματα που εξετάζουμε οδηγούνται προς την πτώχευση.

Abstract

The banking system is the center of the economy. Money is circulated through banks, businesses are financed and international transactions are carried out. Banks need to be able to adapt to the ever-changing and risky environment. For the banking system to be effective there must be an effective internal and external control. Banks must have a strong Internal Audit System in order to protect their assets, be able to withstand any risk and be audited to operate in accordance with their institutional framework. In the present work, reference is made to the history of the banking system in Greece. Then we analyze the banking risks and internal control which is necessary for

the proper operation of the banks. In the end we do a research for the four systemic banks of Greece comparing them with indicators to check their course in the period 2015 to 2019. Finally, with the use of the Z-score, we conclude whether the banking institutions we are examining are headed for bankruptcy.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	
(Ελληνικά).....	5
(Αγγλικά).....	5

1: Το Τραπεζικό Σύστημα

1.1 Το Τραπεζικό Σύστημα.....	12
1.1.1 Κύριες πηγές εσόδων των τραπεζών.....	13
1.2 Ασύμμετρη Πληροφόρηση.....	13
1.2.1 Τρόποι αντιμετώπισης της Δυσμενής Επιλογής και του Ηθικού Κινδύνου.....	14
1.3 Ιστορική Αναδρομή.....	14
1.3.1 Κρίση 2008.....	16
1.4 Λειτουργία των Τραπεζών.....	18
1.5 Μορφές Τραπεζών.....	20
1.5.1 Συστημικές Τράπεζες.....	20
1.5.2 Εμπορικές Τράπεζες.....	20
1.5.3 Επενδυτικές Τράπεζες.....	22
1.5.4 Συνεταιριστικές Τράπεζες.....	24
1.5.5 Κεντρική Τράπεζα.....	24
1.5.6 Τράπεζες Κοινοτικής Ανάπτυξης.....	26
1.5.7 Ειδικοί Πιστωτικοί Οργανισμοί.....	26

2: Το Εποπτικό- Ρυθμιστικό Πλαίσιο

2.1 Το Ρυθμιστικό Πλαίσιο.....	27
2.2 Λόγοι υπέρ και κατά της Τραπεζικής Εποπτείας.....	28
2.3 Βασιλείες.....	29
2.3.1 Βασιλεία I.....	29
2.3.1.1 Πυλώνας I.....	30
2.3.1.2 Πυλώνας II.....	30
2.3.1.3 Πυλώνας III.....	31
2.3.1.4 Πυλώνας IV.....	31

2.3.2 Αρνητικά Στοιχεία της Βασιλείας I.....	31
2.3.3 Βασιλεία II.....	31
2.3.3.1 Πυλώνας I.....	32
2.3.3.2 Πυλώνας II.....	33
2.3.3.3 Πυλώνας III.....	33
2.3.4 Βασιλεία III.....	34

3: Τραπεζικός Κίνδυνος

3.1 Τραπεζικός Κίνδυνος.....	37
3.2 Αβεβαιότητα και Κίνδυνος.....	38
3.3 Είδη Κινδύνων.....	38
3.3.1 Πιστωτικός Κίνδυνος.....	38
3.3.2 Κίνδυνος Αγοράς.....	39
3.3.2.1 Διαχείριση του Κινδύνου Αγοράς.....	40
3.3.2.2 Διαφορές μεταξύ του Κινδύνου Αγοράς και του Πιστωτικού Κινδύνου.....	41
3.3.3 Συναλλαγματικός Κίνδυνος.....	41
3.3.4 Κίνδυνος Ρευστότητας.....	42
3.3.5 Λειτουργικός Κίνδυνος και Τεχνολογικός Κίνδυνος.....	43
3.3.6 Κίνδυνος Επιτοκίου.....	44
3.3.7 Κίνδυνος Αξιοπιστίας.....	46
3.3.8 Κίνδυνος εκτός Ισολογισμού.....	46
3.3.9 Κίνδυνος Χώρας ή Επικράτειας.....	48
3.4 Τεχνικές για αντιμετώπιση των Κινδύνων.....	49
3.4.1 Value at Risk.....	49
3.4.1.1 ΠλεονεκτήματαVAR.....	49
3.4.1.2 Μειονεκτήματα VAR.....	49
3.4.2 Προσομοίωση Διαταραχών.....	50
3.4.3 Ανάλυση Σεναρίου.....	50

4: Ελεγκτική

4.1 Η Έννοια της Ελεγκτικής.....	50
----------------------------------	----

4.2	Ιστορικότητα της Ελεγκτικής.....	51
4.3	Τραπεζικοί Έλεγχοι.....	52
4.4	Εσωτερικοί και Εξωτερικοί Ελεγκτές.....	54
4.5	Ο Εσωτερικός Έλεγχος στην Ελλάδα.....	55
4.6	Ορισμός του Εσωτερικού Ελέγχου.....	56
4.7	Είδη Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζικών Ιδρυμάτων.....	58
4.8	Κώδικας Δεοντολογίας.....	59
4.9	Ο Εσωτερικός Έλεγχος στα Τραπεζικά Ιδρύματα.....	59
4.9.1	Η Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεώρησης της Τράπεζας της Ελλάδος.....	60
4.9.2	Εταιρική Διακυβέρνηση.....	62
4.9.2.1	Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης.....	63
4.9.3	Διαχείριση Κινδύνων.....	64
4.9.4	Κανονιστική Συμμόρφωση.....	65
4.9.5	Επιτροπή Ελέγχου.....	66
4.10	Φύλλα Εργασίας Ελέγχου.....	66
4.11	Φάκελοι Ελέγχου.....	67
4.12	Τεχνικές και Εργαλεία Ελέγχου.....	68
4.13	Δειγματοληψία.....	69
4.14	Στάδια του Ελέγχου.....	70
 5: Εμπειρική Διερεύνηση		
5.1	Η Έννοια των Αριθμοδεικτών.....	72
5.2	Έρευνα.....	73
5.3	Υπόδειγμα Z-Score.....	86
Συμπεράσματα.....		93
Βιβλιογραφία.....		96

Κατάλογος Γραφημάτων

Γράφημα 1: M.O. ROA.....	74
Γράφημα 2: M.O. ROE.....	76
Γράφημα 3: M.O. Χορηγήσεις/Καταθέσεις.....	77
Γράφημα 4: M.O. Καταθέσεις/Ενεργητικό.....	79
Γράφημα 5: M.O. Καταθέσεις/Παθητικό.....	80
Γράφημα 6: M.O. Ίδια Κεφάλαια/Ενεργητικό.....	81
Γράφημα 7: M.O. Ίδια Κεφάλαια/Καταθέσεις.....	83
Γράφημα 8: M.O. Προβλέψεις/Ενεργητικό.....	84
Γράφημα 9: M.O. Προβλέψεις/Χορηγήσεις.....	86
Γράφημα 10: Z-score Εθνική Τράπεζα Ελλάδος.....	88
Γράφημα 11: Z-score Τράπεζα Πειραιώς.....	89
Γράφημα 12: Z-score Alpha Bank.....	90
Γράφημα 13: Z-score Eurobank.....	92

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1:Ισολογισμός (Απλοποιημένος).....	12
Πίνακας 2:Ισολογισμός Τράπεζας.....	21
Πίνακας 3:ROA.....	73
Πίνακας 4:ROE.....	75
Πίνακας 5:Χορηγήσεις/Καταθέσεις.....	76
Πίνακας 6:Καταθέσεις/Ενεργητικό.....	78
Πίνακας 7:Καταθέσεις/Παθητικό.....	79
Πίνακας 8:Ίδια Κεφάλαια/Ενεργητικό.....	80
Πίνακας 9:Ίδια Κεφάλαια/Καταθέσεις.....	82
Πίνακας 10:Προβλέψεις/Ενεργητικό.....	83
Πίνακας 11: Προβλέψεις/Χορηγήσεις.....	85
Πίνακας 12: Z-score Εθνική Τράπεζα Ελλάδος.....	87
Πίνακας 13: Z-score Τράπεζα Πειραιώς.....	88
Πίνακας 14: Z-score Alpha Bank.....	99

Πίνακας 15: Z-score Eurobank.....	91
-----------------------------------	----

1.Τραπεζικό Σύστημα

1.1 Το Τραπεζικό Σύστημα

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα αποτελείται από τα πιστωτικά ιδρύματα που περιλαμβάνουν τις εμπορικές τράπεζες, τα υποκαταστήματα τραπεζών στις εγχώριες και ξένες χώρες, τις συνεταιριστικές τράπεζες και άλλους πιστωτικούς οργανισμούς. Επίσης περιλαμβάνει τις ασφαλιστικές εταιρείες, τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης και τα αμοιβαία κεφάλαια. Όλα αυτά αποτελούν τους θεσμικούς επενδυτές. Τέλος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα ανήκουν και οργανισμοί που δεν έχουν άμεση σχέση με τις τράπεζες όπως οι εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης και εταιρίες παροχής πιστώσεων. Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι το τραπεζικό σύστημα (τράπεζες) αποτελεί το πυρήνα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, το οποίο χωρίζετε σε δύο κατηγορίες τα καταθετικά και μη καταθετικά ιδρύματα. Στα καταθετικά περιλαμβάνονται οι πιστωτικές ενώσεις και οι τράπεζες διότι χρηματοδοτούνται κυρίως από τις καταθέσεις των πελατών. Στα μη καταθετικά περιλαμβάνονται οι ασφαλιστικές εταιρίες και τα αμοιβαία κεφάλαια. Ένας ισολογισμός μια τράπεζας στην απλοϊκή του μορφή είναι ο εξής:

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

<u>Ενεργητικό</u>	<u>Παθητικό</u>
Δάνεια	Καταθέσεις
Λοιπά στοιχεία	Λοιπά στοιχεία

Πίνακας 1: Ισολογισμός (Απλοποιημένος)

(Antony Saunders et all)

Το τραπεζικό σύστημα περιλαμβάνει τους οργανισμούς που παίρνουν τη θέση του διαμεσολαβητή μεταξύ των καταθετών και των πιστωτών. Αυτό έχει ως στόχο τη δημιουργία ρευστότητας στις τράπεζες. Οι υπηρεσίες που προσφέρονται μέσω των διαμεσολαβητών βοηθούν στη δημιουργία αρκετών αποταμιευτικών πόρων για τη χρηματοδότηση του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Έχει σημαντικό ρόλο και στην ανάπτυξη της οικονομίας και στη στήριξη νέων καινοτόμων επενδυτικών έργων (Ερωτόκριτος Βαρελάς)

Οι τράπεζες αποτελούν το πιο αποτελεσματικό οργανισμό για χορήγηση πιστώσεων. Αυτό στηρίζεται στο ότι έχουν στην διάθεση τους επαρκή πληροφόρηση λόγω του ότι οι επιχειρήσεις προβαίνουν σε καταθέσεις όποτε δημιουργούν ένα ιστορικό καταθέσεων και στη περίπτωση που ζητήσουν δάνειο από την τράπεζα θα έχουν να αντλήσουν περισσότερες πληροφορίες για τη φερεγγυότητα των επιχειρήσεων. Επιπλέον οι τράπεζες δημιουργούν στενές σχέσεις με τους δανειζόμενους και αυτό τους δίνει τη δυνατότητα να παρέχουν δάνεια σε πελάτες ακόμα και σε περιόδους οικονομικής δυσχέρειας, έχοντας σαν όρο να μην φύγουν οι δανειζόμενοι από την τράπεζα. Επί προσθέτως είναι σε θέση να αξιολογούν δάνεια πιο οικονομικά λόγω των οικονομιών κλίμακας (Ερωτόκριτος Βαρελάς)

1.1.1 Κύριες πηγές εσόδων των τραπεζών

Οι κύριες πηγές εσόδων των τραπεζών είναι οι εξής:

- α. Οι προμήθειες που έχουν για κάθε είδους συναλλαγής όπως πληρωμή λογαριασμών μεταφορά χρημάτων
- β. Η κράτηση τόκων από καταθέσεις και χορηγήσεις δανείων
- γ. Είσπραξη ποσού από την παροχή επενδυτικών συμβούλων
- δ. Είσπραξη κερδών από χρεόγραφα λόγω των μεταβολών των επιτοκίων και των συναλλαγματικών ισοτιμιών. (Τερζής Ευστράτιος)

1.2 Ασύμμετρη Πληροφόρηση

Οι σχέσεις μεταξύ του πιστωτή και του δανειολήπτη παρουσιάζουν το πρόβλημα της ασύμμετρης πληροφόρησης ή οποία αποτελείται από τον ηθικό κίνδυνο και τη δυσμενή επιλογή. Η ασύμμετρη πληροφόρηση έχει να κάνει με το ότι αυτός που δανείζεται γνωρίζει καλύτερα τις ικανότητές του και το αν θα αποπληρώσει το δάνειο παρά αυτός που τον δανείζει. Επίσης μια τράπεζα γνωρίζει καλύτερα την ποιότητα του χαρτοφυλακίου της σε σχέση με έναν επενδυτή σε περιόδους οικονομικής ανόδου ή κρίσης και για αυτό το λόγο οι επενδυτές επενδύουν με φόβο. Ο ηθικός κίνδυνος παρατηρείται αφού γίνει η συναλλαγή. Ο δανειζόμενος δίνει παραπλανητικές πληροφορίες, και όταν του δανείσει η τράπεζα καθυστερεί την αποπληρωμή του δανείου επειδή δεν είναι σε θέση να αποπληρώσει το δάνειο. Έτσι ο δανειζόμενος αποκτά την ιδιότητα του αφερέγγυου και βλάπτει τη σωστή λειτουργία της τράπεζας. Η δυσμενή επιλογή εμφανίζεται

πριν τη συναλλαγή. Οι τράπεζες λαμβάνουν υπόψη όλες τις πληροφορίες που έχουν για αυτούς που πρόκειται να δανείσουν προκειμένου να εφαρμόσουν το σωστό επιτόκιο το οποίο όσο αυξάνεται τόσο γίνεται μη επιτρεπτό για τους δανειζόμενους. Όσοι δανειζόμενοι δέχονται αυτό το δάνειο με υψηλό επιτόκιο κάνει τις τράπεζες να γίνονται πιο επιφυλακτικές και τελικά να μην χορηγούν το δάνειο.

<http://www.ppaccounting.gr/node/201>

1.2.1 Τρόποι αντιμετώπισης της Δυσμενής Επιλογής και του Ηθικού Κινδύνου

Για να μειώσουμε το κόστος της δυσμενής επιλογής οι τράπεζες θα πρέπει να ελέγχουν σε βάθος τους πελάτες που ζητούν τα δάνεια. Για να μειώσουν τον ηθικό κίνδυνο θα πρέπει να παρακολουθούν συνεχώς τους δανειολήπτες και αν παρατηρήσουν ότι δεν κινούνται σύμφωνα με τους όρους να δέχονται ποινές. Πιο αναλυτικά αυτά που πρέπει να ακολουθήσει μια τράπεζα για να μειωθεί η δυσμενής επιλογής είναι τα εξής: Ένας πελάτης για να πάρει ένα δάνειο από μια τράπεζα θα πρέπει να συμπληρώσει μια αίτηση. Μέσω αυτής της αίτησης φαίνεται το ποσοστό αφερεγγυότητας ή μη του πελάτη. Ένα το αποτέλεσμα δείξει ότι ο πελάτης έχει υψηλό πιστωτικό αποτέλεσμα έχει μεγάλη πιθανότητα να πάρει ένα δάνειο σε χαμηλό επιτόκιο. Εκτός από αυτόν τον τρόπο οι τράπεζες μπορούν να πάρουν πληροφορίες και από τις καταθέσεις και τις αναλήψεις αλλά και από τις χρεωστικές κάρτες των πελατών τους. Όσο αναφορά την μείωση του ηθικού κινδύνου υποθέτουμε ότι η τράπεζα παρέχει ένα δάνειο σε ένα άτομο, όμως δεν μπορεί να γνωρίζει αν όντως αυτό το άτομο θα το χρησιμοποιήσει για να τον λόγο που ανέφερε. Έτσι η τράπεζα σε τακτά χρονικά διαστήματα θα πρέπει να στέλνει έναν αντιπρόσωπο ώστε να ελέγχει αν το άτομο στο οποίο έδωσε το δάνειο πράττει ότι έχει δηλώσει στο συμβόλαιο του με την τράπεζα (Ceccetti Stephen et all)

1.3 Ιστορική Αναδρομή

Το 1941 ιδρύθηκε το πρώτο πιστωτικό ίδρυμα της Ελλάδος η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Το 1893 ιδρύθηκε η πρώτη τράπεζα καταθέσεων η τράπεζα Αθηνών όπου το 1993 συγχωνεύτηκε με την Εθνική τράπεζα. Στη συνέχεια ιδρύθηκε η εμπορική τράπεζα και το 1916 σειρά πήρε η ίδρυση της τράπεζα Πειραιώς που στην αρχή ήταν ιδιωτική. Το 1927 ιδρύθηκε η τράπεζα της Ελλάδος. Αρκετά χρόνια μετά το Β Παγκόσμιο Πόλεμο οι πολίτες ζούσαν με το φόβο. Ενώ έκαναν καταθέσεις σε τράπεζες και έπαιρναν το επιτόκιο που τους αναλογούσε οι επενδυτές

φοβόντουσαν να επενδύσουν και αυτό έβλαπτε τα κέρδη των τραπεζών αφού δεν λάμβαναν τόκους και οι καταθέσεις δεν έπαιρναν τη μορφή επενδύσεων. Το ενεργητικό και το παθητικό των τραπεζών παρουσίαζε σημαντικά προβλήματα αφού οι μόνες εργασίες που είχαν εκείνη την περίοδο οι τράπεζες ήταν οι καταθέσεις όψεως και ταμειυτηρίου. Οι τράπεζες ακολουθούσαν συγκεκριμένες οδηγίες από τις αρμόδιες αρχές επομένως δεν υπήρχε κάποιος βαθμός ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών. Το 1960 υπήρξε οικονομική ανάπτυξη. Το ΑΕΠ σημείωσε μεγάλη άνοδο δημιουργώντας το αίσθημα ανάγκης για ζήτηση δανείων. Επομένως αυξήθηκαν οι επενδύσεις. Όμως η αυξημένη ζήτηση των δανείων για επενδύσεις ξεπέρασε τον αριθμό των καταθέσεων και αυτό έφερε αρνητικές συνέπειες. Την λύση σε αυτό έφερε η διατραπεζική αγορά όπου οι τράπεζες άρχισαν να δανείζουν η μια στην άλλη με χαμηλό επιτόκιο σε σχέση με αυτό που δάνειζαν στους πελάτες τους για να αυξήσουν τα κεφάλαια τους και να ικανοποιήσουν τους πελάτες τους. Εκείνη την περίοδο υπήρχε μια άρνηση όσο αναφορά τα εισαγόμενα προϊόντα και αυτό ανάγκασε τις τράπεζες να χρηματοδοτούν μόνο συγκεκριμένες δραστηριότητες. Το 1970 όμως άρχισαν οι εισαγωγές διεθνώς λόγω της οικονομικής ανάπτυξης. Υπήρξε όμως περιορισμός στο τι ξένα προϊόντα μπορούσαν να εισάγουν αλλά και στη ποσότητα. Το 1974 αρχίζουν να εισέρχονται στην Ελλάδα ξένες τράπεζες. Η σημαντική αλλαγή επήλθε μέσω της << Έκθεσης της επιτροπής Καρατζά>> το 1987 όπου είχε ως στόχο την ανεξαρτητοποίηση των Ελληνικών τραπεζών από την Τράπεζα της Ελλάδος. Από το 1990 και έπειτα έκανε την εμφάνισή του ένα πλέον ανταγωνιστικό περιβάλλον μεταξύ των τραπεζών. Οι τράπεζες χρηματοδοτούσαν κυρίως δραστηριότητες οι οποίες ήταν πιο αποδεκτές από τη κοινωνία. Η Τράπεζα της Ελλάδος άρχισε να διαχειρίζεται έσοδα που συνδέονταν με τον τομέα των εξαγόμενων υπηρεσιών και προϊόντων, Το τραπεζικό σύστημα εξελίχθηκε τόσο πολύ όπου ήταν αναγκαία η δημιουργία νέων καινοτομιών και πληροφόρησης και εξειδίκευση για την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού. (Χριστοπουλος Απόστολος et all)

Επίσης το 1990 οι τράπεζες βρέθηκαν αντιμέτωπες με τον πληθωρισμό. Όλα αυτά είχαν ως αποτέλεσμα να μειωθούν δραματικά οι επενδύσεις. Λύση σε όλο αυτό έφερε η Δεύτερη Τραπεζική Οδηγία το 1989 που περιελάμβανε αποτελεσματικούς τρόπους για την λειτουργία και την εποπτεία των τραπεζών. Αυτό επέφερε κάποιες αλλαγές. Πρώτον οι τράπεζες απέκτησαν την ελευθερία να εφαρμόζουν τη πολιτική που επιθυμούσαν. Τα επιτόκια πιστώσεων και καταθέσεων καθορίζονταν πλέον από την αγορά. Δεύτερον οι τράπεζες απέκτησαν την ελευθερία να προσφέρουν χρηματοδότηση σε όλους τους κλάδους. Τρίτον τους δόθηκε η δυνατότητα να επενδύουν χωρίς περιορισμούς τα κεφάλαια τους σε διεθνή χρηματοπιστωτικά προϊόντα και η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να δανείζονται σε ξένο συνάλλαγμα αποκτώντας

καλύτερες αποδόσεις. Τη δεκαετία του 90 πραγματοποιήθηκαν συγχωνεύσεις και εξαγορές από τις ελληνικές τράπεζες επεκτείνοντας τις δραστηριότητες τους. Το 2000 οι ελληνικές τράπεζες επεκτάθηκαν στο εξωτερικό στη βορειοανατολική Ευρώπη. (Συριοπουλος Κωνσταντίνος et all)

1.3.1 Κρίση 2008

Το 2008 ξέσπασε μια χρηματοπιστωτική κρίση η οποία είχε επιπτώσεις σε χώρες με λιγότερη ανεπτυγμένη οικονομία. Μια από αυτές τις χώρες ήταν και η Ελλάδα. Η Ελλάδα είχε μεγάλα ελλείμματα και το δημόσιο χρέος της αυξανόταν συνεχώς. Μεγάλη βοήθεια δέχτηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.(Συριόπουλος). Η χρηματοοικονομική κρίση είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του δανεισμού.(ANTONY). Ένας άλλος οργανισμός που επενέβη ήταν η Ομοσπονδία τραπεζοϋπαλληλικών οργανώσεων Ελλάδος. Όταν εισήλθε στην κρίση η Ελλάδα είχε αυξημένη ρευστότητα λόγω της επεκτατικής πιστωτικής πολιτικής και των χαμηλών επιτοκίων όπου συνέχισαν να υπάρχουν και από την ένταξή της στο ευρώ (ΟΤΟΕ). Η αστάθεια του ελληνικού τραπεζικού συστήματος επήλθε από τον αποκλεισμό του από τις διεθνείς χρηματαγορές, από τη μείωση της ρευστότητας λόγω αύξησης των επιτοκίων δανεισμού, από τις υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής αξιολόγησης των ελληνικών τραπεζών αλλά και από τη μείωση των καταθέσεων. Τα παραπάνω σημείωσαν κάποια βελτίωση λόγω των συνδυαστικών μέτρων για την αύξηση της ρευστότητάς μεταξύ του ελληνικού δημοσίου και της Ευρωπαϊκής κεντρικής τράπεζας. (ελληνική ένωση τραπεζών Συριόπουλος) Όμως λίγα χρόνια αργότερα παρατηρήθηκε ότι το πρόγραμμα στήριξης δεν έδωσε τα αποτελέσματα που έπρεπε αφού το δημόσιο χρέος της χώρας δεν αντιμετωπίστηκε στο βαθμό που έπρεπε. Το 2010-2012 ο πιστωτικός κίνδυνος συνέχισε να αυξάνεται λόγω αύξησης της ανεργίας αυξάνοντας παράλληλα και το κίνδυνο ρευστότητας. Όλα αυτά έφεραν την ανάγκη για εγγυήσεις από το ελληνικό δημόσιο για αύξηση της ρευστότητας. Μετά από απόφαση της τράπεζας της Ελλάδος έγιναν εξαγορές σε 12 εμπορικές και 6 συνεταιριστικές τράπεζες. Έτσι δημιουργήθηκαν 4 μεγάλες εμπορικές τράπεζες. (ΟΤΟΕ)

Η Ελλάδα το 2010 στράφηκε προς αναγκαίο δανεισμό για να καλύψει ένα υψηλό χρέος που είχε δημιουργηθεί. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μεγαλώσει το περιθώριο των ελληνικών ομολόγων σε σχέση με αυτών των γερμανικών κάνοντας πιο βαρύ το κόστος δανεισμού και την μείωση του χρέους της. Μεγάλο πλήγμα δέχτηκε και ο τραπεζικός τομέας. Εκείνη την περίοδο υπήρχε ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών και έτσι δημιουργήθηκε μια επεκτατική πιστωτική πολιτική

η οποία χαλάρωσε. Οι τράπεζες ενέκριναν δάνεια καταναλωτικά και στεγαστικά χωρίς να δίνουν βάση στην φερεγγυότητα του πελάτη τους αρκούσε μόνο να υπάρχει κάποιο ακίνητο. Αυτό είχε το αποτέλεσμα τη δημιουργία της λεγομένης φούσκας αυξάνοντας τις τιμές των ακινήτων. Οι μεταβολές που επήλθαν στα ακίνητα επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό και το τραπεζικό σύστημα. Κυρίως επηρέασαν την είσπραξη επισφαλών δανείων, την αξία των ενέχυρων και γενικότερα πολλά προϊόντα των τραπεζών. Οι άσχημες αυτές εξελίξεις στις αγορές ακινήτων μείωσαν την πώληση τους και αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μην υπάρχουν στεγαστικά δάνεια καθώς και τα δάνεια για επαγγελματική στέγη. Τα καταναλωτικά δάνεια επηρεάστηκαν λιγότερο. (Χριστόπουλος Απόστολος et all)

Ένα άλλο θέμα που συνέβαλε στη κρίση είναι το μη εξυπηρετούμενο χρέος, η πώληση του οποίου είχε ως στόχο την αύξηση της ρευστότητας για τις τράπεζες. Ένας τρόπος για την αντιμετώπιση του είναι να διαχωριστεί και να αξιολογηθεί σε κατηγορίες ανάλογα με τη συμπεριφορά των δανειοληπτών. (ΟΤΟΕ)

Σύμφωνα με την ΟΤΟΕ κάποιες λύσεις που μπορούν να υιοθετηθούν είναι:

Πρώτον ο διαχωρισμός και η αξιολόγηση των κόκκινων δανείων σύμφωνα με τον αριθμό των δανειζόμενων. Δεύτερον τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια θα πρέπει να αναδιοργανωθούν όσο αναφορά το διάστημα αποπληρωμής και τα επιτόκιο ώστε να αποκτήσουν την ιδιότητα των εξυπηρετούμενων και να αρχίσουν να αποπληρώνονται από τους κατόχους τους. (ΟΤΟΕ)

Αν δεν αποπληρωθούν τα επισφαλή δάνεια τότε η μονή λύση για τις τράπεζες είναι η κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων των πελατών. Ωστόσο οι τράπεζες θέλουν να αποφεύγουν την κατάσχεση μέσω πλειστηριασμού γιατί δημιουργεί επιπλέον έξοδα συμβολαιογραφικά. Ο τρόπος που προσπαθούν να πουλήσουν τα ακίνητα είναι ότι τα προσφέρουν σε πελάτες που έχουν πολλές καταθέσεις παρέχοντας τους στεγαστικά δάνεια σε χαμηλές τιμές.(Χριστόπουλος Απόστολος et all)

Για την αντιμετώπιση της κρίσης το Υπουργείο Οικονομικών δημιούργησε μια τράπεζα γέφυρα. Αυτή η τράπεζα γέφυρα στόχευε στη προστασία των καταθετών οι οποίοι τοποθετούν τα χρήματά τους σε τράπεζες που παρουσιάζουν προβλήματα. Η τράπεζα γέφυρα ελέγχεται από το Δημόσιο και λειτουργεί ως ένα προσωρινό πιστωτικό ίδρυμα ανάγκης και χρηματοδοτείται από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και

Επενδύσεων. Στη τράπεζα αυτή πηγαίνουν οι καταθέσεις και τα υγιή δάνεια μιας τράπεζας που κινδυνεύει ενώ τα μη υγιή δάνεια συνεχίζουν να μένουν στη προβληματική τράπεζα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα λόγο του υγιή χαρτοφυλακίου που έχει η τράπεζα γέφυρα της δίνεται η δυνατότητα να πουληθεί από μια μεγάλη τράπεζα. Επίσης πρέπει το τραπεζικό σύστημα να μην επηρεάζει την οικονομία δηλαδή να μην δημιουργούνται προβλήματα στη οικονομία από τις τράπεζες. Αυτό θα επιτευχθεί αν τα κεφάλαια των τραπεζών ενδυναμωθούν και αποκτήσουν την ικανότητα να μπορούν να αντιμετωπίζουν τα προβλήματα τους μονές τους χωρίς την παρέμβαση του κράτους. Για να αντιμετωπιστεί η κρίση η Ελλάδα θα πρέπει να δώσει έμφαση στην ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα και να δημιουργήσει σταθερό επιχειρηματικό κλίμα. Επίσης θα πρέπει να αποκατασταθεί η ανταγωνιστικότητα στο διεθνές εμπόριο. (Χριστόπουλος Απόστολος et all)

Επίσης οι τράπεζες ασφαλίζουν τις καταθέσεις τους ώστε αν τυχόν επέλθει κατάρρευση η Ομοσπονδιακή Εταιρία Ασφάλισης Καταθέσεων να κλείσει την τράπεζα ή να την πουλήσει. Στην περίπτωση που κλείσει την τράπεζα αποπληρώνει όλους τους καταθέτες και έπειτα προβαίνει σε πώληση όλων των περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας ώστε να αναπληρώσει το πόσο που δόθηκε. Ωστόσο κάποιοι από τους καταθέτες θα δεχτούν απώλειες. Στην περίπτωση που πωλήσει την πτωχευμένη τράπεζα η Ομοσπονδιακή Εταιρία Ασφάλισης Καταθέσεων προσπαθεί να βρει μια εταιρία για να αγοράσει την τράπεζα. Όμως επειδή κανένας δεν θα θέλει να αγοράσει μια αφερέγγυα και κατεστραμμένη τράπεζα η Ομοσπονδιακή Εταιρία Ασφάλισης Καταθέσεων θα αναγκαστεί να δώσει χρήματα. Από αυτές τις δυο περιπτώσεις οι καταθέτες προτιμούν την δεύτερη αφού από την στιγμή που θα πουληθεί η τράπεζα θα ξανανοίξει την επόμενη ημέρα. (Cecchetti Stephen et all.)

1.4 Λειτουργία των Τραπεζών

Οι τράπεζες σύμφωνα με τις λειτουργίες τους μπορούν να διαχωριστούν σε αυτές της λιανικής τραπεζικής και της εταιρικής τραπεζικής. Η λιανική τραπεζική περιλαμβάνει τους πελάτες λιανικής. Είναι διαθέσιμη στο γενικότερο κοινό και υπάρχουν πολλά υποκαταστήματα στην χώρα. Ωστόσο σπάνια υπάρχουν πλέον τράπεζες που ασχολούνται μόνο με την λιανική τραπεζική. Η λιανική τραπεζική περιλαμβάνει τις καταθέσεις οι οποίες αποτελούν σημαντικό παράγοντα στην ορθή λειτουργία του τραπεζικού συστήματος. Επι πρόσθετος εμπεριέχονται διάφορα επενδυτικά προϊόντα όπως εγγυημένα πιστοποιητικά επενδύσεων. Επιπλέον αποτελείται από τις υποθήκες σε

ακίνητα που συνδέονται με τα στεγαστικά δάνεια και την προσφορά δανείων για αγορά αυτοκινήτων. Τέλος είναι και οι πιστωτικές κάρτες οι οποίες λόγω των υψηλών επιτοκίων που έχουν αποτελούν μέσω κερδοφορίας για τις τράπεζες. Η εταιρική τραπεζική συνδέεται με μικρές αλλά και μεγάλες εταιρίες στις οποίες παρέχει χρηματοδότηση. Προσφέρει δάνεια και υπηρεσίες διαχείρισης ταμειακών διαθεσίμων που αφορούν την διαχείριση του κεφαλαίου κίνησης εταιριών καθώς και τη μετατροπή νομισμάτων. Επίσης δίνει δάνεια για εξοπλισμό σε διάφορες επιχειρήσεις και διαθέτει προγράμματα μισθοδοσίας. <https://el.talkingofmoney.com/retail-banking-vs> Επίσης συμπεριλαμβάνει και τη διαχείριση χαρτοφυλακίου που αφορά τα συνταξιοδοτικά ταμεία, τα ασφαλιστικά ταμεία και γενικώς διαχειρίζεται επενδυτικά στοιχεία (Χριστόπουλος Απόστολος et al)

Πιο συγκεκριμένα οι λειτουργίες των τραπεζών σύμφωνα με τον νόμο 3601/2007 του άρθρου 11 είναι οι εξής:

- α. αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων·
- β. χορήγηση δανείων ή λοιπών πιστώσεων συμπεριλαμβανομένων και των πράξεων πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων·
- γ. χρηματοδοτική μίσθωση (leasing)·
- δ. πράξεις διενέργειας πληρωμών, περιλαμβανομένης της μεταφοράς κεφαλαίων·
- ε. έκδοση και διαχείριση μέσων πληρωμής (πιστωτικών και χρεωστικών καρτών, ταξιδιωτικών και τραπεζικών επιταγών)·
- στ. εγγυήσεις και αναλήψεις υποχρεώσεων·
- ζ. συναλλαγές για λογαριασμό του ίδιου του ιδρύματος ή της πελατείας του, που αφορούν:
 - i. μέσα χρηματαγοράς (αξιόγραφα, πιστοποιητικά καταθέσεων κ.λπ.),
 - ii. συνάλλαγμα,
 - iii. προθεσμιακά συμβόλαια χρηματοπιστωτικών τίτλων ή χρηματοπιστωτικά δικαιώματα,
 - iv. συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συναλλάγματος,
 - v. κινητές αξίες.
- η. συμμετοχές σε εκδόσεις τίτλων και παροχή συναφών υπηρεσιών περιλαμβανομένων ειδικότερα και των υπηρεσιών αναδόχου εκδόσεων τίτλων·
- θ. παροχή συμβουλών σε επιχειρήσεις όσον αφορά τη διάρθρωση του κεφαλαίου, τη βιομηχανική στρατηγική και συναφή θέματα παροχής συμβουλών, καθώς και υπηρεσιών στον τομέα της συγχώνευσης και της εξαγοράς επιχειρήσεων·
- ι. διαμεσολάβηση στις διατραπεζικές αγορές·

- ια. διαχείριση χαρτοφυλακίου ή παροχή συμβουλών για τη διαχείριση χαρτοφυλακίου·
- ιβ. φύλαξη και διαχείριση κινητών αξιών·
- ιγ. συλλογή και επεξεργασία εμπορικών πληροφοριών, περιλαμβανομένων και των υπηρεσιών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας πελατών·
- ιδ. εκμίσθωση θυρίδων·
- ιε. έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος

<https://www.taxheaven.gr/law/3601/2007>

1.5 Μορφές Τραπεζών

1.5.1 Συστημικές Τράπεζες

Οι συστημικές τράπεζες είναι οι μεγαλύτερες σε μέγεθος τράπεζες. Παρέχουν χρηματοδότηση σε επενδυτικές δραστηριότητες. Ωστόσο όμως είναι λίγες σε αριθμό λόγω των συγχωνεύσεων. Μια τράπεζα παίρνει το όνομα συστημική λόγω της τοποθεσίας της αλλά και λόγω της αναγκαίας σύνδεσης της από μη καταθετικούς-δανειακούς πόρους κεφαλαίων. Δεν υπάρχουν πολλά υποκαταστήματα. Το ενεργητικό τους και το παθητικό τους αυξάνεται από τη χονδρική πώληση και τα δανειακά κεφάλαια. Επι προσθέτως συμμετέχουν στις συναλλαγματικές αγορές . Οι μεγαλύτερες τράπεζες δανείζουν σε μεγάλες εταιρίες. Το 1990 η διαφορά απόδοσης στα επιτόκια δανεισμού με εκείνα των καταθέσεων ήταν μειωμένη σε σχέση με τις μικρότερες τράπεζες οι οποίες ήταν περισσότερο προστατευόμενες από τον ανταγωνισμό . Επομένως η απόδοση του ενεργητικού εμφανίζεται μικρότερη από εκείνη των μικρότερων σε μέγεθος τραπεζών. Με τα χρόνια οι μεγάλες τράπεζες άρχισαν να δημιουργούν εισόδημα από δραστηριότητες εκτός ισολογισμού. Οι δραστηριότητες εκτός ισολογισμού περιλαμβάνουν εγγυητικές επιστολές οι οποίες δεσμεύουν ότι θα δανείσουν μελλοντικά. Επίσης περιλαμβάνουν συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, προθεσμιακά συμβόλαια και συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίου. Δεν εμφανίζονται στον ισολογισμό και στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων χρήσεως, ενέχουν όμως κάποιους κινδύνους που θα αναλύσουμε αργότερα. (Anthony Saunders)

1.5.2 Εμπορικές Τράπεζες

Ιστορικά οι εμπορικές τράπεζες φαίνεται να έχουν απαιτήσεις από ενυπόθηκα στεγαστικά δάνεια, εμπορικά δάνεια και καταναλωτικά δάνεια. Οι εμπορικές τράπεζες μελετώντας στο

ενεργητικό τους παρατηρούμε ότι αποτελούν το μεγαλύτερο κομμάτι των καταθετικών ιδρυμάτων. Το παθητικό μέρος μιας εμπορικής τράπεζας αποτελείται από μη καταθετικά στοιχεία. Τα δάνεια καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος του παθητικού. Τα δάνεια είναι κυρίως καταναλωτικά εμπορικά και στεγαστικά. Το ενεργητικό διαφέρει ανάλογα με το μέγεθος μιας εμπορικής τράπεζας. (Anthony Saunders)

Για την ίδρυση μιας εμπορικής τράπεζας απαιτείται έγκριση από την Τράπεζα της Ελλάδος. Το ποσό που πρέπει να κατατεθεί είναι 18000000 ευρώ σε μετρητά. Δεν επιτρέπεται οι εμπορικές τράπεζες να χορηγούν δάνεια , εγγυητικές επιστολές στην ίδια επιχείρηση το συνολικό ποσό των οποίων υπερβαίνει το 1/5 του κεφαλαίου της εκτός αν πάρουν άδεια από τους αρμόδιους. Επίσης δεν έχουν την αρμοδιότητα για την εξυπηρέτηση των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών. Παρ όλα αυτά όμως κατέχουν λογαριασμούς ταμειακής διαχείρισης δημοσίων επιχειρήσεων αλλά και τίτλους δημοσίου. (Συριόπουλος Κωνσταντίνος et all

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u>	<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>
ΤΑΜΕΙΟ	ΚΕΦΑΛΑΙΑ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ
ΔΑΝΕΙΑ	

Πίνακας 2:Ισολογισμός Τράπεζας

Το ενεργητικό δείχνει τις απαιτήσεις των τραπεζών ενώ το παθητικό τις υποχρεώσεις. Το ταμείο είναι η ρευστότητα που έχει . Οι επενδύσεις συνδέονται με τα χρεόγραφα. Επίσης έχουν να κάνουν με κρατικά ομόλογα τα οποία είναι στη λήξη τους. Τα δάνεια που είναι ποσά που χρηματοδοτεί η τράπεζα σε πελάτες. Επίσης στις απαιτήσεις περιλαμβάνονται οι διατραπεζικές καταθέσεις που είναι καταθέσεις σε άλλες τράπεζες και οι χρηματοοικονομικοί τίτλοι παραδείγματος χάρη τα ομόλογα. Το παθητικό είναι τα κεφάλαια που έχει στη διάθεση της και πρέπει να ισούται με το ενεργητικό. Οι καταθέσεις διακρίνονται σε όψεως που ανήκουν σε φυσικά και νομικά πρόσωπα οι οποίοι χρησιμοποιούν επιταγές για κίνηση χρήματος και σε ταμειωτηρίου όπου οι δικαιούχοι έχουν βιβλιάριο και πραγματοποιούν αναλήψεις με βάση το υπόλοιπο που έχουν στο βιβλιάριο τους. Αυτοί οι λογαριασμοί έχουν τόκους. Τέλος διακρίνονται και από τις καταθέσεις προθεσμίας όπου το χρηματικό ποσό δεσμεύεται για ένα χρονικό διάστημα και ο πελάτης δεν μπορεί να προβεί σε αναλήψεις(Βαρελάς Ερωτόκριτος)

Από τα παραπάνω καταλήγουμε στο ότι οι εμπορικές τράπεζες βρίσκονται στο πυρήνα της διεθνούς κεφαλαιαγοράς διότι έχουν και την ευθύνη των διεθνών πληρωμών. Από αυτό προκύπτει και η διεθνής τραπεζική όπου λόγω κάποιων κυβερνητικών απαγορεύσεων στη χώρα όπου βρίσκεται η τράπεζα την αναγκάζει να δραστηριοποιηθεί και στο εξωτερικό όπου αυτές οι απαγορεύσεις εκεί δεν υφίστανται. Με αυτόν τον τρόπο έχουν δημιουργηθεί υποκαταστήματα και στο εξωτερικό. Ωστόσο εκτός από την δημιουργία υποκαταστήματος στο εξωτερικό μπορούν να δημιουργήσουν και πρακτορείο το οποίο παρέχει δάνεια και μεταφορά χρημάτων χωρίς να δέχεται καταθέσεις. Επίσης μπορεί να ξεκινήσει τη λειτουργία μια θυγατρικής. Η θυγατρική ελέγχεται από ξένη τράπεζα. (Krugman Paul et all.)

Οι εμπορικές τράπεζες έχουν υψηλή μόχλευση. Αυτό σημαίνει ότι έχουν στη κατοχή τους μικρό ποσό ιδίων κεφαλαίων σε σύγκριση με το σύνολο του ενεργητικού τους. Τυχόν επισφαλή δάνεια μειώνουν τα ίδια κεφάλαια και μια εμπορική τράπεζα μπορεί να οδηγηθεί στη χρεοκοπία. Τα ΙΚ της εμπορικής τράπεζας περιλαμβάνουν κοινές και προνομιούχες μετοχές, αδιανέμητα κέρδη και το συμπληρωματικό καταβεβλημένο κεφάλαιο. Πρέπει να έχουν στη κατοχή τους ΙΚ ως απόθεμα για τυχόν ζημιές.

Οι εμπορικές τράπεζες δημιουργούν έσοδα και από άλλες δύο πηγές οι οποίες κατηγοριοποιούνται με το αν ανήκουν εντός ή εκτός ισολογισμού. Πρώτη είναι η υπηρεσία διαχείρισης καταπιστεύματος. Η υπηρεσία αυτή επιμελείται τα στοιχεία ενεργητικού για τις εταιρίες. Αυτό το κάνουν μόνο οι μεγάλες τράπεζες. Τα καταπιστεύματα περιλαμβάνουν ακίνητα και τα συνταξιοδοτικά ταμεία. Δεύτερον είναι η συμφωνία τραπεζικής ανταπόκρισης η οποία παρέχει τραπεζικές υπηρεσίες σε άλλες τράπεζες οι οποίες δεν είναι σε θέση να τις πραγματοποιήσουν λόγω έλλειψης γνώσης και προσωπικού. Κάποιες από αυτές τις υπηρεσίες είναι η είσπραξη επιταγών και η αγορά ξένου συναλλάγματος, (Anthony Saunders)

1.5.3 Επενδυτικές Τράπεζες

Οι επενδυτικές τράπεζες επιτρέπουν να μεταφέρονται κεφάλαια με χαμηλό κόστος και υψηλή αποτελεσματικότητα. Αυτό το είδος τράπεζας αποτελεί διαμεσολαβητή ανάμεσα στους προμηθευτές και στους χρήστες κεφαλαίου. Οι προμηθευτές μπορεί να είναι οι τράπεζες, τα νοικοκυριά και χρήστες οι επιχειρήσεις και οι εταιρίες. Ρόλος τους είναι να εκδίδουν το χρέος

των επιχειρήσεων και των κυβερνήσεων και να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο των επιχειρήσεων. Αυτό έχει ως απορία τη δημιουργία και την τοποθέτηση αξιόγραφων στις αγορές κεφαλαίου για τους εταιρικούς εκδότες. Οι νέες εκδόσεις μπορεί να είναι πρωτογενής δηλαδή η πρώτη έκδοση των εταιριών ή δευτερογενής δηλαδή οι νέες εκδόσεις των ήδη εισηγμένων εταιριών των οποίων το χρέος ήδη βρίσκεται υπό διαπραγμάτευση. Τα αξιόγραφα μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω δημόσιας ή ιδιωτικής προσφοράς. Στη πρώτη περίπτωση προσφοράς την δημόσια τα αξιόγραφα εκδίδονται σε όρους καλύτερης προσπάθειας ή σε μια σταθερή δέσμευση και προσφέρονται στο γενικότερο κοινό. Στη περίπτωση των ορών καλύτερης προσπάθειας οι επενδυτικές τράπεζες λειτουργούν ως αντιπρόσωπο επί πληρωμή το οποίο έχει να κάνει με τη διάθεση των μετοχών. Με τη σταθερή δέσμευση παίρνουν τη θέση του εντολέα δηλαδή αγοράζουν αξιόγραφα σε μία τιμή και στη συνέχεια τα πουλάνε σε υψηλότερη τιμή στους επενδυτές. Όσο αναφορά την ιδιωτική προσφορά οι επενδυτικές τράπεζες έχουν τον ρόλο του αντιπροσώπου ιδιωτικής τοποθέτησης. Με αντάλλαγμα μια αμοιβή τοποθετούν τα αξιόγραφα σε μεγάλους επενδυτές όπως οι ασφαλιστικές εταιρίες. Επίσης στην αγορά των εταιρικών αξιόγραφων οι επενδυτικές τράπεζες μπαίνουν στο ρόλο του αρχικού διαπραγματευτή σε κυβερνητικά, κοινοτικά αξιόγραφα. Ένας άλλος ρόλος που έχουν είναι η εταιρική χρηματοδότηση. Πιο αναλυτικά δίνει συμβουλές για τις συγχωνεύσεις και εξαγορές αλλά και για την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων, (Anthony Saunders)

Οι εμπορικές τράπεζες επειδή δεν δίνουν εύκολα δάνεια σε νέες επιχειρήσεις λόγω της μη επιχειρηματικής εμπειρίας τους αλλά και επειδή δεν έχουν περιουσιακά στοιχεία αναγκάζει τις επιχειρήσεις να στραφούν για χρηματοδότηση στις επενδυτικές τράπεζες. Από αυτές λαμβάνουν χρηματοδότηση κεφαλαίων αλλά και συμβουλές. Οι επενδυτικές τράπεζες έχουν στη διάθεση τους επιχειρηματικά κεφάλαια τα οποία είναι χρήματα που παρέχονται ως χρηματοδότηση για νέες και με υψηλό κίνδυνο επιχειρήσεις με αντάλλαγμα την επένδυση Ιδίων Κεφαλαίων στην επιχείρηση. Πιο αναλυτικά οι επενδυτικές τράπεζες αγοράζουν ένα δικαίωμα συμμετοχής της επιχείρησης που τους δίνει ίσα δικαιώματα και προνόμια της επένδυσης Ιδίων κεφαλαίων που έχει πραγματοποιηθεί από τους άλλους ιδιοκτήτες της επιχείρησης. Μια επενδυτική τράπεζα μπορεί να πάρει το ρόλο ενός ειδικού διαπραγματευτή. Ένας ειδικός διαπραγματευτής μπορεί να αγοράσει μια μετοχή σε μια συγκεκριμένη τιμή και στη συνέχεια να την πουλήσει σε υψηλότερη τιμή σε έναν άλλον πελάτη. Η διαφορά τιμής αγοράς-πώλησης είναι το άνοιγμα των αποδόσεων και φέρνει κέρδος στον ειδικό διαπραγματευτή. Επί προσθέτως οι επενδυτικές τράπεζες έχουν στη διάθεση τους λογαριασμούς ταμειακής διαχείρισης που είναι λογαριασμοί καταθέσεων και τους παρέχουν σε ιδιώτες. Οι λογαριασμοί αυτοί δίνουν το δικαίωμα στους πελάτες να εκδώσουν

επιταγές έναντι ενός λογαριασμού αμοιβαίων κεφαλαίων διαχείρισης διαθεσίμων. Ο χρηματιστής μπορεί να πάρει κεφάλαια από το λογαριασμό ταμειακής διαχείρισης όταν ένας επενδυτής αγοράζει ένα αξιόγραφο και να καταθέσει τα κεφάλαια στο λογαριασμό ταμειακής διαχείρισης όταν ο επενδυτής πωλήσει τα αξιόγραφα (Anthony Saunders)

1.5.4 Συνεταιριστικές Τράπεζες

Οι συνεταιριστικές τράπεζες υπάρχουν σε μεγάλο αριθμό διεθνώς. Στην Ελλάδα έκαναν την εμφάνισή τους το 1990. Οι συνεταιριστικές τράπεζες εποπτεύονται από τη Τράπεζα της Ελλάδος και είναι εγκατεστημένες σε συγκεκριμένες περιοχές. Βοηθούν στην οικονομική ανάπτυξη των περιοχών που είναι εγκατεστημένες μέσω της χρησιμοποίησης των κεφαλαίων των κατοίκων των περιοχών αυτών. Τους δίνεται όμως και η δυνατότητα επέκτασης του αφού πάρουν πρώτα την έγκριση από την τράπεζα της Ελλάδος. Η δημιουργία των τραπεζών αυτών βασίζεται στις αρχές της συνεταιριστικής επιχείρησης. Το πρώτο στάδιο είναι ο πιστωτικός συνεταιρισμός. Σε αυτόν εμπεριέχονται τα δάνεια, οι εγγυήσεις και οι ασφάλειες. Αφού ξεκινήσει τη λειτουργία του ως τραπεζικό ίδρυμα του δίνεται η δυνατότητα να δεχτεί καταθέσεις και να δίνει πιστώσεις. (Συριοπουλος Κωνσταντίνος et all.)

1.5.5 Κεντρική Τράπεζα

Η Κεντρική Τράπεζα δανείζει σε περίπτωση ανάγκης στις εμπορικές τράπεζες. Επίσης όταν υπάρξει οικονομική κρίση η Κεντρική Τράπεζα παρεμβαίνει ώστε να βοηθήσει τα τραπεζικά ιδρύματα από τυχόν κατάρρευση και να εμποδίσει μαζικές αναλήψεις μετρητών από τους πελάτες. Η ιδιότητα της Κεντρικής Τράπεζας να δανείζει παίζει καθοριστικό ρόλο στη καλή λειτουργία του τραπεζικού συστήματος. Το πιστωτικό σύστημα διακατέχετε από λίγα ρευστά διαθέσιμα. Ένας λόγος που συμβαίνει αυτό είναι ότι οι δανειολήπτες δεν είναι σε θέση να επιστρέψουν αμέσως τα κεφάλαια που δανείζονται. Επίσης μπορεί να ζητήσει μια ομάδα ατόμων ταυτόχρονα τις καταθέσεις της. Από όλα αυτά μπορεί μια τράπεζα να οδηγηθεί στη χρεοκοπία. Λόγω αυτού ακόμα και άλλες τράπεζες οι οποίες έχουν δανείσει σε άλλη τράπεζα αρχίζουν να φοβούνται ότι δεν θα πάρουν τα κεφάλαια τους πίσω. Έτσι παγώνουν όλες οι πιστώσεις και θα δημιουργηθεί έλλειψη ρευστότητας. Τη λύση σε όλο αυτό έρχεται να φέρει η Κεντρική Τράπεζα. Ο τρόπος που θα το κάνει είναι ότι θα απομονώσει την κρίση δίνοντας εγγυήσεις για τα περιουσιακά στοιχεία της τράπεζας που παρουσίασε πρώτη το πρόβλημα.

Αυτές οι εγγυήσεις δείχνουν ότι δεν θα υποστεί καμία ζημία. Η Κεντρική Τράπεζα χρηματοδοτεί συνεχώς το δημόσιο για αυτό το λόγο το εποπτεύει κιόλας. (Dornbusch Rudiger et all.)

Η Κεντρική Τράπεζα εκδίδει και κυκλοφορεί νομίσματα. Επίσης ασκεί νομισματική και πιστωτική πολιτική ώστε να ελέγχει τη ρευστότητα και τη πρόσφορα χρήματος της οικονομίας. Επιπλέον ασκεί συναλλαγματική πολιτική διατηρώντας τα συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας. Εποπτεύει όλο το τραπεζικό σύστημα και καθορίζει τη φερεγγυότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων. Επί προσθέτως δίνει την έγκριση για την δημιουργία μιας τράπεζας. Οι παρεμβάσεις της Κεντρικής τράπεζας στη διατραπεζική αγορά έχουν σημαντικό ρόλο στον έλεγχο της ρευστότητας και στα επιτόκια. Η Κεντρική τράπεζα έχει το δικαίωμα να πωλεί κρατικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια τα οποία έχει στο χαρτοφυλάκιο της ή να τα αγοράσει σε ανοικτή αγορά. Κάνοντας αυτές τις αγορές προσθέτει επιπλέον ρευστότητα στον ιδιωτικό τομέα αυξάνοντας παράλληλα τη ρευστότητα των τραπεζών οι οποίες προβαίνουν σε μεγαλύτερη δανειοδοτική δραστηριότητα και μειώνονται τα επιτόκια. Αντίθετα όταν τα πωλεί μειώνει τη ρευστότητα στον ιδιωτικό τομέα και παράλληλα μειώνεται και η ρευστότητα των τραπεζών , μειώνοντας και την δανειοδοτική τους ικανότητα και αυξάνονται τα επιτόκια (Βαρελάς)

Σύμφωνα με το Bagehot(1873) γίνεται αναφορά σε τέσσερις πυλώνες όσο αναφορά το ρόλο της Κεντρικής τράπεζας. Πρώτον θα πρέπει να παρεμβαίνει προσωρινά στις τράπεζες με μείωση της ρευστότητας ενώ είναι υγιείς και φερέγγυες. Δεύτερον μπορεί να δανείζει ελεύθερα επιβάλλοντας μια ποινή για τη μείωση της ζήτησης δανείων από τα πιστωτικά που δεν έχουν σοβαρό πρόβλημα. Τρίτον η Κεντρική Τράπεζα δεν είναι υποχρεωτικό να παρεμβαίνει. Τέταρτον πρέπει να μελετά και τις επιπτώσεις που πιθανόν θα δημιουργηθούν από την κατάρρευση μιας τράπεζας σε όλο το τραπεζικό σύστημα (Συρίοπουλος Κωνσταντίνος et all.)

Η Κεντρική Τράπεζα της Ελλάδος ξεκίνησε να λειτουργεί το 1928. Το κεντρικό κατάστημα είναι στην Αθήνα ενώ άρχισαν να λειτουργούν και 27 υποκαταστήματα σε όλη τη χώρα . Την 1η Ιανουαρίου του 2001 η τράπεζα της Ελλάδος εντάσσεται στο Ευρωπαϊκό σύστημα κεντρικών τραπεζών και λειτουργεί βάσει των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ανεξαρτητοποιήθηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση αλλά ελέγχεται από τη Βουλή υποβάλλοντας κάθε τέλος του έτους την ετήσια έκθεσή της.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 νόμος 3601/2007 Η Τράπεζα της Ελλάδος διακόπτει τη λειτουργία μιας τράπεζας εάν:

- α) δεν κάνει χρήση της άδειας μέσα σε διάστημα δώδεκα (12) μηνών από τη χορήγησή της, εκτός αν η άδεια παρέχει μεγαλύτερη προθεσμία,
- β) παραιτείται ρητώς από αυτήν,
- γ) έχει πάψει να ασκεί τη δραστηριότητά του για χρονική περίοδο μεγαλύτερη των έξι (6) μηνών,
- δ) αδυνατεί ή αρνείται να αυξήσει τα ίδια κεφάλαιά του,
- ε) παρακωλύει με οποιονδήποτε τρόπο τον έλεγχο που ασκείται από την Τράπεζα της Ελλάδος,
- ζ) παραβαίνει διατάξεις νόμων σχετικών με την εποπτεία ή την άσκηση της δραστηριότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων ή αποφάσεων της Τράπεζας της Ελλάδος, σε βαθμό που είναι δυνατόν να τίθενται σε διακινδύνευση η φερεγγυότητα του πιστωτικού ιδρύματος ή εν γένει η επίτευξη των στόχων της ασκούμενης από την Τράπεζα της Ελλάδος εποπτείας.
- η) Η άδεια λειτουργίας έχει χορηγηθεί με βάση ψευδείς, ανακριβείς ή παραπλανητικές δηλώσεις.
- θ) Το πιστωτικό ίδρυμα δεν διαθέτει επαρκή ίδια κεφάλαια, δεν προσφέρει τα εχέγγυα ότι δύναται να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του και ιδίως δεν διασφαλίζει τα επιστρεπτέα κεφάλαια που του έχουν εμπιστευθεί οι πιστωτές του.
- ι) Δεν πληρούνται οι όροι υπό τους οποίους χορηγήθηκε η άδεια λειτουργίας.

1.5.6 Τράπεζες Κοινοτικής Ανάπτυξης

Οι κοινοτικές τράπεζες είναι οι μικρότερες σε μέγεθος τράπεζες όπου έχουν ενεργητικό κάτω από ένα δις. Ρόλος τους είναι η παροχή ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων καταναλωτικών δανείων και έχουν πρόσβαση και στις καταθέσεις. Πιο γενικά επικεντρώνονται στον τομέα της λιανικής καταναλωτικής τραπεζικής. Ο αριθμός των κοινοτικών τραπεζών λόγω συγχωνεύσεων έχουν μειωθεί αρκετά. Παρόλα αυτά παρέχουν σημαντικές χρηματοοικονομικές υπηρεσίες όπως το να δανείζουν σε μικρές επιχειρήσεις. (Anthony Saunders)

1.5.7 Ειδικοί Πιστωτικοί Οργανισμοί

Στην Ελλάδα άρχισαν να λειτουργούν δύο ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί το ταμείο παρακαταθηκών και δανείων και το ταχυδρομικό ταμειυτήριο. Το ταμείο παρακαταθηκών ιδρύθηκε το 1919 και είχε ως ρόλο τη διαχείριση και τη φύλαξη παρακαταθηκών , τη χορήγηση

δανείων, τη διαχείριση κεφαλαίων των ΟΤΑ κα. Είναι ένας αυτόνομος χρηματοπιστωτικός οργανισμός περιφερειακής ανάπτυξης. Διαθέτει δική του περιουσία και κίνδυνο. Το Υπουργείο Οικονομικών εποπτεύει αυτόν τον οργανισμό αλλά και η Κεντρική Τράπεζα. Επιπλέον μέσω του Υπουργείου Οικονομικών συγκροτείται το ταμείο παρακαταθηκών. Το ταμείο παρακαταθηκών διοικείται από διοικητικό συμβούλιο 3ετης θητείας. Το ταχυδρομικό ταμιευτήριο ιδρύθηκε το 1900. Μέχρι το 2002 ήταν αυτοτελής δημόσια υπηρεσία και εποπτευόταν από το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών. Σκοπός του είναι η αποταμίευση και η αξιοποίηση καταθέσεων. Αυτό συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Σήμερα το ταχυδρομικό ταμιευτήριο έχει εξαγοραστεί από την τράπεζα EUROBANK. (Συριόπουλος Κωνσταντίνος et all)

2.Το Εποπτικό- Ρυθμιστικό Πλαίσιο

2.1 Το Ρυθμιστικό Πλαίσιο

Το 1930 δημιουργήθηκε μια Κεντρική Τράπεζα με το όνομα Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών η οποία ξεκίνησε να ελέγχει τις Κεντρικές Τράπεζες κάθε χώρας όπου αυτές με τη σειρά έλεγχαν τις εμπορικές τράπεζες. Στόχος της ήταν η νομισματική και χρηματοοικονομική σταθερότητα. Ρόλος της ήταν να εποπτεύει στο έπακρο τα πιστωτικά ιδρύματα παρακολουθώντας κατά πόσο τηρούν τους κανόνες. Το ρυθμιστικό πλαίσιο που όριζε το τρόπο λειτουργίας των τραπεζών συνδέθηκε με τα κεφάλαια των τραπεζών. Πιο αναλυτικά ο κίνδυνος των τραπεζών που προέκυπε από τις λειτουργίες τους συνδέθηκε με την κεφαλαιακή τους επάρκεια. Κάθε φορά που προέκυπταν νέοι κίνδυνοι το κανονιστικό πλαίσιο δημιουργούσε καινούργιους κανόνες για την λύση τους. (Χριστόπουλος Απόστολος et all) Η οικονομική κρίση που παρατηρήθηκε τα επόμενα χρόνια και οδήγησε στην πτώχευση τραπεζών στη Γερμανία και στην Αμερική είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία το 1974 στην Ελβετία την Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία από τους διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών των G10, οι οποίοι συνεδρίαζαν τέσσερις φορές το χρόνο. Η Επιτροπή δεν έχει νομική εξουσία. Η λειτουργία της βρίσκεται υπό την παρακολούθηση της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών. Οι αποφάσεις της Επιτροπής δίνουν κατευθύνσεις για την εξέλιξη ενός εποπτικού πλαισίου για την καλύτερη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων δεν έχουν όμως νομική ισχύ. Οι κατευθύνσεις αυτές έγιναν αποδεκτές από τον μεγαλύτερο αριθμό των τραπεζών. Η Επιτροπή αποτελείται από τριάντα ομάδες εργασίας και ομάδες καθηκόντων

(Χριστόπουλος Απόστολος et all). Στόχος της είναι η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος διεθνώς και η ύπαρξη ισοδύναμων όρων ανταγωνισμού στις δραστηριότητες μεταξύ των τραπεζών. Επίσης ασχολείται με τη διαχείριση των κινδύνων και τη δημιουργία τρόπων για προληπτική εποπτεία του τραπεζικού συστήματος. Τέλος προστατεύει τους επενδυτές και τους αποζημιώνει σε περίπτωση κατάρρευσης μιας τράπεζας. (Γκόρτσος Χρήστος) <https://docplayer.gr/30519092-H-vl-gkortsos-epikoyros-kathigitis-iethnoys.html>

Το τραπεζικό σύστημα διαχειρίζεται χρήματα και για αυτό πρέπει να λειτουργεί με σύνεση. Την περίοδο που οι τράπεζες ήταν κρατικές επιχειρήσεις υπήρχε ένα αυστηρό ρυθμιστικό πλαίσιο το οποίο ρύθμιζε τη λειτουργία των τραπεζών. Το 1980 όπου απελευθερώθηκαν οι αγορές και άρχισε να εμφανίζεται ο ανταγωνισμός έκαναν την εμφάνισή τους νέοι κίνδυνοι. Αυτό απαίτησε τη δημιουργία ενός νέου ρυθμιστικού πλαισίου. Ωστόσο η επιβολή ενός αυστηρού ρυθμιστικού πλαισίου απομάκρυνε τους επενδυτές διότι προτιμούσαν να επενδύουν όπου υπήρχε ελευθερία στις συναλλαγές και ελάχιστη φορολόγηση. (Χριστόπουλος Απόστολος et all). Το θεσμικό πλαίσιο πρέπει να εποπτεύει τη ρευστότητα και τη φερεγγυότητα των τραπεζών και να προστατεύει τους επενδυτές. Επίσης πρέπει να βρίσκει την ισορροπία ανάμεσα στην απορρύθμιση και την επαναρύθμιση. Η απορρύθμιση έχει να κάνει με την μείωση των προβλημάτων που μειώνουν την αποδοτικότητα των αγορών όπου αυτό έχει ως στόχο την αύξηση του ανταγωνισμού. Η επαναρύθμιση αφορά τον έλεγχο του κινδύνου ο οποίος προέρχεται από τους συμμετέχοντες οι οποίοι μπορούν να βλάψουν το χρηματοπιστωτικό σύστημα. (Συριόπουλος Κωνσταντίνος et all)

2.2 Λόγοι υπέρ και κατά της Τραπεζικής Εποπτείας

Η ύπαρξη ενός ρυθμιστικού πλαισίου έχει ως κύρια βάση την εξασφάλιση μη επιθυμητών συνεπειών από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα οι οποίες θα επηρεάσουν αρνητικά όλη την οικονομία. Η οικονομία συνδέεται με την αγορά και τις τράπεζες. Επομένως όταν οι τράπεζες δημιουργούν από τις λειτουργίες τους κινδύνους για να μην επηρεάσουν αρνητικά την αγορά και γενικότερα την οικονομία απομονώνουν τους κινδύνους τους. Οι καταθέτες τους κινδύνους των τραπεζών δεν μπορούν να τους γνωρίζουν και έτσι χάνεται εύκολα η εμπιστοσύνη τους με τις τράπεζες και προβαίνουν σε μαζικές αναλήψεις. Αυτό έχει επιπτώσεις στην οικονομία αλλά και στις υπόλοιπες τράπεζες λόγω της σύνδεσης που έχουν όλα τα τραπεζικά ιδρύματα μεταξύ τους. Η δημιουργία ενός μηχανισμού τραπεζικής εποπτείας κρίνεται απαραίτητη. Βασικότερος στόχος είναι η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος με υγιή

κεφάλαια. Αυτό πετυχαίνεται με την εποπτεία της φερεγγυότητας, της ρευστότητας και της απομόνωσης των κινδύνων των τραπεζών. Επίσης στόχος του μηχανισμού είναι η καλή οργάνωση και διοίκηση των τραπεζών. Επίσης σημαντικό είναι οι διαδικασίες των συναλλαγών να είναι εμφανείς και να μειώνεται ο συστημικός κίνδυνος κυρίως σε περιόδους οικονομικής δυσχέρειας. Μέσω της εποπτείας αποφασίζεται αν μια τράπεζα θα σταματήσει τη λειτουργία της ή όχι και αν θα επιβληθούν κυρώσεις ή μέτρα αναδιάρθρωσης των τραπεζών. Επιπλέον παρακολουθεί τους κινδύνους των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Σημαντικό ρόλο έχουν και οι Κεντρικές Τράπεζες οι οποίες παρέχουν ρευστότητα σε περιόδους κρίσεως. Με λίγα λόγια αποτελούν τον δανειστή έσχατης ανάγκης. Το εποπτικό πλαίσιο καθορίζει το ύψος των κεφαλαίων κάθε τράπεζας. Τα κεφάλαια αυτά υπολογίζονται ως προς το σύνολο του ενεργητικού και το αποτέλεσμα μας δείχνει πόσο αφερέγγυα ή όχι είναι κάθε τράπεζα. Το πόσο καλή είναι η διοίκηση μια τράπεζας υπολογίζεται από το δείκτη ρευστότητας και κερδοφορίας. Η εποπτεία είναι σημαντικό κομμάτι της ορθής λειτουργίας των τραπεζών. Υιοθετείτε η προληπτική εποπτεία διότι σε περιόδους κρίσης το κόστος παρέμβασης είναι υψηλό. Επίσης μέσω της εποπτείας μειώνεται η ασύμμετρη πληροφόρηση που περιλαμβάνει τον ηθικό κίνδυνο και τη δυσμενή επιλογή. Ωστόσο ο εποπτικός μηχανισμός έχει και αρνητική πλευρά. Πρώτον επειδή οι τράπεζες γνωρίζουν ότι οι εποπτικές αρχές δεν θα τις αφήσουν να καταρρεύσουν εκτελούν δραστηριότητες που έχουν πολλούς κινδύνους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να πληρώνουν οι φορολογούμενοι για την αποκατάσταση των τραπεζών. Δεύτερον όσοι εργάζονται στις εποπτικές αρχές συνήθως μετά ξεκινούν να εργάζονται στις τράπεζες, επομένως λειτουργούν ως προς το συμφέρον των τραπεζών. Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι η δημιουργία και η λειτουργία ενός εποπτικού πλαισίου έχει υψηλό κόστος. (Συριόπουλος Κωνσταντίνος et all)

2.3.Βασιλείες

Δημιουργήθηκαν τρεις Συμφωνίες Εποπτικού Πλαισίου. Η Βασιλεία I η οποία ασχολήθηκε με την αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου μέσω ελαχίστων κεφαλαιακών απαιτήσεων. Το 2000 δημιουργήθηκε η Βασιλεία II με στόχο την καταγραφή των κινδύνων των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σύνδεση των κεφαλαίων των τραπεζών με τους κινδύνους αυτούς. Έπειτα ήρθε η Βασιλεία III λόγω της χρηματοοικονομικής κρίσης. Η Βασιλεία III έδωσε βάση στη ρευστότητα των τραπεζών και τη κεφαλαιακή επάρκεια (Συριόπουλος Κωνσταντίνος et all)

2.3.1 Βασιλεία I

Οι κανόνες για την κεφαλαιακή επάρκεια βρίσκονται συνεχώς στο επίκεντρο. Το 1988 δημιουργήθηκε από τις εποπτικές αρχές των τραπεζών των δώδεκα χωρών-μελών με την πιο ανεπτυγμένη οικονομία το Σύμφωνο Βασιλείας I που αφορούσε την κεφαλαιακή επάρκεια. Ο βασικότερος λόγος που δημιουργήθηκε η Βασιλεία I ήταν επειδή οι Κεντρικές Τράπεζες των 10 κρατών (Βέλγιο, Καναδάς, Γαλλία, Ιταλία, Ιαπωνία, Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Γερμανία, Σουηδία) παρατήρησαν ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εμφάνιζαν μειωμένα κεφάλαια λόγω του έντονου ανταγωνισμού και της αγοράς που είχε γίνει διεθνής. Η Βασιλεία αναλύει την ποιότητα και την ποσότητα των κεφαλαίων των τραπεζών. (Συριόπουλος Κωνσταντίνος et all) Το κεφάλαιο χωρίζεται σε τέσσερις κατηγορίες ανάλογα με τα χαρακτηριστικά που έχει. Ο διαχωρισμός αυτός εξαρτάται από το πώς θα εξοφληθεί το κεφάλαιο σε περίπτωση κατάρρευσης, την απορρόφηση ζημίας σε περίπτωση πτώχευσης, το αποθεματικό κεφάλαιο που θα έχουν οι τράπεζες σε περίπτωση κρίσης και τέλος τη χρήση του κεφαλαίου για πληρωμή μερισμάτων και τοκομεριδίων. (Χριστόπουλος Απόστολος et all)

Η Βασιλεία I αποτελείται από τέσσερις πυλώνες.

2.3.1.1 Πυλώνας I

Η Βασιλεία αναφέρει ότι τα κεφάλαια που είναι υποχρεωμένες να διακρατούν οι τράπεζες θα πρέπει να είναι προς διάθεση για αρκετό χρονικό διάστημα και τα τραπεζικά ιδρύματα να έχουν την δυνατότητα να καθυστερούν ή και να αναβάλλουν την πληρωμή τους. Επίσης να μπορούν να καλύπτουν τις ζημίες των τραπεζών. (Κολλιόπουλος Αθανάσιος). Ο Πρώτος Πυλώνας είναι τα συστατικά του Κεφαλαίου. Προσδιορίζει την ποσότητα του κεφαλαίου που πρέπει να έχουν οι τράπεζες. Υπάρχουν δύο τύποι ιδίων κεφαλαίων. Το TierI όπου σε αυτό περιέχονται τα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία και το TierII που περιλαμβάνονται τα ρευστοποιήσιμα πάγια στοιχεία και τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης.

2.3.1.2 Πυλώνας II

Ο δεύτερος Πυλώνας είναι η στάθμιση κινδύνου και αναφέρεται σε ένα σύστημα αξιολόγησης του κινδύνου στο ενεργητικό των τραπεζών. Περιλαμβάνει τέσσερις κατηγορίες με βάση τον κίνδυνο που έχουν. Η πρώτη κατηγορία αποτελείται από στοιχεία του ενεργητικού χωρίς κίνδυνο όπως το ταμείο (μετρητά) με συντελεστή βαρύτητας 0%. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει στοιχεία χαμηλού κινδύνου όπως τα δάνεια που παρέχονται σε τράπεζες με

συντελεστή βαρύτητας 20%. Η τρίτη κατηγορία έχει συντελεστή βαρύτητας 50% και περιλαμβάνει τα στεγαστικά δάνεια. Στη τέταρτη κατηγορία ο συντελεστής βαρύτητας είναι 100% και αφορά στοιχεία που έχουν πολύ υψηλό κίνδυνο. Η πέμπτη κατηγορία περιλαμβάνει όλα εκείνα τα στοιχεία που βαρύνονται με οποιονδήποτε συντελεστή.

2.3.1.3 Πυλώνας III

Ο τρίτος Πυλώνας είναι μια τυπική αναλογία στόχου. Εδώ ενώνονται οι δύο προηγούμενοι πυλώνες. Οι τράπεζες που εντάσσονται στη Βασιλεία I πρέπει να έχουν στο ενεργητικό τους στοιχεία που βαρύνονται με τους συντελεστές του δεύτερου πυλώνα έως και 8% των ιδίων κεφαλαίων της τράπεζας.

2.3.1.4 Πυλώνας IV

Ο τέταρτος πυλώνας είναι οι μεταβατικές και εκτελεστικές ρυθμίσεις. Οι Κεντρικές Τράπεζες θα πρέπει να δημιουργήσουν ένα ισχυρό εποπτικό μηχανισμό ο οποίος θα δημιουργηθεί σύμφωνα με της οδηγίες της Επιτροπής της Βασιλείας. (Χριστόπουλος Απόστολος et all)

2.3.2 Αρνητικά στοιχεία της Βασιλείας I

Τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποίησαν εσωτερικούς μηχανισμούς βασισμένους στη μεθοδολογία της μέγιστης ζημίας. Η μεθοδολογία αυτή υπολογίζει τον κίνδυνο ενός χαρτοφυλακίου που προκύπτει από τις μεταβολές της αγοράς και τα κεφάλαια που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση των κινδύνων (Χριστόπουλος Απόστολος et all) . Το Σύμφωνα της Βασιλείας I εφαρμόστηκε σε πάνω από εκατό χώρες τη δεκαετία του 1990. Ωστόσο κρίθηκε αρνητικά από ένα μεγάλο αριθμό πληθυσμού. Οι κριτικές αυτές στηρίζονται στο γεγονός ότι η Βασιλεία I έχει στραμμένη την προσοχή της στο πιστωτικό κίνδυνο και στο κίνδυνο αγοράς, ενώ υπάρχουν και άλλοι κίνδυνοι επιβλαβείς για το τραπεζικό σύστημα. Επίσης δημιουργούνται κίνητρα μεγάλης ανάληψης κινδύνου χωρίς όρια και παρατηρείται διαφορά στο ύψος των εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων από τα οικονομικά Ίδια Κεφάλαια, δηλαδή βλέπει μέχρι έναν βαθμό το μέγεθος του πιστωτικού κινδύνου το οποίο δεν αντιπροσωπεύει την πραγματικότητα(Συριοπουλος Κωνσταντίνος et all)

2.3.3 Βασιλεία II

Οι νέες προκλήσεις που είχαν να αντιμετωπίσουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα καθώς και το άνοιγμα της αγοράς το οποίο προήλθε από τις συγχωνεύσεις και τις εξαγορές των τραπεζών

δημιουργώντας Ομίλους και η ανάπτυξη καινοτόμων χρηματοπιστωτικών προϊόντων το 1999 δημιουργήθηκε η πρόταση για την σύνταξη νέας Βασιλείας η οποία αντικατέστησε τη Βασιλεία I. Πράγματι το 2004 θεσπίστηκε η Βασιλεία II η οποία είχε ως στόχο την διερεύνηση σε μεγαλύτερο εύρος της κεφαλαιακής εποπτείας. Βασίστηκε σε τρεις πυλώνες.(Κολλιόπουλος Αθανάσιος)

2.3.3.1 Πυλώνας I

Ο πρώτος πυλώνας αφορά τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις. Στο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας προστίθεται στον παρονομαστή εκτός από τον πιστωτικό κίνδυνο και το κίνδυνο της αγοράς που υπήρχαν και στη Βασίλεια I ο λειτουργικός κίνδυνος (Συριόπουλος Κωνσταντίνος et all). Στον αριθμητή είναι τα Ίδια Κεφάλαια τα οποία αποτελούνται από το καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο, τα αποθεματικά και το κεφάλαιο εις νέον. Με την πρόσθεση του λειτουργικού κινδύνου δημιουργήθηκαν και οι συνθήκες για την παροχή χρηματοδότησης στους υγιείς δανειολήπτες και άρχισαν να βάζουν ποινές στις τράπεζες που έδιναν δάνεια σε αφερέγγυους δανειολήπτες (Χριστόπουλος Απόστολος et all)

Για να υπολογιστεί η ζημία κάθε δανειζόμενου χρειαζόμαστε τέσσερα στοιχεία. Πρώτον την πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεων του δανειζόμενου που συνδέεται με την πιστοληπτική ικανότητα. Δεύτερον την μέση αναμενόμενη ζημία. Τρίτον το χρηματοδοτικό άνοιγμα που προκύπτει από την περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων των δανειοληπτών και τέταρτον τη διαφάνεια μέχρι τη λήξη των απαιτήσεων(Χριστοπουλος Απόστολος et all)

Επίσης στον πρώτο πυλώνα αναφέρεται το εξής .Ο πιστωτικός κίνδυνος υπολογίζεται από τρεις μεθόδους όπως αναφέρει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Νικολάου Χ Γκαργκανά.

Η πρώτη μέθοδος είναι η τυποποιημένη η οποία διαφοροποιείται όσο αναφορά τα χρηματοδοτικά ανοίγματα όπου αυξάνεται ο αριθμός των μεθόδων για την μείωση του πιστωτικού κινδύνου που έχουν οι τράπεζες όπως οι εγγυήσεις , και η εκπροσώπηση από εταιρίες πιστοληπτικής αξιολόγησης για το διαχωρισμό των δανείων σε κατηγορίες ανάλογα με τη φερεγγυότητα των δανειοληπτών για την αποπληρωμή των δανείων.

Η δεύτερη μέθοδος είναι η θεμελιώδης μέθοδος εσωτερικών διαβαθμίσεων. Έχει να κάνει με τη κατάταξη των πελατών που έχουν οι τράπεζες ανάλογα με το πιστωτικό κίνδυνο. Αυτός ο κίνδυνος προκύπτει από την πιθανότητα να αθετήσουν οι πελάτες τις υποχρεώσεις τους προς τις

τράπεζες. Η πιθανότητα αθέτησης υπολογίζεται από εξωτερικές εταιρίες πιστοληπτικής αξιολόγησης όπου παρέχεται μεγαλύτερη εγκυρότητα και από ιστορικά στοιχεία τραπεζών.

Η Τρίτη μέθοδος είναι η προηγμένη μέθοδος εσωτερικών διαβαθμίσεων που συνδέεται με τη δεύτερη μέθοδο αλλά όλα τώρα καθορίζονται από τις ίδιες τις τράπεζες. Ο πιστωτικός κίνδυνος μπορεί να υπολογιστεί μέσω εσωτερικών συστημάτων αξιολόγησης. Αυτά τα συστήματα μπορούν να δημιουργηθούν και από τις τράπεζες. Αυτή η μέθοδος υιοθετείται κυρίως από μεγάλα τραπεζικά ιδρύματα με σκοπό την ελάφρυνση των απαιτούμενων εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων που αφορούν την αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου.

<https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-typoy/anazhthsh-enhmerwsewn/enhmerwseis?announcement=3e0ec31a-5c05-45b4-ac8e-1c7c01fc8252>

2.3.3.2 Πυλώνας II

Ο Πυλώνας II αφορά τον εποπτικό έλεγχο. Επεκτείνεται ο εποπτικός έλεγχος δημιουργώντας εσωτερικούς μηχανισμούς ελέγχου. Σκοπός του είναι ο διαρκής έλεγχος των Ιδίων Κεφαλαίων των τραπεζών και η αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας. (Συριόπουλος Κωνσταντίνος et all). Στις τράπεζες οι οποίες έχουν υψηλό κίνδυνο ή δεν διαθέτουν επαρκές σύστημα για να διαχειριστούν τους κινδύνους θα επιβάλλονται κυρώσεις μέσω αυξημένου περιθωρίου επιτοκίων στο διατραπεζικό δανεισμό και στο εκδιδόμενο χρέος. (Χριστόπουλος Απόστολος et all) Σε μερικές τράπεζες τα Ίδια Κεφάλαια που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων του Πυλώνα I δεν έχουν ικανό περιθώριο ασφάλειας κυρίως σε περιόδους οικονομικών αναταραχών. Για να αντιμετωπιστεί αυτό θα πρέπει οι εποπτικές αρχές να μπορούν να καθορίζουν υψηλό συντελεστή κεφαλαιακής επάρκειας.

<https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-typoy/anazhthsh-enhmerwsewn/enhmerwseis?announcement=3e0ec31a-5c05-45b4-ac8e-1c7c01fc8252>

Ομιλία του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Νικολάου Χ. Γκαργκάνα

2.3.3.3 Πυλώνας III

Ο Πυλώνας III αφορά την πειθαρχία της αγοράς. Πλέον δημοσιεύονται τα οικονομικά στοιχεία και οι κανόνες πιο αποτελεσματικά. Οι δημοσιεύσεις των στοιχείων αφορούν τους κινδύνους που εμφανίζονται στα τραπεζικά ιδρύματα, τον τρόπο διαχείρισης τους και τη ποιότητα των Ιδίων Κεφαλαίων που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση των κινδύνων (Χριστόπουλος

Απόστολος et all). Για την πειθαρχία της αγοράς είναι αναγκαίο οι τράπεζες να ανταλλάσσουν πληροφορίες μεταξύ τους. Το ίδιο ισχύει και για τους επενδυτές, τους οίκους εποπτικού ελέγχου και τις ανταγωνίστριες τράπεζες (Βουσινάς). Σε περιόδους αναπτυξιακής οικονομίας επέρχεται άνοδος των τιμών, οι κίνδυνοι των αντισυμβαλλόμενων μειώνονται και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μειώνονται και οι κεφαλαιακές απαιτήσεις. Το αντίθετο συμβαίνει σε περιόδους κρίσης. (Βουσινάς)

Οι πυλώνες αυτοί αλληλοενισχύονται μεταξύ τους. Το πόσο αποτελεσματικοί θα είναι οι κανόνες του πρώτου πυλώνα εξαρτώνται από το πόσο ικανές είναι οι εποπτικές αρχές να ελέγχουν το πόσο σωστά εφαρμόζονται μέσω του δεύτερου πυλώνα. Επιπλέον οι δημοσιεύσεις στοιχείων του τρίτου πυλώνα συνδέονται με τη βελτίωση του τρόπου αντιμετώπισης των κινδύνων που εμφανίζουν οι τράπεζες (Χριστόπουλος Απόστολος et all)

Επί προσθέτως όσο αναφορά την εποπτεία των τιτλοποιημένων απαιτήσεων δημιουργείται ένα αναλυτικό πλαίσιο. Ορισμένες τράπεζες θα μπορούν μέσω μεθόδων να μειώνουν τον κίνδυνο και έτσι θα μειώνονται οι κεφαλαιακές επιβαρύνσεις τους όπως οι εγγυήσεις και οι εξασφαλίσεις. (Χριστόπουλος Απόστολος et all) Οι τράπεζες μετατρέπουν τα δάνεια σε τίτλους και στη συνέχεια τα μετακινούν εκτός ισολογισμού. Με αυτόν τον τρόπο μειώνεται ο κίνδυνος και οι κεφαλαιακές απαιτήσεις των τραπεζών. (Βουσινάς)

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει δημιουργήσει έναν μηχανισμό εποπτείας των εμπορικών τραπεζών. Προσφέρει συνεχής ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού της και διαθέτει εξειδικευμένο προσωπικό όσο αναφορά την εποπτεία και την βελτίωση των εποπτικών μηχανισμών. (Γκόρτσος Χρήστος)

typo/anzhthsh-enhmerwsewn/enhmerwseis?announcement=3e0ec31a-5c05-45b4-ac8e-1c7c01fc8252

Ωστόσο η Βασιλεία II εκτίμησε λάθος το ότι οι τράπεζες μπορούσαν να διαχειριστούν αποτελεσματικά τους κινδύνους. Επίσης ορισμένα κεφάλαια δεν μπόρεσαν να αντιμετωπίσουν τις ζημιές (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ 36 TTE)

2.3.4 Βασιλεία III

Το 2007-2009 λόγω της έλλειψης ρευστότητας και της κακής διαχείρισης του κινδύνου των τραπεζών δημιουργήθηκε ένα νέο πλαίσιο Βασιλείας. Στις 16 Δεκεμβρίου 2010 θεσπίστηκε η

Βασιλεία III. Σκοπός της ήταν να βελτιώσει στο μέγιστο τις αδυναμίες που δημιουργήθηκαν κατά την περίοδο της κρίσης. Στόχος της Βασιλείας III ήταν η ενδυνάμωση της προληπτικής εποπτικής παρέμβασης στη λειτουργία των τραπεζών και η αντιμετώπιση του συστημικού κινδύνου μέσω προληπτικών πολιτικών. Περιλαμβάνει τους λόγους βελτίωσης της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος διεθνώς. Πρώτον η βελτίωση αυτή επιτυγχάνεται με την αύξηση της ποιότητας και της διαφάνειας των κεφαλαίων των τραπεζικών ιδρυμάτων. Δεύτερον με την ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας από 4% σε 6%. Τρίτον δημιουργεί ένα δείκτη μόχλευσης με ποσοστό 3% όπου θα πρέπει τα Ίδια Κεφάλαια συν το ενεργητικό να είναι μεγαλύτερα του 3% για να μην υπάρχει υπερβολική μόχλευση. Τέταρτον την ύπαρξη ενός κεφαλαιακού αποθέματος που θα πρέπει να διαθέτουν οι τράπεζες σε περίπτωση κρίσης. Το όριο αυτό θα πρέπει να είναι πάνω από 2,5%. Επίσης καθορίζεται το ελάχιστο επίπεδο ρευστότητας για τις τράπεζες. Ωστόσο η Βασιλεία III παρουσίασε και αρνητικά στοιχεία. Οι αυστηρότεροι κανόνες που επέβαλε η Βασιλεία III είχαν ως αποτέλεσμα την δημιουργία ενός υψηλού κόστους για τις τράπεζες που ίσως αυξήσει και το κόστος δανεισμού αλλά και διάφορες άλλες τραπεζικές υπηρεσίες. Από την μεριά των πελατών το παραπάνω έχει αρνητικές συνέπειες. Επίσης δεν έδωσε πολύ ενδιαφέρον για τις μεγάλες τράπεζες οι οποίες διασώζονταν από τους φορολογουμένους. Επιπλέον η Βασιλεία III θα έπρεπε να εποπτεύει και μη τραπεζικούς οργανισμούς διότι οι τράπεζες θα έρθουν αντιμέτωπες με έναν αθέμιτο ανταγωνισμό αφού τα μη τραπεζικά Ιδρύματα θα λειτουργούν ανεξέλεγκτα ενώ οι τράπεζες με όρια. (Παπαδάμου, euro2day)

<https://www.euro2day.gr/thebanker/article/575381/vasileia-iii-h-neia-synthkhk-misei-ton-kindyno.html>

Η Βασιλεία III δίνει περισσότερη προσοχή στα Ίδια κεφάλαια δηλαδή στον αριθμητή του Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας. Επίσης δημιούργησε το μετοχικό κεφάλαιο και άλλες μορφές κεφαλαίων τα οποία απορροφούσαν ζημίες στο μέγιστο βαθμό και καθιέρωσε ελάχιστο όριο 4,5%. Ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας παρέμεινε στο 8%. Έχουμε τρεις κατηγορίες κεφαλαίων τα βασικά κεφάλαια, τα πρόσθετα και τα συμπληρωματικά κεφάλαια (Οικονομικό δελτίο 36 ΤτΕ). Τα Βασικά Κεφάλαια εμπεριέχουν την αξία του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου και το αποτέλεσμα εις νέον, τα εμφανή αποθέματα και την διαφορά από την έκδοση κοινών μετοχών υπέρ το άρτιο. Ο δείκτης Βασικών Κεφαλαίων αυξάνεται σε 6%. Τα πρόσθετα Κεφάλαια περιλαμβάνουν τις προνομιούχες μετοχές και τα ομόλογα τα οποία δεν έχουν συγκεκριμένη διάρκεια, το ποσό της έκδοσης το οποίο έχει καταβληθεί όλο και μετά την πενταετία υπάρχει δικαίωμα ανάκλησης από τον εκδότη για τις μετοχές ή τα ομόλογα. Τα

συμπληρωματικά κεφάλαια περιλαμβάνουν προνομιούχες μετοχές και τίτλους στα οποία ισχύουν ότι και στα προηγούμενα με την εξαίρεση ότι είναι ορισμένης διάρκειας τουλάχιστον 5 ετών. Επίσης περιλαμβάνει την διαφορά από την έκδοση των προνομιούχων μετοχών υπέρ το άρτιο και περιέχει κεφάλαια για τους τραπεζικούς κινδύνους εφόσον όμως ακολουθούν την τυποποιημένη προσέγγιση (Γκορτσος Χρήστος)

Επί προσθέτως η Βασιλεία III διαμορφώνει ένα αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα που έχει να κάνει με τον προσδιορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων του. Αυτό το απόθεμα ενεργοποιείται μόνο όταν υπάρχει αυξημένος συστημικός κίνδυνος. Το αντικυκλικό απόθεμα κυμαίνεται από 0% έως 2,5% του συνόλου του ενεργητικού των τραπεζών (Γκόρτσος Χρήστος). Επίσης η Βασιλεία απέβλεπε σε μακροπροληπτικό και μικροπροληπτικό ορίζοντα. Πιο αναλυτικά συνέβαλε στη βελτίωση κάθε τράπεζας ξεχωριστά ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα τους σε περιόδους κρίσεως και αφετέρου να αντιμετωπίσουν και το συστημικό τους κίνδυνο. Αυτά τα δύο συνδέονται μεταξύ τους (Χριστόπουλος Απόστολος et all). Μέσω της μακροπροληπτικής πολιτικής αναμένεται η αντιμετώπιση των δύο περιπτώσεων μέσω των οποίων δημιουργείται ο συστημικός κίνδυνος. Η πρώτη περίπτωση είναι η χρονική διάσταση. Με τον όρο χρονική διάσταση εννοούμε την πορεία του συστημικού κινδύνου σε βάθος χρόνου. Μέσω προληπτικών πολιτικών ενισχύεται το χρηματοπιστωτικό σύστημα και έτσι αντέχει περισσότερο σε περιόδους κρίσεως. Επομένως δεν παρατηρείται αύξηση του συστημικού κινδύνου από την αλληλεπίδραση των τραπεζών μεταξύ τους αλλά και της αγοράς με τις τράπεζες στην ευρύτερη οικονομία. Η δεύτερη περίπτωση είναι η δια τομεακή δηλαδή η κατανομή του κινδύνου στο χρηματοπιστωτικό σύστημα σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή. Σε αυτή την περίπτωση περιορίζεται ο συστημικός κίνδυνος (Γκορτσος Χρήστος)

Αυτή η Βασιλεία εισάγει ελάχιστη ρευστότητα στα πιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται και διεθνώς. Με την νέα Βασιλεία καθορίζονται δύο συντελεστές ρευστότητας των τραπεζών. Ο βραχυχρόνιος συντελεστής κάλυψης ρευστότητας που αφορά την ανάγκη ύπαρξης υψηλής ποιότητας ρευστοποιημένων στοιχείων του ενεργητικού. Ο συντελεστής υπολογίζεται ως εξής: Ο αριθμητής είναι τα αποθέματα υψηλής ποιότητας ρευστοποιημένων στοιχείων του ενεργητικού και ο παρονομαστής είναι το σύνολο των καθαρών ταμειακών εκροών για 30ημερες. Το αποτέλεσμα του συντελεστή πρέπει να είναι μεγαλύτερο ή ίσο με το 100%. Ο δεύτερος συντελεστής είναι μακροχρόνιος και ονομάζεται συντελεστής καθαρής σταθερής χρηματοδότησης ο οποίος έχει δύο στόχους. Ο πρώτος είναι η αντιμετώπιση

της καθυστερημένης ρευστοποίησης των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού των τραπεζών. Δεύτερον είναι η ύπαρξη κινήτρων για τις τράπεζες ώστε να χρησιμοποιήσουν πηγές σταθερές προκειμένου να χρηματοδοτήσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία η διάρκεια των οποίων είναι μεγαλύτερη του ενός έτους. Υπολογίζεται ως εξής έχει αριθμητή τη διαθέσιμη ποσότητα σταθερής χρηματοδότησης και παρονομαστή την απαιτούμενη ποσότητα σταθερής χρηματοδότησης. Αυτός ο συντελεστής πρέπει να είναι μεγαλύτερος του 100% (Γκόρτσος Χρήστος, Χριστόπουλος Απόστολος et all)

Επιπλέον η Βασιλεία III δημιούργησε τα Μετατρέψιμα Αξιόγραφα Ενισχυμένου Κεφαλαίου όπου μετατρέπονται τα ομόλογα σε μετοχές , έτσι αυξάνονται τα κεφάλαια των τραπεζών και μειώνεται η μόχλευση τους. Ο δείκτης μόχλευσης έχει ως στόχο να μειωθεί ο δανεισμός των τραπεζών κατά την περίοδο που έρχονται αντιμέτωπες με προβλήματα. Ωστόσο ο δείκτης δεν δίνει έγκυρα αποτελέσματα. Για αυτό το λόγο η Βασιλεία III τον χρησιμοποιεί ως συμπληρωματικό δείκτη εποπτείας (Οικονομικό δελτίο τεύχος 36 ΤτΕ)

3.Τραπεζικός Κίνδυνος

3.1 Τραπεζικός Κίνδυνος

Τα τραπεζικά ιδρύματα έχουν ως στόχο την αύξηση των κερδών τους. Για να το επιτύχουν αυτό θα πρέπει να εμπλέκονται σε κινδύνους αλλά να είναι σε θέση και να τους διαχειριστούν. (Προβόπουλος). Επίσης κύριο μέλημα των τραπεζών είναι να μπορούν να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους που επιδρούν κυρίως στα κεφάλαια και τα έσοδα τους. Προσπαθούν να πετύχουν το μέγιστο δυνατό όσο αναφορά στη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων, τα έσοδα που δέχονται καθώς και στην μείωση των λειτουργικών δαπανών. (Χριστόπουλος) Υπάρχουν οι μακροοικονομικοί κίνδυνοι όπως η εμφάνιση μιας κρίσης και οι μικροοικονομικοί κίνδυνοι όπως ο ανταγωνιστές. Οι κίνδυνοι διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες τους επιχειρηματικούς πχ. Τεχνολογικά προβλήματα ή λειτουργικά , πολιτικές παρεμβάσεις κτλπ. , τους στρατηγικούς οι οποίοι αφορούν μεταβολές στην οικονομία και στη πολιτική. Τέλος είναι οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι όπως ο συναλλαγματικός κίνδυνος. Οι τράπεζες έχουν κυρίως χρηματοοικονομικούς κινδύνους. Τα τελευταία χρόνια λόγω της αστάθειας στην οικονομία οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι αναπτύσσονται όλο και περισσότερο. (Προβόπουλος) Η πιστωτική επεκτατική κρίβει

κινδύνους για τις τράπεζες όπως προβλήματα ρευστότητας. Σε αυτή την περίπτωση η διατραπεζική αγορά έχει σημαντικό ρόλο στην περιοριστική και επεκτατική πολιτική. (Χριστόπουλος)

3.2 Αβεβαιότητα και Κίνδυνος

Ο οικονομολόγος Frank Knight το 1921 διατύπωσε δύο ορισμούς έναν για τον κίνδυνο και έναν για την αβεβαιότητα. Ο κίνδυνος αφορά τις αποφάσεις που παίρνουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα χωρίς να γνωρίζουν τι αποτελέσματα θα έχουν αλλά μπορούν να το υπολογίσουν με πιθανότητες. Η αβεβαιότητα αφορά τις αποφάσεις που παίρνουν χωρίς να έχουν πλήρης πληροφόρηση ώστε να έχουν υψηλές αποδόσεις. Ο κίνδυνος θεωρείται μια αβεβαιότητα που μπορεί να μετρηθεί. Για να διαχειριστεί σωστά ο κίνδυνος θα πρέπει να λαμβάνουν τις κατάλληλες αποφάσεις κάτω από ένα κλίμα αβεβαιότητας. Προκειμένου να επιλέξουν τις καλύτερες αποφάσεις θα πρέπει να βρουν και να αναλύσουν τις αβεβαιότητες που είναι σημαντικές. Επομένως ο κίνδυνος είναι οι αβεβαιότητες οι οποίες πρέπει να αναλυθούν για να επιτευχθεί ο στόχος που έχουν οι τράπεζες θέσει εξαρχής. (Κανελλόπουλος Γιάννης)

3.3 Είδη Κινδύνων

3.3.1 Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος αφορά την πιθανότητα μη αποπληρωμής των υποχρεώσεων των δανειζόμενων προς τις τράπεζες ή τυχόν καθυστέρησης τους. Ο πιστωτικός κίνδυνος αυξάνεται για τις τράπεζες από τη χορήγηση δανείων για δύο λόγους. Πρώτον όταν οι εποπτικοί οίκοι αξιολόγησης υποβαθμίζουν την φερεγγυότητα του δανειζόμενου και δεύτερον όταν το Χαρτοφυλάκιο της τράπεζας έχει υψηλή έκθεση σε δανεισμό σε εταιρία ή σε ένα δανειζόμενο. Εάν τα κέρδη των δανειζόμενων μειωθούν τότε αυξάνεται η πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεων τους. Για την αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου στα δάνεια τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιούν εγγυήσεις όπως η υποθήκη περιουσιακών στοιχείων. Όταν οι δανειζόμενοι αθετήσουν τις υποχρεώσεις τους τότε τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν μπει ως εγγύηση περνάνε στην ιδιοκτησία των τραπεζών. (Προβόπουλος)

Τα δάνεια που έχουν μεγάλη χρονική διάρκεια αποπληρωμής έρχονται αντιμέτωπα με μεγαλύτερη ευκολία με το πιστωτικό κίνδυνο. Για την αντιμετώπιση του τα τραπεζικά ιδρύματα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους αρκετές πληροφορίες για το δανειζόμενο. Μέσω της διαφοροποίησης των δανείων τα οποία βρίσκονται στην επίδραση του πιστωτικού κινδύνου μειώνεται ο συνολικός πιστωτικός κίνδυνος των περιουσιακών στοιχείων του Χαρτοφυλακίου με αποτέλεσμα να αυξηθεί η πιθανότητα αποπληρωμής του δανείου. (Saynders)

Οι τράπεζες μπορούν να πάρουν πληροφορίες για το πόσο φερέγγυοι είναι οι πελάτες τους μέσω της φήμης. Δηλαδή ανατρέχοντας στο ιστορικό τους βλέπουν αν πληρώνουν έγκαιρα τις υποχρεώσεις τους. Επίσης αν τα κέρδη του δανειολήπτη παρουσιάζουν συνεχώς μεταβολές κυρίως προς τα κάτω αυξάνεται η πιθανότητα μη αποπληρωμής των υποχρεώσεων τους. Επί προσθέτων αν ο δείκτης μόχλευσης δίνει χαμηλές τιμές τότε αυξάνεται η πιθανότητα αθέτησης. Τα τραπεζικά ιδρύματα μπορούν να θέσουν όρια συγκέντρωσης. Δημιουργούν ένα όριο στο πόσο υψηλό θα είναι κάθε δάνειο για κάθε δανειολήπτη ώστε να μειώνεται η πιθανότητα μη αποπληρωμής. Το ύψος αυτό προσδιορίζεται από την οικονομική κατάσταση του δανειολήπτη. (Saynders)

3.3.2. Κίνδυνος Αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς συνδέεται με τις μεταβολές στις τιμές των τίτλων που βρίσκονται σε Χαρτοφυλάκιο. Ο κίνδυνος αυτός εντοπίζεται στις διαπραγματεύσεις μετοχών και ομολόγων στη δευτερογενή αγορά ή σε αγορά συναλλάγματος. Ο κίνδυνος αγοράς διακρίνεται στον απόλυτο και στο σχετικό. Ο απόλυτος έχει να κάνει με απώλειες από νομίσματα πχ. Τα ευρώ και ο σχετικός υπολογίζεται με έναν δείκτη σύγκρισης. Επίσης στο κίνδυνο αγοράς συνδέονται ο επιτοκιακός και συναλλαγματικός κίνδυνος πχ αύξηση των επιτοκίων ή μια υποτίμηση του νομίσματος έχει ως αποτέλεσμα την μείωση των τιμών και της αξίας των τίτλων. Έχει να κάνει με τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού των τραπεζικών ιδρυμάτων τα οποία δεν τα κρατούν για να επενδύσουν μακροχρόνια και για να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους. Για τον υπολογισμό του κινδύνου αγοράς ορίζουμε αρχικά την μεταβλητή που μας ενδιαφέρει όπως τα έσοδα κτλπ. Ο κίνδυνος της αγοράς έχει να κάνει με την επίδραση που έχουν κάποιοι παράγοντες όπως η τιμή συναλλάγματος, τα επιτόκια πάνω στη μεταβλητή που έχουμε ορίσει ότι θέλουμε να αναλύσουμε. Επομένως ο κίνδυνος της αγοράς βρίσκεται από την τυπική απόκλιση της μεταβλητής που μας ενδιαφέρει. Ο συστημικός κίνδυνος αγοράς αφορά

εξωτερικούς παράγοντες που μεταβάλλουν τις τιμές όλων των τίτλων στην αγορά. Ο μη συστημικός κίνδυνος έχει να κάνει με την αντίθετη κίνηση της τιμής ενός τίτλου από τους υπόλοιπους τίτλους της αγοράς πχ αν μια επιχείρηση που εκδίδει μια μετοχή της συμβεί μια ζημία η τιμή της μετοχής αυτής μειώνεται. (Προβόπουλος) Ειδικά τα χρεόγραφα υψηλού κινδύνου οδήγησαν σε μεγάλες οικονομικές απώλειες. Οι τιμές των ομολόγων, των μετοχών κτλπ. όσο πιο κυμαινόμενες είναι στην αγορά όπου διαπραγματεύονται τα τραπεζικά ιδρύματα τόσο πιο εμφανής είναι ο κίνδυνος αγοράς όταν οι διαπραγματεύσεις γίνονται και σε ανοιχτή θέση αγοράς η πώλησης. (Saunders)

3.3.2.1 Διαχείριση του Κινδύνου Αγοράς

Έχουμε τέσσερις μεθόδους για την αντιμετώπιση του 1) Το υπόδειγμα Riskmetrics 2) Η προσομοίωση των ιστορικών τιμών 3) Η προσομοίωση MonteCarlo

Στο υπόδειγμα Riskmetrics ο κίνδυνος της αγοράς υπολογίζεται ως η ημερήσια αξία σε κίνδυνο η οποία ισούται με τη τρέχουσα αξία θέσης επί τη μεταβολή της τιμής. Η μεταβολή της τιμής ισούται με την ευαισθησία της τιμής στις μικρές μεταβολές των αποδόσεων επί την ημερήσια δυσμενή μεταβολή αποδόσεων. Το αποτέλεσμα αυτού του υποδείγματος μας δείχνει το ποσό που θα χαθεί από τα έσοδα για μια ημέρα αν συμβεί κάτι αναπάντεχο στη αγορά. Μπορούμε να υπολογίσουμε και την απώλεια για περισσότερες από μια ημέρα για να γίνει αυτό πολλαπλασιάζουμε την ημερήσια αξία σε κίνδυνο επί την ρίζα των ημερών που θέλουμε. Το Riskmetrics λειτουργεί κάτω από συνθήκες κανονικής κατανομής.

Η προσομοίωση των ιστορικών τιμών είναι μια απλή μέθοδος και δεν χρειάζεται να υπάρχουν συνθήκες κανονικής κατανομής και ούτε να υπολογίσουμε την τυπική απόκλιση. Για να υπολογίσει το κίνδυνο αγοράς ανατρέχει στην αξία των περιουσιακών στοιχείων με βάση τις αποδόσεις που είχαν στο παρελθόν. Στη συνέχεια υπολογίζει τις καθημερινές αποδόσεις και τις ταξινομεί σε φθίνουσα σειρά και βρίσκει την τιμή που αντιστοιχεί στο κίνδυνο της αγοράς. (Saunders)

Η προσομοίωση του Monte Carlo αφορά τιμές οι οποίες δημιουργούνται μέσω μιας διαδικασίας βαθιάς σκέψης. Ο κίνδυνος του χαρτοφυλακίου εκτιμάται σε έναν αριθμό. Τα τραπεζικά ιδρύματα βάζουν όρια την ανάληψη κινδύνων ώστε οι διαχειριστές του κινδύνου να κατανοούν ποιες τράπεζες έχουν το μεγαλύτερο κίνδυνο. Η προσομοίωση αυτή μπορεί και ενσωματώνει γρήγορα τις μεταβολές των τιμών στο χρόνο. Ωστόσο για να δώσει κάποιο αποτέλεσμα

χρειάζονται πολλοί υπολογισμοί και πολύς χρόνος. Επίσης έχει μεγάλο κόστος λόγω των εξελιγμένων πληροφοριακών συστημάτων που χρειάζονται.

3.3.2.2 Διαφορές μεταξύ του Κινδύνου Αγοράς και του Πιστωτικού Κινδύνου

Πρώτον όσο αναφορά τον κίνδυνο αγοράς οι μεταβολές των τιμών των τίτλων έχουν αυξημένο βαθμό συνέχειας ενώ όσο αναφορά τις καθυστερήσεις δανείων δεν έχουν βαθμό συνέχειας. Δεύτερον οι παρατηρήσεις των αποδόσεων του Χαρτοφυλακίου δανείων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο είναι αυξημένες σε αντίθεση με τις αποδόσεις του Χαρτοφυλακίου τίτλων. Τρίτον οι μεταβολές στη πιστοληπτική ικανότητα των δανειζόμενων δεν είναι διαθέσιμες στο κοινό, ενώ οι μεταβολές στις αξιολογήσεις ομολόγων είναι. Τέταρτον υπάρχουν λίγα εργαλεία κάλυψης για τον πιστωτικό κίνδυνο από ότι για τον κίνδυνο αγοράς. Τέλος το Χαρτοφυλάκιο δανείων δεν διαφοροποιείται άρα δεν διασπείρεται ο κίνδυνος. (Προβόπουλος)

3.3.3. Συναλλαγματικός Κίνδυνος

Ο Συναλλαγματικός κίνδυνος αφορά τις μεταβολές στην αξία των νομισμάτων. Οι μεταβολές αυτές έχουν επιπτώσεις στις τράπεζες οι οποίες χρησιμοποιούν συνάλλαγμα για να διαχειριστούν τα διαθέσιμα τους αλλά και τους λογαριασμούς των πελατών τους. Οι τράπεζες κάνουν την εμφάνισή τους στη τρέχουσα και στη προθεσμιακή αγορά συναλλάγματος.(Προβόπουλος)

Ο Συναλλαγματικός κίνδυνος επηρεάζει από τις μεταβολές του την αξία των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε ξένα νομίσματα. Εάν σε μια τράπεζα τα στοιχεία του ενεργητικού εκφρασμένα σε ευρώ ισούνται με τα στοιχεία του παθητικού εκφρασμένα σε ευρώ ισούνται με 10 εκατομμύρια ευρώ αλλά ο χρόνος ωρίμανσης είναι διαφορετικός στο καθένα δηλαδή τα στοιχεία του ενεργητικού λήγουν σε 6 μήνες ενώ του παθητικού σε 8 μήνες τότε η τράπεζα θα έρθει αντιμέτωπη με τον συναλλαγματικό κίνδυνο.(Saunders)

Έχουμε την τρέχουσα και τη προθεσμιακή ισοτιμία συναλλάγματος. Η τρέχουσα ισοτιμία αφορά την ανταλλαγή νομισμάτων στη σημερινή ισοτιμία άμεσα. Η ανταλλαγή αυτή γίνεται μέσω μιας τράπεζας ή ενός broker ή χρηματομεσίτη. Όταν ανατιμάται το νόμισμα μιας χώρας τότε τα προϊόντα αυτής της χώρας γίνονται ακριβά για τις ξένες χώρες που θέλουν να τα αγοράσουν ενώ για εκείνη τη χώρα τα ξένα προϊόντα γίνονται φθηνότερα. Η προθεσμιακή

ισοτιμία έχει να κάνει με την ανταλλαγή νομισμάτων με συμφωνημένη συγκεκριμένη ισοτιμία για το μέλλον. Για να υπολογίσουμε το συναλλαγματικό κίνδυνο χρησιμοποιούμε την παρακάτω εξίσωση Καθαρή θέση $= (\text{Ενεργητικό σε ξένο νόμισμα} - \text{Υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα}) + (\text{Αγορασμένο συνάλλαγμα σε ξένο νόμισμα} - \text{Πουλημένο συνάλλαγμα σε ξένο νόμισμα})$. Όταν η Καθαρά θέση δίνει τιμές μεγαλύτερες από το μηδέν τότε το τραπεζικό ίδρυμα έχει αγοράσει πιο πολύ συνάλλαγμα από ότι έχει πωλήσει και έρχεται αντιμέτωπο με το κίνδυνο υποτίμησής του ξένου νομίσματος έναντι του εγχωρίου. Από την άλλη όταν δώσει αρνητικές τιμές τότε έχει πωλήσει περισσότερο συνάλλαγμα από ότι έχει αγοράσει και αντιμετωπίζει το κίνδυνο ανατίμησης του ξένου έναντι του εγχώριου νομίσματος. Για να μηδενιστή η Καθαρά θέση θα πρέπει να αντιστοιχήσει τις απαιτήσεις με τις υποχρεώσεις σε ένα ξένο νόμισμα και να αντιστοιχήσει και τις αγορές με τις πωλήσεις στο ίδιο νόμισμα. Το προθεσμιακό συνάλλαγμα μειώνει το συναλλαγματικό κίνδυνο. (Saunders)

3.3.4. Κίνδυνος Ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας αφορά την έλλειψη ρευστότητας των τραπεζών όπου αυτό εμποδίζει τις τράπεζες να αντιμετωπίσουν τις υποχρεώσεις τους. Όταν θελήσουν να ρευστοποιήσουν μια επένδυση Χαρτοφυλακίου αλλά η αγορά δεν το επιτρέπει τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα περιμένουν οι τιμές να βελτιωθούν. Όμως αν πρέπει οπωσδήποτε να ρευστοποιήσουν στοιχεία για να αντιμετωπίσουν τις υποχρεώσεις τους και δεν υπάρχει ρευστότητα τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα μπορούν να οδηγηθούν στη κατάρρευση. (Προβόπουλος)

Το ενεργητικό των τραπεζών θέλει όσο το δυνατόν περισσότερη ρευστότητα για την αντιμετώπιση των απαιτήσεων από τους πελάτες της. Το παθητικό θέλει όσο το δυνατόν περισσότερες καταθέσεις ώστε σε περίπτωση κρίσης να έχουν κεφάλαια για να την αντιμετωπίσουν. Η ρευστότητα μειώνεται και από την μαζική ανάληψη καταθέσεων των πελατών από τις τράπεζες. Οι τράπεζες μπορούν να αντιμετωπίσουν την τροπή των πελατών για μαζικές αναλήψεις αγοράζοντας ρευστότητα ή αποθηκεύοντας ρευστότητα (Χριστόπουλος). Το άμεσο στοιχείο από τον Ισολογισμό που μπορεί να χρησιμοποιήσουν οι τράπεζες για να καλύψουν την μαζική απόσυρση των καταθέσεων από τους πελάτες τους είναι τα μετρητά. Επίσης μπορούν να προβούν σε πώληση λιγότερων ρευστοποιημένων περιουσιακών στοιχείων. Αυτό όμως έχει ένα αρνητικό διότι πωλούν το περιουσιακό στοιχείο σε μικρότερη τιμή από την

πραγματική λόγω της άμεσης ρευστοποίησης και αυτό επηρεάζει τη φερεγγυότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων. (Saunders)

Ένα τραπεζικό ίδρυμα αγοράζει ρευστότητα από αγορές κεφαλαίων πχ αγορές συμφωνιών επαναγοράς ή από τη διατραπεζική αγορά. Επίσης το τραπεζικό ίδρυμα θα μπορούσε να πουλήσει σε άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ομόλογα και γραμμάτια. Όσο πιο υψηλό είναι το κόστος των κεφαλαίων που αγοράζει σε σχέση με τα επιτόκια των καταθέσεων τόσο πιο δύσκολο είναι να διαχειριστεί την ρευστότητα του. Μέσω της αγοράς ρευστότητας δεν επηρεάζεται το ενεργητικό του ισολογισμού μιας τράπεζας αλλά μόνο οι υποχρεώσεις του. Για να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο της ρευστότητας ένα τραπεζικό ίδρυμα θα πρέπει να μετρά καθημερινά την ρευστότητα του, να καταγράφει τις πηγές και για ποιο λόγο χρησιμοποιεί την ρευστότητα. Ο δείκτης δάνεια προς καταθέσεις και δανειακά κεφάλαια προς σύνολο ενεργητικού μετράνε το κίνδυνο ρευστότητας. Όταν δίνουν υψηλές τιμές αυτό δείχνει ότι τα τραπεζικά ιδρύματα δραστηριοποιούνται σε αγορά βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση κεφαλαίων και όχι στις καταθέσεις. Εάν το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα βρεθεί στα όρια δανεισμού από τις αγορές κεφαλαίων τότε θα έρθει αντιμέτωπη με το κίνδυνο ρευστότητας. Ο δείκτης δανειακής δέσμευσης προς το ενεργητικό όταν είναι υψηλός δείχνει την ανάγκη για ρευστότητα για να καλυφθούν οι υποχρεώσεις. Ο δείκτης ρευστότητας είναι η διαφορά με το αν το τραπεζικό ίδρυμα ρευστοποιήσει ένα στοιχείο του σήμερα, με τον αν το ρευστοποιήσει στη λήξη του. Όσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά τόσο λιγότερη ρευστότητα έχει. Ένας άλλος τρόπος εύρεσης είναι το χρηματοδοτικό άνοιγμα το οποίο ισούται με το μέσο όρο δανείων μείον το μέσο όρο καταθέσεων του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Θετικές τιμές δείχνουν ότι το τραπεζικό ίδρυμα πρέπει να χρηματοδοτήσει μέσω των ρευστών διαθέσιμων του είτε μέσω δανεισμού από αγορές κεφαλαίων. Καταλήγουμε ότι το χρηματοδοτικό άνοιγμα συν τα ρευστά του ενεργητικού ισούνται με τα δανειακά κεφάλαια. Όσο πιο υψηλό είναι το άθροισμα τόσο πιο πολύ θα πρέπει το τραπεζικό ίδρυμα να δανειστεί από τις αγορές και έτσι αυξάνεται ο κίνδυνος ρευστότητας. (Saunders)

3.3.5 Λειτουργικός Κίνδυνος και Τεχνολογικός Κίνδυνος

Ο λειτουργικός κίνδυνος συνδέεται με την μη επάρκεια εποπτικών αρχών και εσωτερικού ελέγχου των τραπεζών. Επίσης περιλαμβάνει την αποτυχία και τα λάθη στο ανθρώπινο δυναμικό και τη διοίκηση. Επί προσθέτως αφορά τα προβλήματα στο τεχνολογικό τομέα. Πιο αναλυτικά έχει να κάνει με τους κινδύνους από εσωτερικές και εξωτερικές παρεμβάσεις στα

πληροφοριακά συστήματα. Επιπλέον στον λειτουργικό κίνδυνο περιλαμβάνονται και οι φυσικές καταστροφές όπως οι πυρκαγιές και άλλες. (Προβόπουλος)

Κάνει αναφορά στις οικονομίες φάσματος. Πιο αναλυτικά αφορά ένα συγκεκριμένο τεχνολογικό πόρο τον οποίον μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να πετύχουν παραπάνω από ένα στόχο. Για παράδειγμα μπορεί να προωθεί δάνεια αλλά παράλληλα να γνωρίζει μέσω πληροφοριών αν οι δανειολήπτες είναι αφερέγγυοι ή όχι. Ο τεχνολογικός κίνδυνος περιλαμβάνει την πλεονασματική τεχνολογία η οποία στην ουσία επιβαρύνει τα τραπεζικά ιδρύματα. Αυτό μειώνει και την ανταγωνιστικότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων.(Sunders)

Μέσω της τεχνολογίας τα έσοδα από τους τόκους μπορούν να αυξηθούν διότι τα τραπεζικά ιδρύματα χρησιμοποιούν ανεπτυγμένα τεχνολογικά μέσα για να προωθήσουν και να πωλήσουν χρηματοπιστωτικά προϊόντα. Ένας τρόπος προώθησης είναι η διαφήμιση μέσω Διαδικτύου. Τα λοιπά έσοδα τα οποία έχουν να κάνουν με τα στοιχεία του εκτός ισολογισμού παρουσιάζουν αύξηση. Οι ενέγγυες πιστώσεις γίνονται με ηλεκτρονικό τρόπο και τα υπόλοιπα παράγωγα πραγματοποιούνται μέσω υπολογιστών και αλγορίθμων. Τα έξοδα εκτός τόκων μειώνονται με τη χρήση τεχνολογίας. Αφού τα τραπεζικά ιδρύματα μπορούν να διακρατούν πληροφορίες για τους πελάτες τους σε ηλεκτρονική μορφή και όχι σε χαρτί. Η εμφάνιση των ATM είχε ως αποτέλεσμα την διευκόλυνση των πελατών να κάνουν άμεσα αναλήψεις και καταθέσεις με τη χρήση των χρεωστικών καρτών καθώς και οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες που προσφέρονται όπως η πληρωμή λογαριασμών μέσω διαδικτύου απαλλάσσουν τον κόσμο από την χρονοβόρα φυσική τους παρουσία μέσα στο χώρο του τραπεζικού καταστήματος. Αν όμως τα έσοδα των τραπεζικών ιδρυμάτων δεν μπορούν να καλύψουν το κόστος που χρειάζεται για να αναπτυχθούν τεχνολογικά τότε μειώνεται η καθαρή τους θέση. Επίσης σημειώνεται αύξηση στο ηλεκτρονικό έγκλημα, αφού κάποιοι ειδικοί μπορούν με ευκολία να υποκλέψουν κωδικούς και pin καρτών και να καταχραστούν ξένα χρήματα(saunders)

3.3.6. Κίνδυνος Επιτοκίου

Ο επιτοκιακός κίνδυνος εμφανίζεται στους τίτλους, τα δάνεια, τις υποχρεώσεις και στα στοιχεία εκτός ισολογισμού των τραπεζών. Μια μεταβολή στα επιτόκια επηρεάζει την κερδοφορία των τραπεζών και την αξία των μετοχών. Αν μια τράπεζα έχει ευαίσθητες υποχρεώσεις μια αύξηση των επιτοκίων θα μειώσει τα κέρδη, ενώ μια μείωση θα αυξήσει τα κέρδη. (Προβόπουλος). Οι υποχρεώσεις που παρουσιάζουν ευαισθησία στις μεταβολές των επιτοκίων αφαιρούνται από τις

απαιτήσεις που παρουσιάζουν ευαισθησία στις μεταβολές των επιτοκίων. Αυτή η διαφορά ονομάζεται χάσμα. Αν πολλαπλασιάσουμε το χάσμα με τη μεταβολή στα επιτόκια παίρνουμε ένα αποτέλεσμα που αφορά την επίδραση που έχει η μεταβολή στα επιτόκια στα κέρδη των τραπεζών. Η παραπάνω διαδικασία ονομάζεται ανάλυση χάσματος. Ωστόσο η μέθοδος αυτή δεν δίνει ακριβή αποτελέσματα. (Προβόπουλος)

Μια καλύτερη μέθοδος είναι η ανάλυση χάσματος με καλάθια διαρκείας η οποία υπολογίζει ξεχωριστά το χάσμα σε κάθε ομάδα συγκεκριμένης διάρκειας. Επιπλέον μια άλλη μέθοδος είναι η τυποποιημένη ανάλυση χάσματος η οποία βασίζεται στο διαφορετικό βαθμό ευαισθησίας που έχει κάθε στοιχείο του ενεργητικού και του παθητικού από τις μεταβολές των επιτοκίων. (Προβόπουλος)

Επί προσθέτως ο κίνδυνος του επιτοκίου μετράτε από την ανάλυση της διάρκειας δηλαδή μετρά την ευαισθησία των συνολικών στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού στην αγορά. Υπολογίζεται από έναν τύπο Macaulay ο οποίος υπολογίζει τη μέση χρονική διάρκεια των ροών πληρωμών ενός χρεογράφου.

$$MD = \sum_i^N t * \frac{\left\{ \left[\frac{CP}{(1+i)^t} \right] \right\}}{[CP_t / (1+i)]}$$

Όπου N=διάρκεια του χρεογράφου , t= ο χρόνος αποπληρωμής, i=το επιτόκιο, CP= ο τόκος και το αρχικό κεφάλαιο. (Προβόπουλος)

Οι τράπεζες μπορούν να αντιμετωπίσουν τον επιτοκιακό κίνδυνο με το να αντιστοιχίσουν την ωρίμανση δηλαδή το χρονικό διάστημα μέχρι την αποπληρωμή των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού. Ωστόσο όμως από την αντιστοίχιση μπορεί να μειωθεί η κερδοφορία των τραπεζών διότι μειώνονται οι αποδόσεις που σχετίζονται με τη δυνατότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων να μετατρέπουν τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν κινδύνους. (saunders)

3.3.7.Κίνδυνος Αξιοπιστίας

Ο κίνδυνος αυτός έχει να κάνει με τις αποτυχίες που είχαν στο παρελθόν σε διάφορους τομείς τα τραπεζικά ιδρύματα. Αφορά το αίσθημα εμπιστοσύνης που απορρέουν οι τράπεζες στους πελάτες και γενικότερα στην αγορά. (Προβόπουλος)

3.3.8 Κίνδυνος εκτός Ισολογισμού

Τα τραπεζικά ιδρύματα εστιάζουν στα στοιχεία του εκτός ισολογισμού διότι αποτελούν επιπλέον έσοδα που δεν συμπεριλαμβάνονται στον ισολογισμό. Αυτά τα στοιχεία δημιουργούν κινδύνους. Εάν κάποιος δεν αποπληρώσει τις υποχρεώσεις τους προς το τραπεζικό ίδρυμα τότε αυτή η υποχρέωση γίνεται πραγματική και καταχωρείται στον ισολογισμό της τράπεζας. Επομένως το τραπεζικό ίδρυμα χρησιμοποιεί τα Ίδια Κεφάλαια για να καλύψει τις υποχρεώσεις του επενδυτή. (Saunders)

Τα στοιχεία του εκτός ισολογισμού είναι τέσσερα. Πρώτο στοιχείο είναι η δεσμευτική χρηματοδότηση. Η δεσμευτική χρηματοδότηση είναι όταν ένα τραπεζικό ίδρυμα δανείζει ένα συμφωνημένο ποσό με συγκεκριμένη τιμή επιτοκίου. Επίσης αναφέρεται και το διάστημα μέσα στο οποίο ο δανειζόμενος μπορεί να προβεί στην εκταμίευση του δανείου. Το τραπεζικό ίδρυμα δέχεται μια εφάπαξ πληρωμή από ένα μέρος του δανείου. Επιπλέον θα πρέπει μέσα στη δεσμευμένη περίοδο να μπορεί να δώσει στο δανειζόμενο το ποσό που θα ζητήσει. Όταν λήξει η χρονική δέσμευση και ο δανειζόμενος δεν έχει πάρει όλο το ποσό τότε επιβαρύνεται με μια προμήθεια αδράνειας. Την στιγμή που ο δανειολήπτης πάρει μέρος του δανείου τότε αυτό εμφανίζεται στον ισολογισμό της τράπεζας. Η δεσμευμένη χρηματοδότηση ενέχει κάποιους κινδύνους. Πρώτος είναι ο κίνδυνος επιτοκίου. Επειδή το επιτόκιο που δανείζει είναι σταθερό και δεσμευτικό αν τα επιτόκια αγοράς αυξηθούν το τραπεζικό ίδρυμα θα δημιουργήσει απώλειες από το χαρτοφυλάκιο των δεσμευτικών χρηματοδοτήσεων με σταθερό επιτόκιο. Από την άλλη οι δανειζόμενοι θα βγουν κερδισμένοι αφού δανείζονται με μικρότερο επιτόκιο από αυτό της αγοράς. Ένας τρόπος για να αποφύγει αυτές τις απώλειες το τραπεζικό ίδρυμα είναι όταν αυξηθούν τα επιτόκια αγοράς να αυξήσει το κόστος του δανείου. Δεύτερον κάνει την εμφάνιση του ο κίνδυνος εκταμίευσης. Κατά τη διάρκεια της δέσμευσης το τραπεζικό ίδρυμα δεν γνωρίζει πότε και πόσο ποσό θα εκταμιεύσει ο δανειζόμενος. Για αυτό το λόγο θα πρέπει πάντα να είναι προετοιμασμένο να δώσει το ποσό που θα ζητήσει ο δανειολήπτης το οποίο βρίσκεται μέσα στο χρηματικό όριο που έχει οριστεί εξ αρχής. Επομένως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ζουν με το αίσθημα του φόβου μήπως δεν καταφέρουν να δώσουν το πόσο στον δανειολήπτη εξαιτίας

κάποιον δυσμενών συνθηκών που τους προέκυψαν. Τρίτον είναι ο πιστωτικός κίνδυνος. Στην αρχή της δεσμευτικής χρηματοδότησης το τραπεζικό ίδρυμα αξιολογεί τη φερεγγυότητα του δανειολήπτη. Στο διάστημα της δέσμευσης τα κέρδη του δανειολήπτη μπορεί να μειωθούν. Για να αποφύγουν όμως αυτό τα τραπεζικά ιδρύματα έχουν την δυνατότητα να ακυρώσουν ή να αλλάξουν το επιτόκιο του δανείου. Τέταρτον είναι ο συνολικός κίνδυνος χρηματοδότησης. Κατά τη διάρκεια μιας οικονομικής κρίσης τα τραπεζικά ιδρύματα δυσκολεύονται στο να δανείζουν. Ωστόσο αυτό δεν ισχύει για τις δεσμευτικές χρηματοδοτήσεις. Όμως αν οι δανειολήπτες θελήσουν να εκταμιεύσουν όλο το ποσό τα τραπεζικά ιδρύματα θα έχουν ως αποτέλεσμα να αυξηθεί το κόστος κεφαλαίου τους και έτσι πρέπει να αναζητήσουν κεφάλαια για να καλύψουν τις δεσμευτικές χρηματοδοτήσεις. (SAUNDERS)

Στα στοιχεία του εκτός ισολογισμού επιπλέον περιλαμβάνονται οι ενέγγυες πιστώσεις. Η ενέγγυα πίστωση είναι μια μορφή εγγύησης ότι η πληρωμή των προϊόντων που πωλήθηκαν θα γίνει ακόμα και αν ο αγοραστής δεν καταβάλει το ποσό αποπληρωμής. Αν δε το καταβάλει το ποσό το δίνει η τράπεζα που έχει μπει ως εγγυητής αλλά το ποσό αυτό θα το πάρει πίσω από τα περιουσιακά στοιχεία του αγοραστή. Επί προσθέτως περιλαμβάνει συμβόλαια παραγώγων. Τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, τα προθεσμιακά και τα δικαιώματα προαίρεσης δημιουργούν κινδύνους στα τραπεζικά ιδρύματα. Τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης είναι τυποποιημένες συμβάσεις. Εάν ένας αντισυμβαλλόμενος δεν πληρώσει τις υποχρεώσεις του τότε το χρηματιστήριο αναλαμβάνει να πληρώσει την υποχρέωση. Τα προθεσμιακά συμβόλαια είναι άτυπα συμβόλαια που γίνονται μεταξύ δυο αντισυμβαλλόμενων όπου στη λήξη τους πρέπει να πληρωθεί όλο το ποσό. Αν δεν πληρωθεί προκαλεί ζημιές στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Το δικαίωμα προαίρεσης δίνει τη δυνατότητα σε άτομα να αγοράσουν ή να πωλήσουν ένα περιουσιακό στοιχείο σε συγκεκριμένη τιμή για συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Τα εξωχρηματιστηριακά δικαιώματα προαίρεσης έχουν κίνδυνο αθέτησης ενώ αυτά που λαμβάνουν χώρα μέσα στο χρηματιστήριο δεν κατέχουν κίνδυνο. Τέλος έχουμε την πώληση δανείων. Όταν ένας δανειολήπτης αγοράζει ένα δάνειο από ένα τραπεζικό ίδρυμα χωρίς δικαίωμα αναγωγής τότε αν το δάνειο πάρει αρνητική τροπή τότε ο δανειολήπτης κινδυνεύει να ζημιωθεί γιατί δεν έχει το δικαίωμα να επιστρέψει το δάνειο. Αν από την άλλη πωληθεί το δάνειο με δικαίωμα αναγωγής τότε το προβληματικό δάνειο μπορεί να επιστραφεί στη τράπεζα και να ζημιωθεί αυτή. Ωστόσο κάποιοι υποστηρίζουν ότι οι τράπεζες είναι πρόθυμες προκειμένου να μην χάσουν την πελατεία τους να δεχτούν τα προβληματικά δάνεια πίσω ασχέτως αν είναι με δικαίωμα αναγωγή ή όχι.

3.3.9.Κίνδυνος Χώρας ή Επικράτειας

Αφορά το δανεισμό μεταξύ δύο χωρών. Μπορεί να αντιμετωπιστεί με δύο τρόπους. Ο πρώτος τρόπος είναι η αποκήρυξη του χρέους. Αφορά την διαγραφή του χρέους. Πράγματι αυτό έχει συμβεί στις πιο φτωχές χώρες. Δεύτερος τρόπος είναι η αναδιάρθρωση του χρέους. Σε αυτή την περίπτωση η χώρα που έχει δανειστεί δεν μπορεί να αποπληρώσει το δάνειο επομένως γίνεται μια αναδιάρθρωση στους όρους του συμβολαίου πχ. στα επιτόκια ή στο χρόνο λήξης του για να διευκολυνθεί η δανειζόμενη χώρα. Η χρηματοδότηση μέσω δανείων λόγω του ότι γίνεται σε μικρό βαθμό μπορεί να γίνει εύκολα αναδιάρθρωσή σε σχέση με τη χρηματοδότηση μέσω ομολόγων όπου οι ομολογιούχοι είναι πολλοί σε αριθμό. Για να υπολογίσουμε το κίνδυνο επικράτειας χρησιμοποιούμε τρία υποδείγματα. Πρώτο υπόδειγμα είναι ο δείκτης κινδύνου χώρας ο οποίος υπολογίζει το κίνδυνο για πάνω από 180 χώρες μέσω αναλυτών. Χρησιμοποιούν οικονομικούς και πολιτικούς παράγοντες, τις πιστοληπτικές ικανότητες και τους δείκτες χρέους μια χώρας. Το υπόδειγμα αυτό κυμαίνεται από 0-100 όπου όσο πλησιάζουμε στο 100 εξαφανίζεται ο κίνδυνος. Το δεύτερο υπόδειγμα είναι η οικονομική μονάδα πληροφοριών και βασίζεται στον οικονομικό και πολιτικό κίνδυνο και κυμαίνεται μέχρι το 100. Όσο μεγαλύτερο νούμερο δείχνει τόσο μεγαλύτερος ο κίνδυνος. Τέλος το τρίτο υπόδειγμα είναι ο δείκτης θεσμικών επενδυτών. Υπολογίζεται μόνο δύο φορές το χρόνο και χρησιμοποιείται μόνο από τις μεγάλες τράπεζες. Και αυτό κυμαίνεται από το μηδέν μέχρι το εκατό. Όσο πιο κοντά στο 100 είναι τόσο λιγότερη είναι η πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεων. Αυτά τα τρία αποτελούν τα εξωτερικά υποδείγματα.(Saunders)

Τα εσωτερικά υποδείγματα αποτελούνται από τρεις δείκτες. Ο πρώτος δείκτης είναι ο δείκτης εξυπηρέτησης χρέους ο οποίος ισούται με τους τόκους συν την απόσβεση χρέους προς τις εξαγωγές. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο πιο πολύ χρειάζεται να γίνει αναδιάρθρωση χρέους. Ο δεύτερος δείκτης είναι ο δείκτης εισαγωγών ο οποίος ισούται με το σύνολο εισαγωγών προς το σύνολο συναλλαγματικών αποθεμάτων. Όσο περισσότερες εισαγωγές τόσο περισσότερο μειώνεται το απόθεμα σε συνάλλαγμα. Όσο μεγαλύτερος ο δείκτης τόσο πιο πολύ ανάγκη έχει την αναδιάρθρωσή. Τέλος ο τρίτος δείκτης είναι ο δείκτης επένδυσης και ισούται με την πραγματική επένδυση προς το ΑΕΠ. Όσο πιο μεγάλες τιμές δίνει τόσο καλύτερη είναι η οικονομία της χώρας άρα υπάρχει μικρή πιθανότητα για δημιουργία ανάγκης αναδιάρθρωσης. (Saunders)

3.4 Τεχνικές για Αντιμετώπιση των Κινδύνων

3.4.1 Value at Risk

Το 1993 δημιουργήθηκε η μέθοδος υπολογισμού του κινδύνου Value at Risk (VAR). Τρία χρόνια αργότερα τη μέθοδο αυτή υποστήριξε η Επιτροπή της Βασιλείας. Επίσης οι Οίκοι Πιστοληπτικής Αξιολόγησης έδειξαν αρκετό ενδιαφέρον για τη VAR. Η μέθοδος αυτή υπολογίζει το κεφάλαιο ενός χρηματοπιστωτικού οργανισμού που μπορεί να χαθεί λόγω των μεταβολών της αξίας του Χαρτοφυλακίου. Το κεφάλαιο αυτό υπολογίζεται από στατιστικά δεδομένα και ένα διάστημα εμπιστοσύνης 95%. Με χρονολογικές σειρές της τιμής κάθε χρεογράφου καθώς και της συσχέτισης μεταξύ των τιμών των διαφόρων χρεογράφων. Όσο μεγαλύτερη είναι η περίοδος διακράτησης τόσο πιο πολύ αυξάνεται ο κίνδυνος (Προβόπουλος)(Παπαδάμου)

3.4.1.1.Πλεονεκτήματα VAR

Ένα πλεονέκτημα είναι ότι είναι ένα εύκολο και κατανοητό υπόδειγμα καθώς αντικατοπτρίζει την ποσότητα των κινδύνων αγοράς που έχει ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα σε ένα αριθμό. Για αυτό το λόγο η μέθοδος αυτή υιοθετείται σχεδόν από όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Όσο αναφορά τον τρόπο υπολογισμού υπάρχουν διαθέσιμες πολλές παρατηρήσεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη εκτίμηση των αποδόσεων. Ωστόσο αυτές οι παρατηρήσεις σε μεγάλη αριθμητική ποσότητα δεν είναι διαθέσιμες για όλους. Οι τράπεζες μέσω της μέθοδος VAR ορίζουν όρια στους διαπραγματευτές συναλλάγματος και χρεογράφων. (Προβόπουλος)(Παπαδάμου)

3.4.1.2 Μειονεκτήματα VAR

Η VAR εάν οι αποδόσεις ενός Χαρτοφυλακίου μεταβληθούν απρόσμενα χωρίς να έχει προβλεφθεί δίνει αποτελέσματα που δεν αντικατοπτρίζονται στα πραγματικά. Για να δώσει έγκυρα αποτελέσματα πρέπει να υπάρχει κανονική κατανομή. Επιπλέον μετράει τη ζημία που μπορεί να έχει ένα χρηματοοικονομικό ίδρυμα για μια δεδομένη χρονική στιγμή. Η ζημία μετριέται με την προϋπόθεση ότι τα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να πωληθούν στις τρέχουσες τιμές. Αυτό όμως δεν ισχύει εάν τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα έχουν μη ρευστοποιήσιμα στοιχεία. Επομένως δεν υπολογίζει την πραγματική ζημία.(Παπαδάμου)

3.4.2. Προσομοίωση Διαταραχών

Η μέθοδος αυτή ασχολείται με ακραία επεισόδια δηλαδή μεγάλες μεταβολές μεταβλητών που είναι σπάνιο να συμβούν. Για να γίνει μια προσομοίωση διαταραχής υπάρχουν τρία βήματα. Πρώτο είναι το βήμα της ταυτοποίησης. Εδώ αναφέρεται πόσο θα είναι το μέγεθος της διαταραχής και ποιες θα είναι οι διαταραχές όπως η μείωση της ρευστότητας, μια πτώχευση κτλπ. Δεύτερο βήμα είναι ο χρονικός ορίζοντας που θα γίνονται οι αναλύσεις δηλαδή αν θα είναι ημερησίως, εβδομαδιαίος κτλπ. Τρίτο βήμα είναι ο ορισμός των υποθέσεων οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τις αναλύσεις και τα αποτελέσματα. (Προβόπουλος)

3.4.3 Ανάλυση Σεναρίου

Αυτή η μέθοδος βασίζεται σε υποθετικές μεταβολές. Αποτελείται από τέσσερα στάδια. Πρώτο στάδιο είναι ο καθορισμός του σεναρίου έχοντας πλήρη γνώση των χαρακτηριστικών του Χαρτοφυλακίου και πλήρη πληροφόρηση για τις εξελίξεις της χρηματοοικονομικής αγοράς. Το δεύτερο στάδιο αναλύει όλους τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους που επηρεάζονται από το σενάριο. Έρχονται σε επικοινωνία με τα στελέχη των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων. Στο τρίτο στάδιο αναλύεται η προβλεπτική ικανότητα για κάθε κίνδυνο. Τέταρτον το σενάριο ελέγχεται για τυχόν ασυνέπειες και λάθη και ενώνονται όλες οι προβλέψεις για κάθε κίνδυνο. (Προβόπουλος)

4.Ελεγκτική

4.1 Η Έννοια της Ελεγκτικής

Η Ελεγκτική αποτελεί ένα κλάδο της λογιστικής. Αφορά την σωστή λειτουργία των επιχειρήσεων και των οργανισμών σε όλους τους τομείς καθώς και τη σωστή διαχείριση των οικονομικών τους πόρων. Αξιολογεί τις μεθόδους που συνδέονται με τον εσωτερικό έλεγχο.

Υπάρχουν αρκετοί ορισμοί για την Ελεγκτική

Ο J. Baude ορίζει την Ελεγκτική “ ως μία συστηματική έρευνα βιβλίων μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού. Από αυτό μπορούμε να ελέγξουμε αν οι λογαριασμοί εκφράζουν την πραγματική οικονομική κατάσταση της επιχείρησης ή του οργανισμού. Επίσης ελέγχουμε με ακρίβεια τα λογιστικά έγγραφα τόσο από αριθμητική άποψη όσο και από την άποψη του λογιστικού

περιεχομένου. Επιπλέον ελέγχεται ότι η λογιστική που τηρείται είναι κατανοητή και σαφής καθώς και ότι οι εσωτερικοί έλεγχοι λειτουργούν αποτελεσματικά” (Σιώτης et all)

Σύμφωνα με το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας (1997) ο ορισμός που δίνεται για την Ελεγκτική είναι “ το σύνολο κανόνων, αρχών και ενεργειών με βάση τα οποία διενεργείτε ο έλεγχος με σκοπό την δημιουργία αιτιολογημένων συμπερασμάτων σχετικά με κάποια οικονομική διαχείριση.” (Καββαθάς)

Το πρώτο θέμα που ασχολείται η Ελεγκτική είναι να απαντήσει στα εξής ερωτήματα:

1) Τι θα ελέγξει

2) Για ποιο λόγο θα γίνει ο έλεγχος

Το δεύτερο θέμα έχει να κάνει με την επιλογή του κατάλληλου ελεγκτή. Θα πρέπει να τους αξιολογήσει σύμφωνα με την εκπαίδευση τους και την εμπειρία τους.

Το τρίτο θέμα αφορά την μεθοδολογία του ελέγχου. Ποια εργαλεία θα χρησιμοποιηθούν ώστε να δοθεί το καλύτερο αποτέλεσμα με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Παπαστάθης)

4.2 Ιστορικότητα Ελεγκτικής

Η ελεγκτική συνδέεται με τη λογιστική από τα αρχαία χρόνια. Η ανταλλαγή των προϊόντων που γινόταν δημιούργησε την ανάγκη της λογιστικής εγγραφής και τον έλεγχο των ατόμων που πραγματοποιούσαν την ανταλλαγή των προϊόντων. Οι λογιστές των αρχαίων χρόνων χρησιμοποιούσαν πλάκες ξύλινες ή πέτρινες. Τις πλάκες αυτές τις έκοβαν στη μέση και την μια την έπαιρνε ο πιστοδότης και την άλλη ο πιστολήπτης. Όταν έφτανε η ημερομηνία εξόφλησης γινόταν έλεγχος στις πλάκες για το αν ήταν οι πραγματικές.

Την εποχή των φιλοσόφων συναντάμε εκθέσεις οι οποίες αναφέρουν την διαδικασία του τότε ελέγχου. Το 3000-1750 π.Χ. οι Σουμέριοι είχαν ως οικονομική βάση τους ναούς, οι οποίοι χρησιμοποιούνταν εκτός από τόπο λατρείας και ως θησαυροφυλάκια και χρηματιστήρια. Έκαναν χρήση της ελεγκτικής προκειμένου να διαχειριστούν την περιουσία των βασιλιάδων τους. Την ιδιότητα των λογιστών της είχαν οι γραφείς οι οποίοι εκπαιδεύονταν στους ναούς. Οι γραφείς είχαν και άλλα αξιώματα όπως ελεγκτές, εκτιμητές έργων τέχνης κτλπ.

Στην αρχαία Αίγυπτο εμφανίστηκε η ανάγκη δημιουργίας των επιστατών οι οποίοι κατέγραφαν τις εξαγωγές και τις εισαγωγές των σιτηρών. Το 510 π.Χ. ο Κλεισθένης ανέθεσε τη διαχείριση των δημόσιων εσόδων σε δέκα βουλευτές. Ο έλεγχος γινόταν και από τους δέκα Άρχοντες-λογιστές. Δημιουργήθηκε ένα ελεγκτικό σώμα το οποίο αποτελούταν από τους δέκα Εύθυνους και τους δέκα Παρέδρους και τους Άρχοντες-λογιστές. Ρόλος τους ήταν η ορθή διαχείριση των δημόσιων εσόδων και εξόδων εγκρίνοντας τους λογαριασμούς. Ο Σωκράτης στα έργα του κάνει λόγο για τους επιχειρηματικούς κινδύνους οι οποίοι συνδέονται με τον εσωτερικό έλεγχο. Το 384-323π.Χ. ο Αριστοτέλης στο έργο του αναφέρει ότι όλες οι διαδικασίες και τα αποτελέσματα πρέπει να γίνονται φανερά σε όλους τους πολίτες προς ενημέρωσή τους για την οικονομία.

Στην αρχαία Αθήνα από το 300 π.Χ. υπήρχε το συνέδριο των Λογιστών το οποίο έλεγχε τη Δημόσια Οικονομία του κράτους. Οι λογιστές έλεγχαν το πως διαχειρίζεται ο πλούτος και τα ταμεία για τον αν διαχειρίζονταν από τους αρμόδιους με τον σωστό τρόπο και αν όχι επέβαλλαν κυρώσεις. Επίσης έλεγχαν και τα δάνεια. Όσο αναφορά τις οικοδομήσεις που γίνονταν όπως ο Παρθενώνας επιβλέπονταν από πέντε άντρες. Κατέγραφαν σε πλάκες τις εργασίες και το κόστος κατασκευής.

Το 1285 έκανε την εμφάνισή του στο Λονδίνο ο όρος ελεγκτής. Οι διοικητές-ταμίες του Βασιλεία είχαν στην κατοχή τους τις οικονομικές καταστάσεις τις οποίες παρέδιδαν στους ελεγκτές οι οποίοι τις έλεγχαν διεξοδικά για τυχόν παραβιάσεις. Το 1340 έκανε την εμφάνιση της η διπλογραφική λογιστική. Το 19ο αιώνα με την ανάπτυξη της βιομηχανίας η ελεγκτική ιδιότητα απέκτησε μεγάλη σημασία. Ωστόσο κάποιοι έλεγχοι διέπραξαν σφάλματα και προέβησαν σε κατάχρηση της οικονομίας. Αυτό δημιούργησε κάποιες επαγγελματικές ενώσεις για την καλύτερη κατάσταση των ελεγκτών. (Παπαστάθης)

4.3 Τραπεζικοί Έλεγχοι

- Εξωτερικός έλεγχος

Ο εξωτερικός έλεγχος διενεργείται από εξωτερικό ελεγκτή ο οποίος δεν συνδέεται με το τραπεζικό ίδρυμα στο οποίο θα προβεί για έλεγχο. Ο έλεγχος αυτός γίνεται κατά κύριο λόγο στο λογιστικό κομμάτι του ιδρύματος αλλά και σε άλλα τμήματα τα οποία επηρεάζουν το λογιστικό. Επίσης η προσοχή στρέφεται στις οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών ελέγχοντας κατά πόσο πραγματικά είναι τα οικονομικά στοιχεία τους.

- Εσωτερικός έλεγχος

Ο εσωτερικός έλεγχος αφορά ελέγχους τους οποίους δημιουργούν οι ίδιες οι τράπεζες και γίνονται από εσωτερικούς ελεγκτές οι οποίοι ανήκουν στο ανθρώπινο δυναμικό των τραπεζών. Ρόλος του είναι ο συνεχής έλεγχος των συστημάτων διοίκησης και οργάνωσης των τραπεζικών ιδρυμάτων αλλά και του λογιστικού συστήματος τους. Ο εσωτερικός έλεγχος λειτουργεί ως σύμβουλος για τις τράπεζες και συμβάλλει στην καλύτερη αντιμετώπιση των κινδύνων.

http://www.internalaudit.gov.cy/internalaudit/internalaudit.nsf/DMLFAQS_gr/DMLFAQS_gr?opendocument

- Μικτός Έλεγχος

Ο Μικτός έλεγχος παίρνει μορφή από τη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου και εκτελείται παράλληλα από τον

- Ειδικό και Γενικό Έλεγχο

- i. Ειδικός έλεγχος είναι ο έλεγχος που γίνεται σε ένα συγκεκριμένο τμήμα των τραπεζών πχ τα δάνεια. Εκτελείται από τους εσωτερικούς ελεγκτές στο τέλος κάθε χρήσης.
- ii. Ο Γενικός Έλεγχος αφορά ελέγχους στους Ισολογισμούς και στις Καταστάσεις των Αποτελεσμάτων Χρήσεως των τραπεζικών ιδρυμάτων και γίνονται από τους εξωτερικούς ελεγκτές καθ' όλη την διάρκεια του έτους πχ οι κίνδυνοι για τα συστήματα των τραπεζών (Τσακλαγκάνος A et all)

- Διαρκή, Τακτικό και Έκτακτο Έλεγχο

- i. Ο διαρκής έλεγχος γίνεται πολύ συχνά και πραγματοποιείται κάθε φορά που γίνεται μια οικονομική συναλλαγή. Ο έλεγχος γίνεται από τον προϊστάμενο του τμήματος που έγινε η οικονομική συναλλαγή.
- ii. Ο τακτικός έλεγχος δεν πραγματοποιείται συχνά. Μπορεί να γίνει μια φορά το μήνα ή το 6μηνο. Γίνεται από τους εξωτερικούς αλλά και από τους εσωτερικούς ελεγκτές.
- iii. Ο Έκτακτος έλεγχος γίνεται χωρίς να έχει προγραμματιστεί. Αφορά ελέγχους που γίνονται από απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου. Επίσης οι έλεγχοι αυτοί εκτελούνται λόγω καταγγελιών που μπορεί να πραγματοποιηθούν. Οι καταγγελίες

αφορούν κλοπές κτλπ. Ωστόσο υπάρχουν και έκτακτοι έλεγχοι εκτός προγραμματισμού. Είναι οι αιφνιδιαστικοί έλεγχοι. (Τσακλαγκάνος et all.)

- Κατασταλτικό και Προληπτικό Έλεγχο
 - i. Ο κατασταλτικός έλεγχος είναι τακτικός και γίνεται μετά την δημιουργία της συναλλαγής. Ελέγχεται το λογιστικό και διαχειριστικό σύστημα και οι λογαριασμοί που συνδέονται με τα οικονομικά στοιχεία των τραπεζών πχ κλείσιμο ταμείου. Γίνεται από τους εσωτερικούς ελεγκτές. (Καλλικράτης)
 - ii. Ο προληπτικός έλεγχος είναι ο έλεγχος πριν την συναλλαγή ώστε να αποφευχθούν τα μη επιθυμητά αποτελέσματα και να απομακρυνθούν οι κίνδυνοι. Οι εσωτερικοί ελεγκτές αξιολογούν την διοίκηση των τραπεζών και τις πληροφορίες για το αν οι στόχοι τους θα πραγματοποιηθούν με το ελάχιστο κόστος και τους ελάχιστους κινδύνους. Στα τραπεζικά ιδρύματα γίνεται προληπτικός έλεγχος στα χρηματοπιστωτικά προϊόντα πριν δοθούν για χρήση. Οι εκλεκτές σχεδιάζουν υποθετικά σενάρια και αναλύουν όλους τους κινδύνους. (Τσακλαγκάνος et all)

4.4 Εσωτερικοί και Εξωτερικοί Ελεγκτές

Οι εσωτερικοί ελεγκτές έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Εργάζονται στα χρηματοπιστωτικά συστήματα
2. Υπηρετούν τις ανάγκες των τραπεζών
3. Γνωρίζουν καλά το περιβάλλον της τράπεζας και έχουν πολύ χρόνο στη διάθεση τους για τον έλεγχο
4. Οι ευθύνες των πράξεων τους είναι διοικητικού χαρακτήρα
5. Προβαίνουν σε συνεχή έλεγχο των λειτουργιών των τραπεζών
6. Είναι ανεξάρτητοι από τις δραστηριότητες που ελέγχουν αλλά απευθύνονται στα τμήματα για να δώσουν απαντήσεις

Οι εξωτερικοί ελεγκτές έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Βρίσκονται εκτός των τραπεζών.

2. Υπηρετούν τρίτους πχ μετόχους οι οποίοι τους προσλαμβάνουν για να πάρουν οικονομικές πληροφορίες για τις τράπεζες
3. Έχουν συγκεκριμένο χρόνο να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους και κάθε φορά πρέπει να προσπαθούν για να γνωρίσουν το τραπεζικό περιβάλλον.
4. Οι ευθύνες τους είναι νομικού χαρακτήρα αφού δίνουν αναφορά σε εποπτικές αρχές
5. Βασίζονται σε ιστορικά γεγονότα τα οποία βλέπουν από τις οικονομικές καταστάσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων
6. Ελέγχουν τα οικονομικά στοιχεία των τραπεζών με τη χρήση των ισολογισμών και άλλων οικονομικών καταστάσεων
7. Είναι ανεξάρτητοι από τους υπάλληλους και τη διοίκηση των τραπεζών (Παπαστάθης)

4.5 Ο εσωτερικός Έλεγχος στην Ελλάδα

Τον 20ο αιώνα τα τραπεζικά ιδρύματα σημείωσαν μεγάλη ανάπτυξη λόγω της παγκοσμιοποίησης και της τεχνολογικής ανάπτυξης. Όμως αυτή η ανάπτυξη έφερε κινδύνους τους οποίους έπρεπε να αντιμετωπίσουν οι τράπεζες. Για αυτό το λόγο εμφανίστηκε το αίσθημα ανάγκης της δημιουργίας ενός καλού συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Το 1833 ιδρύθηκε στην Ελλάδα το Ελεγκτικό Συνέδριο. Είχε ως ρόλο την ανάλυση λογαριασμών για να δουν αν το κράτος λειτουργούσε με τους κανόνες της δημοσιονομικής πολιτικής και αν η διοίκηση εκτελούσε τα καθήκοντα της. Επίσης έκανε αναφορά στις αλλαγές που έπρεπε να γίνουν για την καλύτερη επιτυχία των στόχων. Αρχικά στο Ελεγκτικό Συνέδριο υπήρχαν τέσσερις ελεγκτές, ένας γραμματέας και δύο υπογραμματείς και έντεκα λογιστές. Μετά το δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ο εσωτερικός έλεγχος ήταν αναγκαίος για την ανασυγκρότηση της χώρας. Πριν την δημιουργία του Σωματίου Ορκωτών Λογιστών οι έλεγχοι γίνονταν από μη εκπαιδευμένους ελεγκτές οι οποίοι υπέγραφαν μια γνωμάτευση βασισμένη πάνω στις οικονομικές καταστάσεις. Το 1955 δημιουργήθηκε το Σωματείο Ορκωτών Λογιστών και οι έλεγχοι πλέον γίνονταν από καταρτισμένους ορκωτούς λογιστές. Το Σωματείο περιλάμβανε τα προσόντα, τις αρμοδιότητες και τις υποχρεώσεις των ορκωτών λογιστών και τις σχέσεις που θα πρέπει να έχουν οι ορκωτοί λογιστές με την επιχείρηση που θα ελέγξουν. Στις 14 Ιανουαρίου 1957 το Σωματείο είχε 27 ορκωτούς λογιστές. Το 1992 ορκωτοί λογιστές ήταν τα μέλη του κρατικού σωματίου ορκωτών λογιστών το οποίο έλεγε τις οικονομικές καταστάσεις των

Ανώνυμων Εταιριών. Με το νόμο 2190/1920 το Σωματείο Ορκωτών Λογιστών σταμάτησε την λειτουργία του καθώς ιδρύθηκε το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών το οποίο περιελάμβανε ιδιωτικές εταιρίες ορκωτών λογιστών. (Παπαστάθης)

Η Γενική Συνέλευση του Σωματείου Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών η οποία υπάρχει και σήμερα περιλαμβάνει άτομα που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Ορκωτών Λογιστών. Αρμοδιότητα της είναι οι διαδικασίες που θα ακολουθήσουν οι ορκωτοί λογιστές για να εκτελέσουν το επάγγελμα τους. Ο πρόεδρος και τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου εκλέγονται από την Γενική Συνέλευση του Σωματείου Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Το εποπτικό συμβούλιο έχει 9 μέλη και τον πρόεδρο και σκοπός του είναι η διαχείριση των οικονομικών στοιχείων του Σωματείου Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Επίσης έχει το δικαίωμα να διώξει κάποιο από τα μέλη του και δίνουν την άδεια άσκησης επαγγέλματος του ορκωτού λογιστή και διαμορφώνει τα ελεγκτικά πρότυπα.

Στην Ελλάδα ο εσωτερικός έλεγχος έκανε την εμφάνιση του το 1970. Το 1985 ιδρύθηκε το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών. Το διοικητικό του συμβούλιο περιελάμβανε επτά μέλη τα οποία ήταν απόφοιτοι οικονομικών σχολών και εκτελούσαν τον εσωτερικό έλεγχο. Σήμερα το Ινστιτούτο έχει 400 μέλη. Παρέχει στα μέλη του συνεχή εκπαίδευση και ενημέρωση. Το Ινστιτούτο, οι εξαγορές και οι συγχωνεύσεις που είχαν ξεκινήσει να γίνονται, η είσοδος των εταιριών στο Χρηματιστήριο Αθηνών και η είσοδος της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνέβαλαν στο να γίνει απαραίτητος ο εσωτερικός έλεγχος.

<https://www.soel.gr/el/%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BC%CE%B5-%CF%84%CE%BF-%CF%83%CE%BF%CE%B5%CE%BB/%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C?showall=1&limitstart=>

4.6 Ορισμός του Εσωτερικού Ελέγχου

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών ο εσωτερικός έλεγχος είναι “μια ανεξάρτητη συμβουλευτική δραστηριότητα η οποία προσθέτει αξία και βελτιώνει τις λειτουργίες ενός οργανισμού. Παρέχει βοήθεια στον οργανισμό για να πετύχει τους στόχους του. Διαθέτει μια συστηματική και επιστημονική προσέγγιση για την αξιολόγηση και βελτίωση των κινδύνων και των διοικητικών δραστηριοτήτων” (Νεγκακης et all)

Σκοπός του εσωτερικού ελέγχου είναι να παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες στην Διοίκηση των τραπεζών για την εκπλήρωση των στόχων τους μέσω αναλύσεων ώστε να μπορούν να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τους κινδύνους που θα εμφανιστούν. Έχει συμβουλευτικό ρόλο με χαμηλό κόστος. (Νεγκακης et all.)

Ο Εσωτερικός Έλεγχος αποτελείται από τις επαγγελματικές και ελεγκτικές πρακτικές. Οι πρώτες αφορούν την αξιολόγηση της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου, τον σχεδιασμό και την υποβολή των εκθέσεων και τον τρόπο επικοινωνίας με τον εξωτερικό ελεγκτή. Οι ελεγκτικές πρακτικές συνδέονται με τον σχεδιασμό της έκθεσης για το αποτέλεσμα των ελεγκτικών αποδόσεων. (OECD)

Ο εσωτερικός έλεγχος ελέγχει:

1. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου με σκοπό την αντιμετώπιση των κινδύνων από τη διοίκηση της τράπεζας
2. Την ύπαρξη ενός καλού συστήματος οργάνωσης
3. Την ασφάλεια απόρρητων πληροφοριών
4. Την ακρίβεια των οικονομικών στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις
5. Την λειτουργία των τραπεζών σύμφωνα με τους νόμους
6. Την αποτελεσματικότητα της εποπτείας από τα στελέχη
7. Την συνεργασία των τραπεζών με τρίτους
8. Την εγκυρότητα των πληροφοριών που δέχονται
9. Κατά πόσο οι υπάλληλοι έχουν αντιληφθεί τις αρμοδιότητες τους
10. Τις συναλλαγές από τις οποίες δεν πρέπει να γίνονται όλα τα στάδια τους από το ίδιο άτομο
11. Την βελτίωση της φήμης των τραπεζών στην αγορά και στους πελάτες
12. Το κλίμα επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των εργαζομένων
13. Τα μέτρα που παίρνουν για την κοινωνική ευθύνη και για το περιβάλλον

(Μενειάδης Μ. Et all)

4.7 Είδη Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζικών Ιδρυμάτων

- Ο έλεγχος παραγωγής. Ο έλεγχος αυτός έχει ως στόχο να ελέγξει αν τηρούνται οι διαδικασίες που έχουν ειπωθεί εξ αρχής και αν γίνεται σωστή χρήση του μηχανολογικού εξοπλισμού. Επίσης ελέγχει αν τα στελέχη εκπαιδεύονται και αν το κάθε τμήμα είναι κατάλληλα οργανωμένο
- Ο χρηματοοικονομικός έλεγχος ελέγχει το λογιστικό σύστημα των τραπεζών. Πιο αναλυτικά ελέγχει τους ισολογισμούς, τις καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης και γενικά όλες τις οικονομικές καταστάσεις και αξιολογεί πόσο αποτελεσματικό είναι το λογιστικό σύστημα.
- Λειτουργικός έλεγχος. Αξιολογούνται οι λειτουργίες των τραπεζών οι οποίες εκτελούνται για την επίτευξη των στόχων. Ελέγχονται αν οι λειτουργίες εκτελούνται σύμφωνα με τις διοικητικούς και επιχειρησιακούς νόμους. Επίσης επιθεωρούνται οι σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ των εργαζομένων.
- Έλεγχος συμμόρφωσης. Έχει ως στόχο την τήρηση εφαρμογής των κανόνων που έχουν προσυμφωνήσει όπως η συμμόρφωση ως προς τους όρους δανειακών συμβολαίων συνεργασίας.
- Έλεγχος αποδοτικότητας. Αφορά τους εσωτερικούς ελεγκτές. Ελέγχεται αν οι διαδικασίες που ακολουθούν οι ελεγκτές φέρνει τα επιθυμητά αποτελέσματα που έχουν στο μυαλό τους εξ αρχής.
- Έλεγχος πληροφοριακών συστημάτων. Ελέγχεται ο βαθμός αξιοπιστίας των πληροφοριών και η σωστή χρήση πόρων που χρησιμοποιούνται για τα πληροφοριακά συστήματα. Επιπλέον ελέγχεται η ασφάλεια των πληροφοριών και η αξιοπιστία των συναλλαγών.
- Έλεγχος εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Οι τράπεζες πρέπει να ευαισθητοποιούνται ως προς την κοινωνία. Πιο αναλυτικά διενεργούνται έλεγχοι που αφορούν την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων από εργατικά ατυχήματα και αν παρέχονται διάφοροι επιπλέον οικονομικοί πόροι στους εργαζομένους όπως οικονομική ενίσχυση και υποτροφίες για τα παιδιά των εργαζομένων. Επίσης ελέγχονται και οι κοινωνικοί φορείς και οι πελάτες στο αν αποπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους από τα δάνεια που πήραν. Επι προσθέτως ελέγχονται αν οι πελάτες κάνουν παράπονα για τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που τους παρέχουν οι τράπεζες και αν τα τραπεζικά ιδρύματα προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον κάνοντας και δωρεές. (Καζαντζής Χ)

4.8 Κώδικας Δεοντολογίας

Οι ελεγκτές είναι υποχρεωμένοι να ακολουθούν τις παρακάτω αρχές:

1. Ακεραιότητα. Οι ελεγκτές θα πρέπει να διακατέχονται από εντιμότητα και υπευθυνότητα και ειλικρίνεια. Να λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους και να μην εμπλέκονται σε παράνομες πράξεις.
2. Αντικειμενικότητα. Οι ελεγκτές πρέπει να είναι δίκαιοι και αμερόληπτοι και να μην γίνουν συμμετοχοί σε δραστηριότητες που θα βλάψουν τον επαγγελματισμό τους.
3. Εμπιστευτικότητα. Οι ελεγκτές δεν πρέπει να χρησιμοποιούν πληροφορίες προς όφελος τους και να μην αποκαλύπτουν απόρρητα δεδομένα
4. Επάρκεια. Οι ελεγκτές αναλαμβάνουν ελέγχους για τους οποίους έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και εμπειρία. Επίσης στοχεύουν στη βελτίωση της επάρκειας των υπηρεσιών τους ώστε να γίνουν ανταγωνιστικοί.

4.9 Ο Εσωτερικός Έλεγχος στα Τραπεζικά Ιδρύματα

Η εξέλιξη της οικονομίας και της αγοράς δημιούργησε την ανάγκη ύπαρξης ενός καλού συστήματος ελέγχου που θα αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τους κινδύνους των τραπεζών. Αρχικά οι εποπτικές αρχές υποχρέωναν τις τράπεζες να έχουν κεφαλαιακή επάρκεια προκειμένου να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους τους. Τα τελευταία χρόνια όμως το ελεγκτικό σύστημα έχει επιβάλλει κανόνες οι οποίοι βοηθούν στην αντιμετώπιση των κινδύνων που μπορούν να υπάρξουν. Ο έλεγχος των τραπεζών γίνεται διότι οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν καθημερινά μπορούν να τις οδηγήσουν και στη χρεοκοπία. Ο εσωτερικός έλεγχος για τα τραπεζικά ιδρύματα θεσπίστηκε το 1924 λόγω των αυξημένων συναλλαγών που υπήρχαν. Το Διοικητικό Συμβούλιο αξιολογεί το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου σε ετήσια βάση και προτείνει μεθόδους βελτίωσης. Στις τράπεζες ο έλεγχος για το αν είναι επαρκές το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου γίνεται κάθε τρία έτη από ανακοίνωση της Επιτροπής Ελέγχου στους ορκωτούς λογιστές. Το αποτέλεσμα του ελέγχου γίνεται γνωστό στην Κεντρική Τράπεζα της Ελλάδος στο πρώτο εξάμηνο του έτους. (Δήμου Ν.)

- Ανεξαρτησία

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι ανεξάρτητος από τα υπόλοιπα τμήματα της τράπεζας και δεν συμμετέχει σε εκτελεστικές και λειτουργικές αρμοδιότητες. Επίσης απαλλάσσεται από τα

καθήκοντα του ή ορίζεται το που θα γίνει ο έλεγχος από τη Επιτροπή Ελέγχου και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο ελέγχου.

- Δικαιοδοσία

Οι ελεγκτές έχουν πρόσβαση σε όλα τα τμήματα και σε όλα τα οικονομικά βιβλία των τραπεζών και μπορούν να επικοινωνούν με όλα τα άτομα του προσωπικού. Επίσης ζητούν πληροφορίες και αιτιολογήσεις για θέματα με οποιοδήποτε μέσο. Ο Διευθύνοντα Σύμβουλο ελέγχου ενημερώνεται μόνο αν τα αρχεία που θέλουν οι ελεγκτές είναι απόρρητα.

(Πειραιώς εσωτερικός κανονισμός εταιρικής διακυβέρνησης και λειτουργίας)

Σύμφωνα με τον Δήμου οι στόχοι του εσωτερικού ελέγχου για τις τράπεζες είναι:

- 1 . Η σωστή λειτουργία των τραπεζών
2. Η εξασφάλιση των συναλλαγών
3. Η προστασία των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών
4. Η σωστή εφαρμογή της πολιτικής των τραπεζών
5. Η ασφάλεια των μετόχων και των καταθετών
6. Η επίτευξη των στόχων τους

(Δήμου N)

4.9.1 Η Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεώρησης της Τράπεζας της Ελλάδος

Η Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεώρησης είναι μια ανεξάρτητη μονάδα η οποία περιλαμβάνει τους εσωτερικούς ορκωτούς λογιστές και διαχειρίζεται τους κινδύνους και το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας. Ρόλος της είναι να διασφαλίζει ότι το εσωτερικό σύστημα που ελέγχει τις τράπεζες είναι επαρκές , να εντοπίζει τυχόν απάτες και να βρίσκει τρόπους βελτίωσης του συστήματος του εσωτερικού ελέγχου. Προσφέρει συμβουλευτικές υπηρεσίες για την καλύτερη λειτουργία της τράπεζας και την υλοποίηση των στόχων της. Η Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεώρησης περιλαμβάνεται στην Επιτροπή Εσωτερικών Επιθεωρήσεων του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και στο Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό. Όλες οι δραστηριότητες των τραπεζών ελέγχονται από την Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου.

Προκειμένου να εκτελέσει αποτελεσματικά το έργο της της δίνεται η πρόσβαση σε όσες πληροφορίες χρειάζεται. Η Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεώρησης δεν έχει κάποια ευθύνη για τις δραστηριότητες των τραπεζών τις οποίες ελέγχει. Βρίσκεται κάτω από την επίβλεψη της Επιτροπής Ελέγχου της τράπεζας και του Διευθύνοντα Συμβούλου. Στη περίπτωση που δημιουργηθούν συγκρούσεις και εμπόδια στην εκτέλεση της εργασίας της και στην ανεξαρτησία της τότε ενημερώνει την Επιτροπή Ελέγχου. (Τράπεζα Eurobank) (Τράπεζα της Ελλάδος)

Ο Επικεφαλής του Εσωτερικού Ελέγχου μετράει την απόδοση του προσωπικού. Στην αρχή κάθε χρόνου συζητιούνται οι ετήσιοι στόχοι. Στα μέσα του χρόνου γίνεται μια σύσκεψη μεταξύ του Επικεφαλής και του Γενικού Γραμματέα για την απόδοση και για το αν θα πρέπει να γίνουν κάποιες αλλαγές στους στόχους. Στο τέλος του χρόνου συντάσσεται μια γραπτή έκθεση για τις επιτυχίες της Διεύθυνσης Εσωτερικής Επιθεώρησης, Επίσης περιλαμβάνει τα κομμάτια που χρειάζονται βελτίωση και το πρόγραμμα εκπαίδευσης ώστε να πραγματοποιηθούν με επιτυχία οι στόχοι. (OECD)

- Ρόλοι της Διεύθυνσης Εσωτερικής Επιθεώρησης
 1. Ελέγχει και αξιολογεί ετήσια τους κινδύνους και υποβάλλει την Έκθεση στην Επιτροπή Ελέγχου
 2. Προβαίνει σε ελέγχους που της αναθέτει η Επιτροπή Ελέγχου
 3. Λειτουργεί σύμφωνα με την αρχή της ανεξαρτησίας και της αντικειμενικότητας.
 4. Ανά τέσσερις μήνες διατυπώνει μια έκθεση ελέγχου η οποία αφορά το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου και γενικά τις εργασίες που θα ελέγξουν.
 5. Εμπλέκεται στην συνεργασία της τράπεζας με τους εξωτερικούς ελεγκτές
 6. Ενημερώνει την Διοίκηση της τράπεζας για την πρόοδο του ελέγχου
 7. Ελέγχει αν είναι επαρκές το Εσωτερικό Σύστημα Ελέγχου

(Τράπεζα της Ελλάδος)

- Η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου είναι απαραίτητη για τα τραπεζικά ιδρύματα λόγω:
 1. Της πολυπλοκότητας που υπάρχει στους Ισολογισμούς των τραπεζών
 2. Της μεταβαλλόμενης σχέσης των ιδίων και ξένων κεφαλαίων
 3. Της αύξησης των συναλλαγών

4. Της ανάγκης για ασφάλεια των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών και της ασφάλειας των υπαλλήλων
- Η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου ελέγχει:
 1. Τις καταθέσεις. Οι εσωτερικοί ελεγκτές παρακολουθούν τους λογαριασμούς καταθέσεων
 2. Τις χορηγήσεις. Ελέγχεται αν η χορήγηση που έχει δοθεί είναι στα χρονικά όρια που έχουν εξαρχής οριστεί και αν οι εγγυήσεις έχουν τηρηθεί. Επίσης ελέγχεται αν ο δανειολήπτης έχει φέρει όλα τα απαραίτητα έγγραφα και αν έχει ελεγχθεί η οικονομική κατάσταση του.
 3. Τα διαθέσιμα. Λόγω της αύξησης των συναλλαγών των τραπεζών σε διαθέσιμα ο έλεγχος είναι αναγκαίος
 4. Τις εισαγωγές και εξαγωγές. Ελέγχονται οι τόκοι , οι φόροι , οι προμήθειες κτλπ.

(Μακρής Α) (PwC)

4.9.2 Εταιρική Διακυβέρνηση

Εταιρική Διακυβέρνηση είναι το σύστημα με το οποίο οι τράπεζες παρακολουθούνται και ελέγχονται. Το σύστημα Εταιρικής Διακυβέρνησης εξειδικεύεται στη διάρθρωση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων μεταξύ των διαφορετικών συμμετεχόντων σε μια τράπεζα που είναι οι μέτοχοι, οι πιστωτές, οι τοπικές κοινότητες που δραστηριοποιούνται οι τράπεζες, οι προμηθευτές και οι πελάτες. Επίσης περιλαμβάνονται οι ρυθμιστικές αρχές οι οποίες αφορούν την ασφάλεια των καταθετών και των δανειστών. (Jonathan R. Macey et all)

Η Εταιρική Διακυβέρνηση έχει ορίσει τις λειτουργικές ομάδες που είναι ο Διευθύνοντας Σύμβουλος, το Διοικητικό Συμβούλιο και η Γενική Συνέλευση Μετόχων. Πιο αναλυτικά:

Ο Διευθύνοντας Σύμβουλος έχει το ρόλο του ηγέτη ώστε να επιτυγχάνονται οι στόχοι της τράπεζας. Επίσης πρέπει να εμπνέει εμπιστοσύνη στους υπαλλήλους του. Η θέση αυτή είναι καίριας σημασίας αφού μέσω του Διευθύνοντα Συμβούλου βασίζεται η επιτυχία ή αποτυχία της τράπεζας. (Λαζαρίδης et all)

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει για τις στρατηγικές που θα ακολουθήσει η τράπεζα. Επίσης εποπτεύει τα στελέχη. Ένας άλλος ρόλος που έχει είναι η μείωση των συγκρούσεων λόγω των διαφορετικών συμφερόντων που μπορεί να έχει κάθε ομάδα. Το Διοικητικό Συμβούλιο διακρίνεται στα εκτελεστικά μέλη, μη εκτελεστικά μέλη και στα ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη. Τα εκτελεστικά μέλη αναλαμβάνουν ζητήματα που αφορούν τη Διοίκηση της

τράπεζας, εποπτεύουν τα στελέχη και διορίζουν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Επίσης σε περιπτώσεις κρίσης τα εκτελεστικά μέλη ενημερώνουν γραπτώς το Διοικητικό Συμβούλιο με μια έκθεση η οποία περιέχει τις προτάσεις τους για βελτίωση και ενίσχυση της τράπεζας. Τα μη εκτελεστικά μέλη διαθέτουν επαγγελματική εμπειρία και ρόλος τους είναι να διατηρούν την αντικειμενικότητα, την αμεροληψία και την ανεξαρτησία όλων των αποφάσεων της τράπεζας. Επίσης διασφαλίζουν την αποτελεσματική εποπτεία των εκτελεστικών μελών. Τα ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη είναι άτομα τα οποία δεν έχουν στη κατοχή τους δικαίωμα ψήφου μεγαλύτερο του 0,5% του μετοχικού κεφαλαίου των τραπεζών και δεν έχουν κάποια συγγένεια με τους μετόχους. Τα άτομα αυτά καλούνται από τα τραπεζικά ιδρύματα για να συμμετέχουν σε αποφάσεις διότι δεν λειτουργούν με σκοπιμότητα. (Νόμος 4706/2020)

Η Γενική Συνέλευση Μετόχων ελέγχει τη Διοίκηση της τράπεζας. Περιλαμβάνονται όλοι οι μέτοχοι οι οποίοι έχουν κάποιο όφελος από την τράπεζα. Όμως δεν διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις για να πάρουν μια σωστή απόφαση. Η Γενική Συνέλευση Μετόχων ελέγχει το Διοικητικό Συμβούλιο και εγκρίνει τις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις. (taxheaven)

4.9.2.1 Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η Εταιρική Διακυβέρνηση περιλαμβάνει ένα κώδικα ο οποίος πήρε την έγκριση του από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ο κώδικας αυτός έχει τέσσερις βασικές αρχές την ευθύνη της Διοίκησης της τράπεζας, τη λογοδοσία στο Διοικητικό Συμβούλιο και στους μετόχους της τράπεζας, τη δικαιοσύνη έναντι όλων των ενδιαφερόμενων και τη διαφάνεια στη σχέση μεταξύ της Διοίκησης της τράπεζας και του Διοικητικού Συμβουλίου και των μετόχων.

- **Ευθύνη:** Ρόλος της Εταιρικής Διακυβέρνησης είναι η κατανομή αρμοδιοτήτων και εξουσιών στα τραπεζικά ιδρύματα. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει ως ρόλο τη σωστή λειτουργία της Διοίκησης, των ελέγχων των τραπεζών και την προστασία τους από κινδύνους. Η Εταιρική Διακυβέρνηση παροτρύνει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και των υπαλλήλων να λειτουργούν σύμφωνα με το συμφέρον των τραπεζικών ιδρυμάτων και να αποφεύγουν τις συγκρούσεις.
- **Λογοδοσία:** Το Διοικητικό Συμβούλιο λογοδοτεί στους μετόχους της τράπεζας. Το Διοικητικό Συμβούλιο με τη σειρά του ελέγχει το αν η τράπεζα λογοδοτεί στις εποπτικές

αρχές. Η λογοδοσία έχει να κάνει με την αξιολόγηση της απόδοσης της λειτουργίας των τραπεζών. Επίσης στηρίζει το σύστημα διαχείρισης κινδύνων.

- Δικαιοσύνη: Το Διοικητικό Συμβούλιο εξασφαλίζει την ακεραιότητα των μηχανισμών λήψης αποφάσεων και της λογοδοσίας και ότι οι μέτοχοι, οι υπάλληλοι και οι πελάτες αντιμετωπίζονται ίσα.
- Διαφάνεια: Οι μέτοχοι, η κοινότητα και γενικώς τα ενδιαφερόμενα μέλη πρέπει να έχουν πρόσβαση στα οικονομικά στοιχεία των τραπεζών. Το Διοικητικό Συμβούλιο εξασφαλίζει ότι οι πληροφορίες είναι έγκυρες και αξιόπιστες και δημοσιεύονται σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους. (Alpha Bank)

Τα οφέλη από την Εταιρική Διακυβέρνηση είναι ότι μειώνεται το κόστος κεφαλαίου. Μέσω της Εταιρικής Διακυβέρνησης τα τραπεζικά ιδρύματα αποκτούν σταθερότητα και είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τον κάθε κίνδυνο ιδίως σε περιόδους κρίσεως. Δίνεται η δυνατότητα στα τραπεζικά ιδρύματα να δανειστούν με το χαμηλότερο επιτόκιο. Επίσης ενισχύεται η φήμη τους μέσω της δημόσιας κοινοποίησης των Οικονομικών Καταστάσεων.

4.9.3 Διαχείριση Κινδύνων

Σύμφωνα με τους Selim G και McNamee D ο κίνδυνος είναι "μια έννοια που χρησιμοποιείται για να εκφράσει την αβεβαιότητα. Τα αποτελέσματα της μπορούν να έχουν σημαντική επίπτωση στην πραγματοποίηση των στόχων των τραπεζικών ιδρυμάτων" (Selim G et all)

Η Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων έχει ως επικεφαλή το Γενικό Διευθυντή της τράπεζας. Ρόλος της είναι η αντιμετώπιση των τραπεζικών κινδύνων όπως ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος ρευστότητας κτλπ.

Τα αρχικά στοιχεία που θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν για την μέτρηση του κινδύνου είναι η περιπλοκότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων, η σημαντικότητα τους και το μέγεθος τους, το πόσο συχνά γίνονται αλλαγές, οι μεταβολές οι οποίες οδηγούν σε αστάθεια και το περιβάλλον που εργάζεται το προσωπικό. (OECD)

Οι στόχοι της Γενικής Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων είναι:

1. Να μπορεί να ξεχωρίζει τους σημαντικούς από τους ασήμαντους κινδύνους των τραπεζών.

2. Η δημιουργία καλής σχέσης κινδύνου-απόδοσης για την λήψη αποφάσεων.
3. Η ύπαρξη κατάλληλων εργαλείων για την αντιμετώπιση τους.
4. Η δυνατότητα να παρέχονται πληροφορίες σε όλα τα τμήματα των τραπεζών ώστε να μπορεί κάθε τμήμα να κατανοεί και να αντιμετωπίζει τους κινδύνους του.
5. Να διατυπώνει με σιγουριά ότι οι στόχοι θα επιτευχθούν παρά τους κινδύνους που θα υπάρξουν.

(Τράπεζα Eurobank)

Η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου και η Διαχείριση κινδύνων έχουν σχέση συνεργασίας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων. Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων εποπτεύεται από την Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου. Ελέγχει τους τρόπους που χρησιμοποιεί η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνου για να αντιμετωπίσει τους κινδύνους των τραπεζικών ιδρυμάτων.

4.9.4 Κανονιστική Συμμόρφωση

Η Κανονιστική Συμμόρφωση είναι ανεξάρτητη μονάδα και της δίνεται η δυνατότητα να έχει όποια πληροφορία χρειάζεται για το έργο της. Η σύσταση της κανονιστικής συμμόρφωσης έγινε από το Διοικητικό Συμβούλιο και την Επιτροπή Ελέγχου. Η κανονιστική συμμόρφωση δίνει αναφορά στον επικεφαλής του Διοικητικού Συμβουλίου και στην Επιτροπή Ελέγχου. Βασικός της ρόλος είναι η ανάπτυξη ενός καλού εσωτερικού ελέγχου ο οποίος δεν θα επηρεάζει αρνητικά τις ηθικές αξίες. Επίσης η Κανονιστική Συμμόρφωση είναι αναγκαία όταν οι τράπεζες έχουν μετοχές στη χρηματιστηριακή αγορά ή όταν έχει υποκαταστήματα στο εξωτερικό ή όταν έχει θυγατρικές.

Η κανονιστική συμμόρφωση:

1. Παρέχει συμβουλές για την συμμόρφωση των τραπεζικών ιδρυμάτων με τους νόμους που ισχύουν.
2. Ενημερώνει τους υπαλλήλους για τον σωστό τρόπο εφαρμογής των νόμων.
3. Ενημερώνει για πιθανούς κινδύνους συμμόρφωσης από τους πελάτες και πως θα μειωθούν.
4. Δημιουργεί εκπαιδευτικά προγράμματα συμμόρφωσης για τους εργαζόμενους.
5. Ελέγχει παραβιάσεις

6. Επιβλέπει τους εργαζομένους για να δει αν επιτυγχάνεται η συμμόρφωση.

(Τράπεζα Eurobank)

4.9.5 Επιτροπή Ελέγχου

Η Επιτροπή Ελέγχου είναι ένα εσωτερικό συμβουλευτικό όργανο το οποίο δίνει βάση στην εγκυρότητα των οικονομικών καταστάσεων και την αποτελεσματικότητα του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου των τραπεζών. (Carcello J. V et all)

Η Επιτροπή Ελέγχου παίρνει μορφή από την Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο. Επιλέγει τον Πρόεδρο και παρέχει βοήθεια στα καθήκοντα του για τον εσωτερικό έλεγχο . Ο Πρόεδρος είναι σε θέση να γνωρίζει και να αξιολογεί τις ελεγκτικές και λογιστικές διαδικασίες. (Τράπεζα Πειραιώς). Επίσης εποπτεύει τους εσωτερικούς και εξωτερικούς ελέγχους. Η λειτουργία της Επιτροπής βασίζεται σε ένα καταστατικό με την έγκριση του Διοικητή του Συμβουλίου το οποίο περιλαμβάνει το σκοπό και τις αρμοδιότητες της Επιτροπής.

Αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου:

1. Εξασφαλίζει την ανεξαρτησία της Διεύθυνσης Εσωτερικής Επιθεώρησης
2. Εποπτεύει και συνεργάζεται με την Διεύθυνση Εσωτερικής Επιθεώρησης
3. Παρακολουθεί τις εποπτικές αρχές για το αν τηρούν τους νόμους
4. Ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο για τυχόν συγκρούσεις μεταξύ των εργαζομένων
5. Η ύπαρξη καλής σχέσης του εσωτερικού και του εξωτερικού ελέγχου
6. Προτείνει μεθόδους βελτίωσης για τις αδυναμίες του χρηματοπιστωτικού συστήματος
7. Επιβλέπει το σύστημα διαχείρισης κινδύνου
8. Ελέγχει κάθε χρόνο τις οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών
9. Επιλέγει τους ορκωτούς λογιστές που θα ελέγξουν κάθε τράπεζα (Παπαστάθης)

4.10 Φύλλα Εργασίας Ελέγχου

Τα Φύλλα Εργασίας Ελέγχου είναι υλικό που μαζεύει ο εσωτερικός ελεγκτής για να δημιουργήσει την Έκθεση Ελέγχου. Περιλαμβάνουν τη μέθοδο ελέγχου που χρησιμοποιεί ο ελεγκτής. Αποτελούνται από δύο είδη τα αντίγραφα τα οποία είναι αντίγραφα καταστάσεων όπως οικονομικές καταστάσεις , επιστολές πελατών και αποφάσεις Διοικητικού Συμβουλίου. Το

άλλο είδος είναι τα μόνιμα φύλλα ελέγχου τα οποία δημιουργούνται ανάλογα με τις ελεγκτικές ανάγκες.

Είναι λευκά ή έγχρωμα φύλλα στα οποία διατυπώνονται οι συνεντεύξεις των ελεγχόμενων. Όταν δημιουργούνται στο χώρο που ελέγχεται υπογράφονται από τους ελεγχόμενους. Τα Φύλλα Εργασίας Ελέγχου μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για τους επόμενους ελέγχους ως μέτρο σύγκρισης οικονομικών στοιχείων. Επίσης βοηθούν στην καλύτερη αποτύπωση του ελέγχου και χρησιμοποιούνται ως αποδείξεις σε περίπτωση κλοπών για την καλύτερη απόδοση ποινών.

- Χαρακτηριστικά Φύλλων Εργασίας Ελέγχου
 1. Στα αντίγραφα ή μόνιμα φύλλα ελέγχου πρέπει να αναγράφονται επικεφαλίδες οι οποίες θα δείχνουν το βήμα που εκτελείται κάθε φορά.
 2. Πρέπει να είναι αριθμημένα και οργανωμένα.
 3. Να είναι ακριβείς στα αποτελέσματα τους
- Σύνταξη Φύλλων Εργασίας Ελέγχου
 1. Πρέπει να είναι ευανάγνωστα με τίτλους και να περιέχουν κατανοητές εξηγήσεις.
 2. Να αναγράφεται η ημερομηνία και από ποιες πηγές πήραν τις πληροφορίες.
 3. Στα μόνιμα φύλλα εργασίας χρησιμοποιείται μόνο η μπροστινή σελίδα και στα αντίγραφα πρέπει να συμπυκνώνονται τα στοιχεία σε μια όψη ανά σελίδα.
 4. Να συμπληρώνεται η ημερομηνία αρχής και λήξης του ελέγχου
 5. Να περιλαμβάνονται και συμπεράσματα.

4.11 Φάκελοι Ελέγχου

Υπάρχει ο μόνιμος και ο προσωρινός φάκελος οι οποίοι περιλαμβάνουν πληροφορίες για την διαχείριση του ελέγχου. Στον μόνιμο φάκελο περιλαμβάνονται πληροφορίες που μένουν συνήθως στάσιμες. Οι ελεγκτές τον χρησιμοποιούν για να πάρουν στοιχεία για τον έλεγχο αντί να τα ψάχνουν από την αρχή κάθε φορά.

Ο μόνιμος φάκελος:

1. Δίνει άμεση πληροφόρηση στους ελεγκτές όποτε την ζητήσουν

2. Εξοικονομεί το χρόνο των ελεγκτών αφού δεν μπαίνουν στην διαδικασία του να ψάχνουν
3. Χωρίζεται ανάλογα με το θέμα κάθε ελέγχου
4. Πρέπει να είναι σε ηλεκτρονική μορφή

Ο προσωρινός φάκελος διαρκεί όσο και ο έλεγχος. Ανοίγει στην αρχή του ελέγχου βάζοντας οι ελεγκτές προσωρινές πληροφορίες τις οποίες θα χρησιμοποιήσουν για τον συγκεκριμένο έλεγχο. Όταν τελειώσει ο έλεγχος ο φάκελος καταστρέφεται.

4.12 Τεχνικές και Εργαλεία Ελέγχου

Οι ελεγκτές θα πρέπει να γνωρίζουν την τεχνολογία των τραπεζών καθώς και τους μεθόδους ελέγχου. Η τεχνική ελέγχου που θα χρησιμοποιήσουν εξαρτάται από το τι θα ελέγξουν κάθε φορά αλλά και από την εμπειρία που έχει ο κάθε ελεγκτής.

Η πρώτη μέθοδος έχει σχέση με το σχεδιασμό του ελέγχου. Αυτό περιλαμβάνει:

1. Το τρόπο που σχεδιάζεται το πρόγραμμα ελέγχου
2. Την ιεράρχηση των τμημάτων των τραπεζών σύμφωνα με τον μεγαλύτερο κίνδυνο
3. Το τρόπο επικοινωνίας των ελεγκτών με τους ελεγχόμενους
4. Την χρήση δειγματοληπτικών μεθόδων
5. Το τρόπο εύρεσης των πληροφοριών
6. Το τρόπο διαχείρισης των πληροφοριών
7. Το τρόπο σύνταξης της έκθεσης

Η δεύτερη μέθοδος έχει σχέση με την επικοινωνία των ελεγκτών και των ελεγχόμενων

Η επικοινωνία των ελεγκτών με τους ελεγχόμενους είναι σημαντικό κομμάτι του εσωτερικού ελέγχου. Θα πρέπει να γνωρίζουν καλά τις τεχνικές επικοινωνίας που θα χρησιμοποιήσει. Κάθε ελεγχόμενος είναι διαφορετικός οπότε οι ελεγκτές θα πρέπει να αντιμετωπίζουν τον καθένα με διαφορετική μέθοδο επικοινωνίας για να μην δημιουργούνται συγκρούσεις. Πιο συγκεκριμένα θα πρέπει :

1. Να ακούν περισσότερο από ότι να μιλούν
2. Να έχουν θετική διάθεση
3. Να εκπνέουν σεβασμό
4. Να υπάρχει συνεχής επικοινωνία καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου

Η τρίτη μέθοδος είναι χρήση της τεχνολογίας

Χρησιμοποιώντας την τεχνολογία CAATS που γίνεται μέσω υπολογιστή η οποία αποτελείται από τις εφαρμογές λογισμικών ελέγχου, επικεντρώνονται στον έλεγχο των συναλλαγών και των λογαριασμών των τραπεζών. Η μέθοδος αυτή στοχεύει στην ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων.

4.13 Δειγματοληψία

Οι εσωτερικοί ελεγκτές χρησιμοποιούν τον δειγματοληπτικό έλεγχο ως μέθοδο ελέγχου. Η δειγματοληψία βασίζεται στη στατιστική. Χρησιμοποιούν ένα δείγμα παρατηρήσεων και κάνουν χρήση της τεχνολογίας CAATS. Υπάρχουν δύο δειγματοληπτικοί έλεγχοι της στατιστικής και μη στατιστικής. Οι ελεγκτές χρησιμοποιούν ένα δείγμα ελεγχόμενων χωρίς αυτοί να το γνωρίζουν και από αυτό βγάζουν συμπεράσματα για τον εσωτερικό έλεγχο.

- Η στατιστική δειγματοληψία

Οι ελεγκτές χρησιμοποιούν στατιστικές μεθόδους και πιθανότητες. Η πιθανότητα σφάλματος μπορεί να αντιμετωπιστεί. Για αυτό το λόγο μπορούν να είναι σίγουροι ότι το δείγμα θα δώσει αξιόπιστα αποτελέσματα. Για να γίνει ακόμα πιο αξιόπιστο το δείγμα το χωρίζουν σε υποσύνολα. Ένα παράδειγμα είναι οι πιστώσεις τις οποίες χωρίζουν σε πιστώσεις που έχουν ξεπεράσει την ημερομηνία εξόφλησης από έναν έως τρεις μήνες, σε πιστώσεις που έχουν ξεπεράσει την ημερομηνία εξόφλησης από τρεις σε έξι μήνες, σε πιστώσεις που έχουν ξεπεράσει την ημερομηνία εξόφλησης από έξι σε οχτώ μήνες κτλπ

- Μη στατιστική δειγματοληψία

Οι ελεγκτές επιλέγουν το δείγμα κατά την κρίση τους δηλαδή είναι ένα τυχαίο δείγμα. Ο αριθμός που θα έχει το δείγμα επιλέγεται σύμφωνα με την εμπειρία του κάθε ελεγκτή. Σε αυτή τη περίπτωση δεν μπορεί να υπολογιστεί το δειγματοληπτικό σφάλμα και τα αποτελέσματα δεν είναι τόσο αξιόπιστα.

Η στατιστική δειγματοληψία αποτελείται από τις εξής μεθόδους:

1. Ελεύθερη δειγματοληψία. Οι ελεγκτές επιλέγουν το δείγμα των ελεγχόμενων χωρίς να χρησιμοποιούν κάποια συγκεκριμένη τεχνική
2. Κατά κρίση δειγματοληψία. Οι ελεγκτές βάζουν ένα σφάλμα στο δείγμα πχ τα δάνεια να είναι πάνω από ένα συγκεκριμένο ποσό

3. Η ευκαιριακή δειγματοληψία. Οι ελεγκτές την χρησιμοποιούν όταν έρχονται σε επαφή πρόσωπο με πρόσωπο με τον ελεγχόμενο και τους παίρνουν συνεντεύξεις.

- Βήματα σχεδιασμού δειγματοληψίας
 1. Ποιος είναι ο σκοπός του ελέγχου
 2. Ποια μέθοδο δειγματοληψίας θα χρησιμοποιήσουν
 3. Ποιος είναι ο στόχος της δειγματοληψίας
 4. Από που θα ληφθεί το δείγμα
 5. Το μέγεθος του δείγματος
 6. Η δειγματοληψία στην πράξη
 7. Η εύρεση του σφάλματος
 8. Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της δειγματοληψίας (Παπαστάθης)

4.14 Στάδια του Ελέγχου

Βήμα 1ο Ο σχεδιασμός του ελέγχου

Στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου περιλαμβάνεται ο σκοπός, η διάρκεια του ελέγχου και οι τεχνικές που ακολουθεί ο ελεγκτής. Η εύρεση του κατάλληλου ελεγκτή γίνεται ανάλογα με τα προσόντα που έχει ο καθένας. Πριν ξεκινήσει ο έλεγχος οι ελεγκτές αντλούν πληροφορίες από τον μόνιμο φάκελο. Στη περίπτωση των επαναλαμβανόμενων ελέγχων η επικοινωνία για την παροχή πληροφοριών πρέπει να είναι προφορική γιατί δεν είναι χρονοβόρα όπως η γραπτή. Όλα τα στάδια του ελέγχου πρέπει να παρακολουθούνται από τον επικεφαλής του εσωτερικού ελεγκτή. Τα Φύλλα Εργασίας δείχνουν σε ποιο στάδιο βρίσκονται οι ελεγκτές και αν κινούνται προς το σωστό αποτέλεσμα. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται χωρίζονται σε σημαντικές και σε λιγότερο σημαντικές. Σε κάθε πληροφορία αντιστοιχείται και το κατάλληλο Φύλλο Εργασίας. Αν σημειωθεί κάποια απόκλιση από τη διαδικασία τότε προτείνονται μέθοδοι βελτίωσης. Οι πληροφορίες οι οποίες υπάρχουν στα Φύλλα Εργασίας χρησιμοποιούνται για την σύνταξη της αναλυτικής Έκθεσης η οποία δίνεται στον Πρόεδρο του εσωτερικού ελέγχου ο οποίος συντάσσει την συνοπτική έκθεση. Ο Πρόεδρος του εσωτερικού ελέγχου για να χρησιμοποιήσει εξωτερικές πηγές συντάσσει επιστολές. Στις επιστολές πρέπει να αναγράφεται η

ημερομηνία αποστολής και ο χρόνος απάντησης. Οι απαντήσεις θα δοθούν στον προϊστάμενο του εσωτερικού ελέγχου.

Βήμα 2ο Διατύπωση της Έκθεσης Ελέγχου

Η Έκθεση Ελέγχου είναι μια μέθοδος γραπτής επικοινωνίας του εσωτερικού ελέγχου με την Επιτροπή Ελέγχου. Ρόλος της Έκθεσης είναι να ενημερώνει την Επιτροπή Ελέγχου για τις πληροφορίες που συγκεντρώνονται και για τους τρόπους αντιμετώπισης των κινδύνων. Έχει ως στόχο η Διοίκηση να κατανοήσει τους κινδύνους προκειμένου να είναι σε θέση να τους αντιμετωπίσει. Όταν εκδοθεί η Έκθεση θα πρέπει να έχει λίγα αντίγραφα.

Βήμα 3ο Κοινοποίηση της Έκθεσης Ελέγχου

Η Έκθεση Ελέγχου κοινοποιείται στον προϊστάμενο του τμήματος που ελέγχεται και στην Επιτροπή Ελέγχου. Αν όμως κριθεί απόρρητη θα κοινοποιηθεί μόνο στην Επιτροπή Ελέγχου. Έπειτα γίνεται σύσκεψη με την παρουσία του προϊσταμένου του τμήματος, του Προέδρου του εσωτερικού ελέγχου και της Επιτροπής Ελέγχου. Στην σύσκεψη ο Πρόεδρος της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου αναφέρει στις πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί. Επίσης αναφέρει τους λόγους που γίνεται ο έλεγχος για να γίνει κατανοητό από όλους και να μην υπάρξουν συγκρούσεις. Αφού τελειώσει η σύσκεψη συντάσσεται το παραστατικό συζήτησης το οποίο υπογράφεται από τον επικεφαλής της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου, από την Επιτροπή Ελέγχου και από τους ελεγχόμενους. Στη συνέχεια κοινοποιείται στην Επιτροπή Ελέγχου και στους ελεγχόμενους ώστε να γνωρίζουν τα καθήκοντά τους.

Βήμα 4ο Οι μεταγενέστερες ενέργειες ελέγχου

Ο επικεφαλής του εσωτερικού ελέγχου διενεργεί επανελέγχους για να παρακολουθεί αν οι αποφάσεις υλοποιούνται στο έπακρο. Οι μεταγενέστερες ενέργειες χωρίζονται σε άμεσες όπου ο επανελέγχος γίνεται άμεσα στο τέλος του προγράμματος και σε έμμεσες ενέργειες οι οποίες γίνονται στον επόμενο έλεγχο αφού αρκούνται μόνο στην επιβεβαίωση των ελεγχόμενων ότι υλοποίησαν τα καθήκοντα τους ορθά. (Παπαστάθης)

5. Εμπειρική Διερεύνηση

5.1 Η έννοια των αριθμοδεικτών

Οι αριθμοδείκτες αποτελούν τη βάση για την χρηματοοικονομική ανάλυση. Αφορούν τη κλασματική σχέση μεταξύ δύο ή περισσότερων στοιχείων τα οποία λαμβάνονται από τις οικονομικές καταστάσεις (Ισολογισμούς, Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης, Κατάσταση Ταμειακών Ροών). Η ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων με αριθμοδείκτες βοηθά στην μείωση των πολλών δεδομένων που περιέχουν οι οικονομικές καταστάσεις. Σκοπός τους είναι η αξιολόγηση της οικονομικής θέσης και της λειτουργίας των τραπεζών. Με αυτό μπορεί να γίνει σωστή λήψη αποφάσεων για βελτιώσεις στους τομείς που παρουσιάζουν προβλήματα. Επίσης μέσω των αριθμοδεικτών μπορεί να γίνει πρόβλεψη μιας χρεοκοπίας και να πληροφορηθούμε για την ρευστότητα. Για τον υπολογισμό τους θα πρέπει να έχει κατανοηθεί πλήρως το περιβάλλον των οργανισμών και ο αναλυτής να έχει στη διάθεση του στοιχεία των οργανισμών πολλών ετών.

Υπάρχουν πέντε κατηγορίες αριθμοδεικτών

- Αριθμοδείκτες κερδοφορίας
- Αριθμοδείκτες ρευστότητας
- Αριθμοδείκτες κεφαλαιακής επάρκειας
- Αριθμοδείκτες ποιότητας ενεργητικού

Οι αριθμοδείκτες έχουν αλληλοσυμπληρωματική σχέση μεταξύ τους όπου οδηγούν στην καλύτερη εικόνα για την θέση των οργανισμών.

Η χρήση των αριθμοδεικτών για τις τράπεζες είναι δύσκολη διότι οι έννοιες των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων έχουν διαφορετική έννοια από αυτή για τις υπόλοιπους οργανισμούς.

Οι αριθμοδείκτες υπολογίζονται με δύο τρόπους

- Διαχρονικά. Με αυτό τον τρόπο γίνεται σύγκριση των χρηματοοικονομικών στοιχείων μιας τράπεζας μεταξύ των σημερινών δεδομένων και παρελθοντικών δεδομένων. Εξετάζει το αν η τράπεζα με την πάροδο του χρόνου έχει βελτιωθεί ή όχι.
- Διαστρωματικά. Με αυτόν τον τρόπο γίνεται σύγκριση των χρηματοοικονομικών στοιχείων μιας τράπεζας με τα στοιχεία μιας παρόμοιας τράπεζας ή τραπεζών των ίδιων χρονικών περιόδων. (Needles et all)

5.2 Έρευνα

Το τραπεζικό σύστημα παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον προς ανάλυση λόγω του ότι οι τράπεζες είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Για αυτό το λόγο πολλοί αναλυτές και επενδυτές στρέφονται προς ανάλυση των οικονομικών τους στοιχείων.

Θα αξιολογήσουμε την οικονομική θέση των τεσσάρων συστημικών ελληνικών τραπεζών (Εθνική Τράπεζα, Πειραιώς, AlphaBank, Eurobank) την χρονική περίοδο 2015 έως 2019. Θα συγκρίνουμε τους αριθμοδείκτες κάθε τράπεζας για να καταλήξουμε ποια τράπεζα είχε την καλύτερη και την χειρότερη πορεία στη διάρκεια των χρόνων. Τα στοιχεία θα τα αντλήσουμε από τις οικονομικές καταστάσεις κυρίως από τους Ισολογισμούς και τις Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης.

Δείκτες Κερδοφορίας

Οι Δείκτες Κερδοφορίας υπολογίζουν το πόσο αποτελεσματικά διοικούνται τα τραπεζικά ιδρύματα. Για να λειτουργήσουν σωστά και με αξιοπιστία χρειάζεται να παράγουν κέρδη.

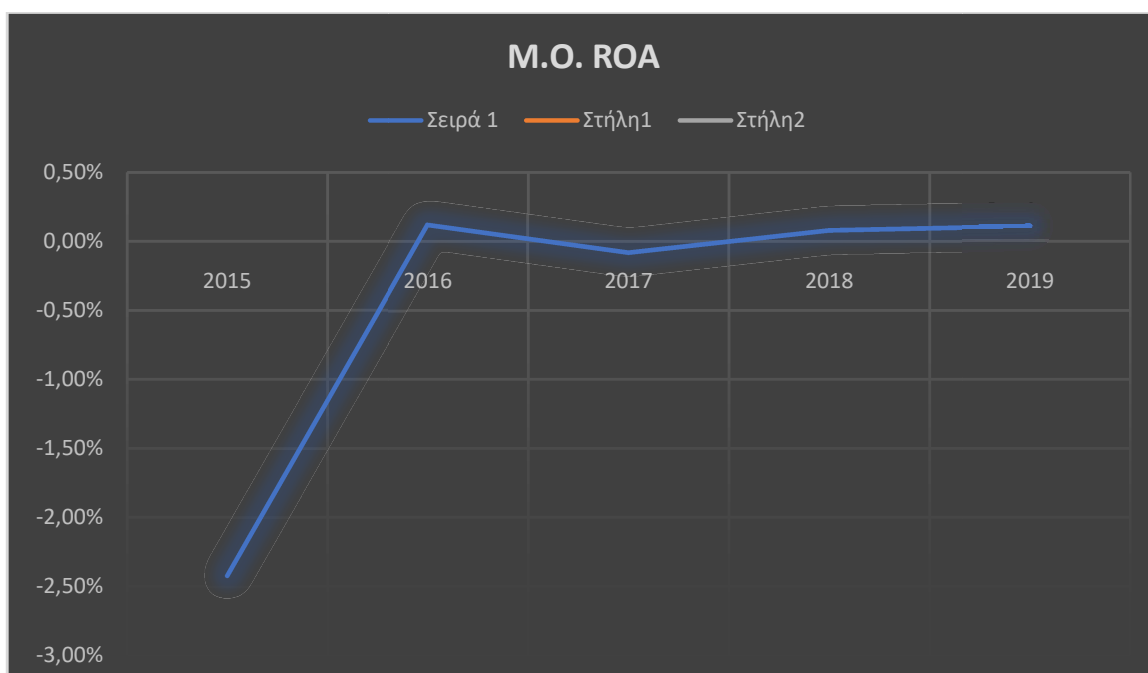
Απόδοση Ενεργητικού (ROA)= Καθαρά κέρδη μετά φόρων/ Ενεργητικό

	15	16	17	18	19
Εθνική	(-2846)/ 77131= -3,68%	24/68268= 0,035%	(-248)/58425= -0,42%	62/59287= 0,10%	149/59361= 0,25%
Πειραιώς	(-2389)/83002= -2,87%	12/78533= 0,015%	3/64491= 0,0004%	51/60420= 0,08%	27/61007= 0,044%
Alpha Bank	(-989)/64992= -1,52%	260/60402= 0,43%	43/55854= 0,076%	63/55176= 0,11%	54/57981= 0,093%

Eurobank	$(-1051)/64195 = -1,63\%$	$5/57882 = 0,008\%$	$11/51448 = 0,021\%$	$33/50275 = 0,065\%$	$31/54846 = 0,056\%$
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	-2,42%	0,12%	-0,08%	0,08%	0,11%

Πίνακας 3:ROA

Ο δείκτης Απόδοση Ενεργητικού δείχνει πόσο καλή χρήση του Ενεργητικού γίνεται. Εκφράζει την ικανότητα των τραπεζών να χρησιμοποιούν τα περιουσιακά τους στοιχεία για να πραγματοποιήσουν κέρδη. Παρατηρούμε ότι το 2015 είχαν όλες οι τράπεζες αρνητικό πρόσημο λόγω των κόκκινων δανείων και των δυσμενών αποτελεσμάτων της οικονομικής κρίσης καθώς και από τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου PSI τα οποία δημιούργησαν ζημιές. Επίσης αρνητικός μέσος όρος σημειώθηκε και το 2017 εξαιτίας των αρνητικών κερδών της Εθνικής Τράπεζας που ήταν υψηλότερα από τα κέρδη που σημείωσαν εκείνη τη χρονιά οι υπόλοιπες τράπεζες. Οι απώλειες των κερδών στις τράπεζες σημειώθηκαν λόγω των capital controls αλλά και των αυξημένων μη εξυπηρετούμενων δανείων που ανάγκασαν τις τράπεζες να προβούν σε αυξημένες προβλέψεις για να αντιμετωπίσουν τις ζημιές τους. Το 2016 και το 2019 σημειώθηκε ο υψηλότερος μέσος όρος. Αυτό σημαίνει ότι οι τράπεζες είχαν την ικανότητα να παράγουν κέρδη με αποτέλεσμα να προσελκύσουν επενδυτές και οι μέτοχοι να νιώσουν ικανοποίηση και ασφάλεια. Από ατομική πλευρά την περίοδο 2015 έως 2019 την καλύτερη πορεία είχε η Alpha Bank οπού ίσως οφείλεται και από την εξαγορά της Εμπορικής Τράπεζας.

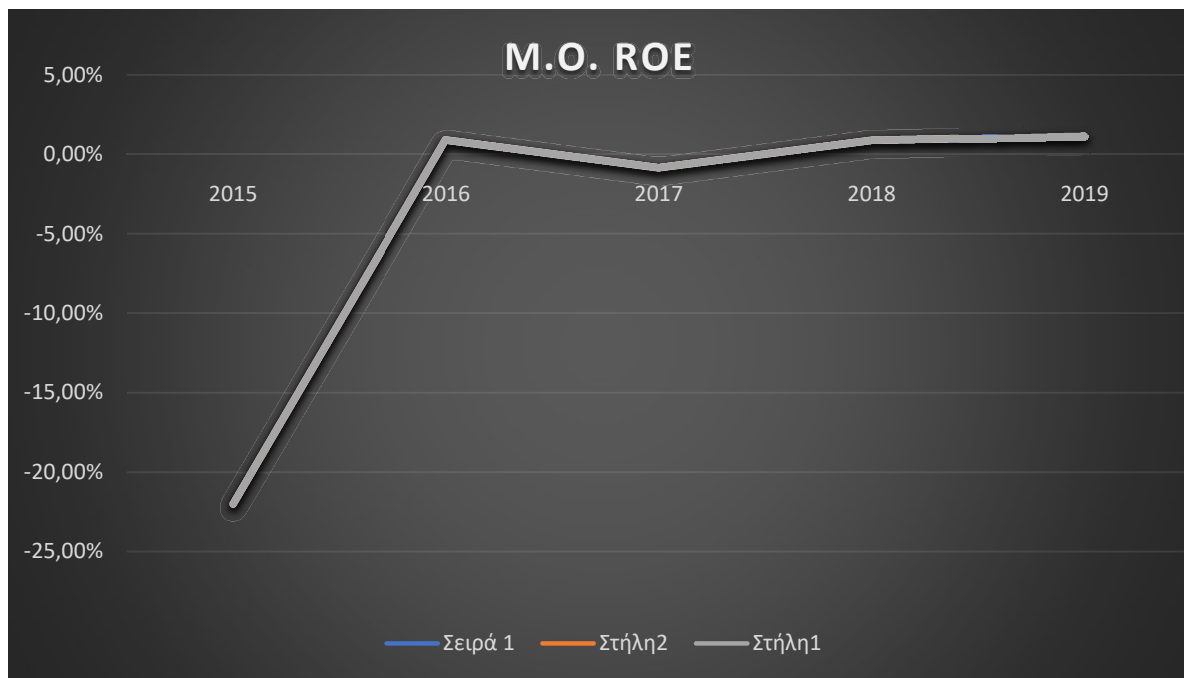
Γράφημα 1: M.O. ROA

Απόδοση Ιδίων Κεφαλαίων (ROE)= Καθαρά Κέρδη μετά φόρων/ Ίδια Κεφάλαια

	15	16	17	18	19
Εθνική	(-2846)/8315= -34,2%	24/6097= 0,39%	(-248)/6214= -3,99%	62/4638= 1,33%	149/4933= 3,02%
Πειραιώς	(-2389)/9608= -24,8%	12/9456= 0,12%	3/9426= 0,031%	51/7554= 0,67%	27/7553= 0,35%
Alpha Bank	(-989)/8418= -11,7%	260/8725= 2,97%	43/9145= 0,47%	63/7851= 0,80%	54/8107= 0,66%
Eurobank	(-1051)/6131= -17,14%	5/6173= 0,080%	11/6442= 0,17%	33/4378= 0,75%	31/5857= 0,52%
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	-21,96%	0,89%	-0,83%	0,88%	1,13%

Πίνακας 4:ROE

Ο δείκτης απόδοση Ίδια Κεφάλαια δείχνει πόσο καλά η διοίκηση χρησιμοποιεί τα Ίδια Κεφάλαια της για να αποκτήσει έσοδα. Επίσης υπολογίζει το πόσο αποτελεσματικά βγάζουν κέρδος μέσω διαθεσίμων πόρων τους οι οποίοι επενδύθηκαν από τους μετόχους τους. Παρατηρούμε ότι και αυτός ο δείκτης το 2015 έχει αρνητικά πρόσημα λόγω των αρνητικών κερδών που είχαν. Επίσης και το 2017 η Εθνική τράπεζα είχε αρνητικά κέρδη. Αυτό οφείλεται στην αδυναμία των πελατών να αποπληρώσουν τα δάνεια τους το οποίο οδήγησε τα τραπεζικά ιδρύματα για μεγαλύτερες προβλέψεις απομείωσης δανείων με αποτέλεσμα να μειωθεί η κερδοφορία τους. Το 2018 και 2019 ο μέσος όρος άρχισε να αυξάνεται . Αυτό δείχνει ότι οι τράπεζες επένδυσαν μικρότερο μέρος των κεφαλαίων τους για να πετύχουν τους στόχους τους. Το μεγαλύτερο δείκτη έχει η Εθνική Τράπεζα το 2019 που είναι 3,02%. Αυτό σημαίνει ότι χρησιμοποίησε τα λιγότερα κεφάλαια για να επιτύχει τους στόχους της, όπου βασικός στόχος των τραπεζών είναι η μεγιστοποίηση των κερδών τους. Οι τράπεζες που χρησιμοποιούν λιγότερα κεφάλαια τους δίνεται η δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν το υπόλοιπο κεφάλαιο για επαναγορά μετοχών και πληρωμή μερισμάτων. Τέλος οι επενδυτές συνήθως αναζητούν εταιρίες με υψηλή και αυξανόμενη απόδοση ιδίων κεφαλαίων.

Γράφημα 2: M.O. ROE

Δείκτες Ρευστότητας

Οι Δείκτες Ρευστότητας δείχνουν το αν οι τράπεζες μπορούν να ανταπεξέλθουν στο μέγιστο για την εκτέλεση των υποχρεώσεων τους. Μετράνε το αν η ρευστότητα είναι επαρκής για να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους. Μέσω της ρευστότητας τα τραπεζικά ιδρύματα παρέχουν το αίσθημα της εμπιστοσύνης στους πελάτες τους.

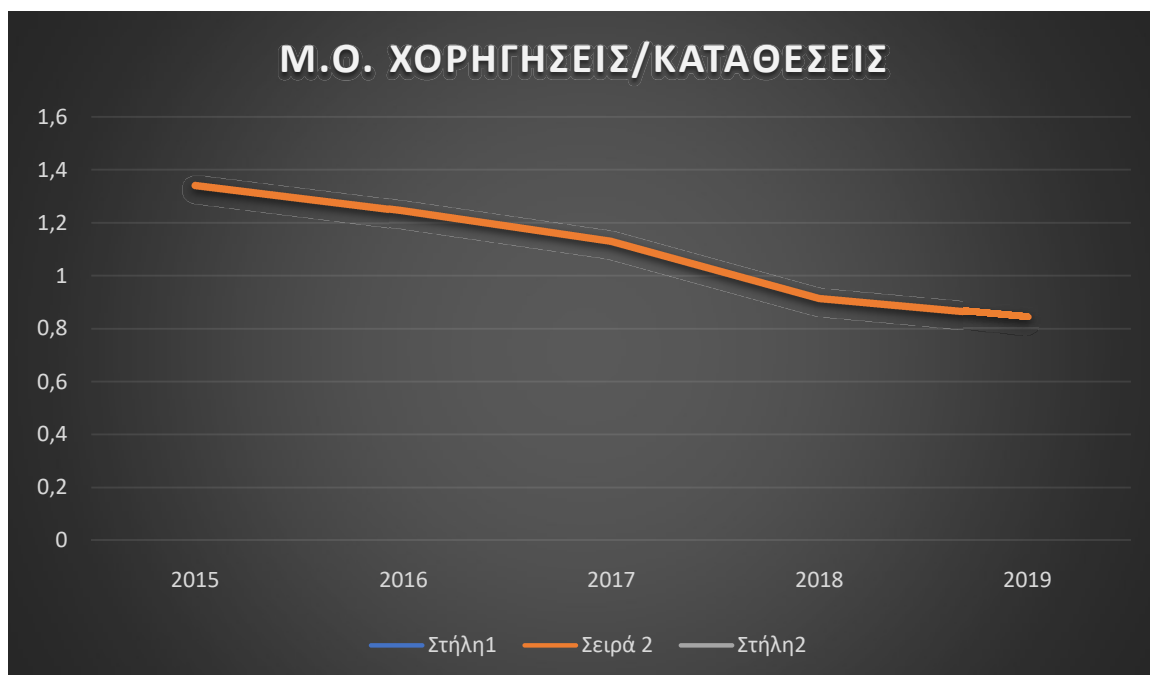
Χορηγήσεις/Καταθέσεις

	15	16	17	18	19
Εθνική	39750/36868 =107,81%	38166/37326 =102,25%	36248/38849 =93,30%	29103/42249 =68,88%	27911/42661 =65,42%
Πειραιώς	49425/36771 =134,41%	48720/39765 =122,51%	44884/41300 =108,67%	40557/44919 =90,28%	39801/47572 =83,66%
Alpha Bank	41558/27733 =149,85%	40261/29009 =138,78%	38521/30255 =127,32%	35648/33492 =106,43%	34854/35541 =98,06%
Eurobank	32974/22802 =144,61%	31908/23678 =134,75%	30866/25015 =123,38%	29354/29135 =100,75%	29698/32693 =90,83%

ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	134,17%	124,57%	113,16%	91,58%	84,49%
---------------	---------	---------	---------	--------	--------

Πίνακας 5: Χορηγήσεις/Καταθέσεις

Ο Δείκτης Χορηγήσεις/Καταθέσεις μας δείχνει την ικανότητα των τραπεζών να φέρουν εις πέρας τις υποχρεώσεις τους αλλά και να μας πληροφορήσει για τυχόν ύπαρξη κινδύνου. Παρατηρούμε ότι την περίοδο από το 2015 έως το 2017 ο μέσος όρος βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα αλλά παρουσιάζει φθίνων ρυθμό. Αυτό δείχνει ότι η ρευστότητα των τραπεζών είναι χαμηλή διότι οι Χορηγήσεις σε όλες τις τράπεζες είναι μεγαλύτερες από τις Καταθέσεις οι οποίες αποτελούν πηγή χρηματοδότησης των τραπεζικών ιδρυμάτων. Πιο συγκεκριμένα σημαίνει ότι τα δάνεια που έχουν χορηγήσει είναι πολύ περισσότερα από τις καταθέσεις των πελατών τους. Επίσης οφείλεται στο γεγονός ότι υπήρξαν μαζικές αποσύρσεις καταθέσεων λόγω του κλίματος ανασφάλειας που επικρατούσε εξαιτίας των οικονομικών δυσκολιών της χώρας. Τα τραπεζικά ιδρύματα προκειμένου να αυξήσουν την ρευστότητα τους στράφηκαν στην ανάγκη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Κεντρικής Τράπεζας Ελλάδος. Αυτό όμως είχε ως αποτέλεσμα της εξάρτηση των τραπεζών από το Ευρωσύστημα. Από το 2016 και έπειτα άρχισε να μειώνεται η εξάρτηση τους από το Ευρωσύστημα και να βελτιώνεται η ρευστότητα. Το 2018 βλέπουμε ότι οι καταθέσεις της Εθνικής τράπεζας είναι υψηλότερες από τις χορηγήσεις. Το ίδιο συμβαίνει και το 2019 όπου εκτός από την Εθνική αύξηση καταθέσεων σημείωσαν και οι υπόλοιπες τρεις τράπεζες. Αυτό σημαίνει ότι τα δάνεια καλύπτονταν μόνο από τις καταθέσεις και δεν είχαν την ανάγκη οι τράπεζες για εξωτερικό δανεισμό.

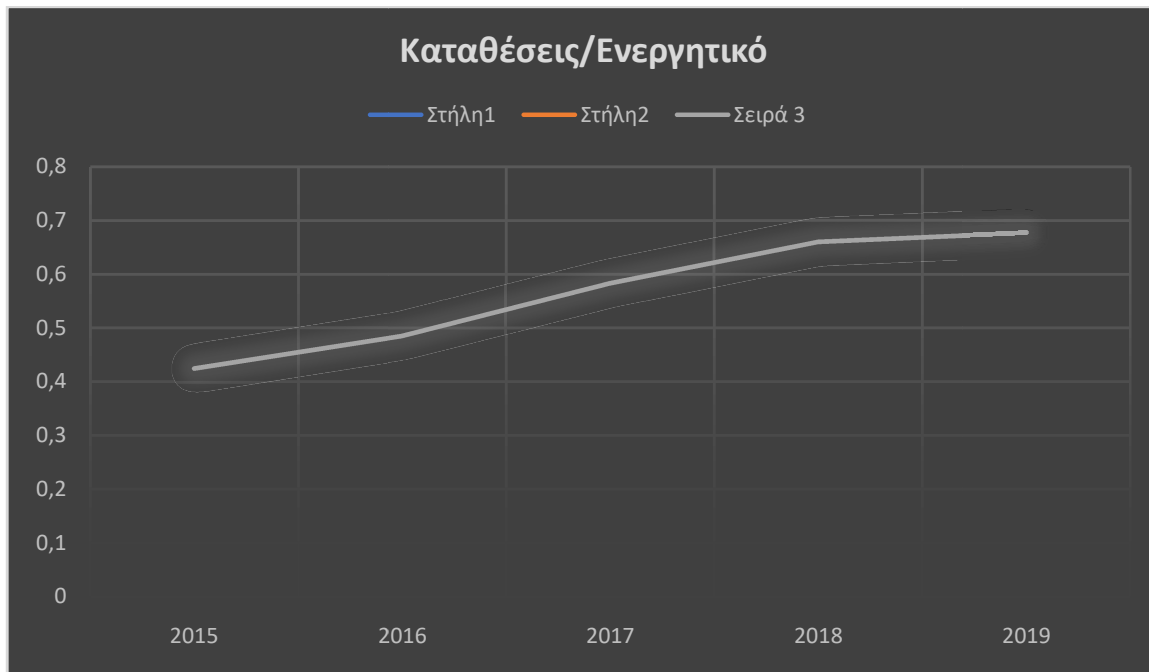
Γράφημα 3: Μ.Ο. Χορηγήσεις/Καταθέσεις

Καταθέσεις/Ενεργητικό

	15	16	17	18	19
Εθνική	36868/77131 =47,80%	37326/68268 =54,67%	38849/58425 =66,50%	42249/59287 =71,26%	42661/59361 =71,86%
Πειραιώς	36771/83002 =44,30%	39765/78533 =50,63%	41300/64491 =64,03%	44919/60420 =74,35%	47572/61007 =77,97%
Alpha Bank	27733/64992 =42,67%	29009/60402 =48,02%	30255/55854 =54,16%	33492/55176 =60,70%	35541/57991 =61,29%
Eurobank	22802/64195 =35,5%	23678/57882 =40,9%	25015/51448 =48,62%	29135/50275 =57,95%	32693/54840 =59,61%
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	42,56%	48,56%	58,32%	66%	67,68%

Πίνακας 6:Καταθέσεις/Ενεργητικό

Οι καταθέσεις αποτελούν την βασική πηγή χρηματοδότησης των τραπεζών. Ο δείκτης αυτός μας πληροφορεί για την ρευστότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων. Παρατηρούμε ότι στη διάρκεια του χρόνου ο μέσος όρος αυξάνεται επομένως η ρευστότητα γίνεται όλο και καλύτερη. Όσο πιο υψηλός είναι ο δείκτης τόσο περισσότερο οι τράπεζες μπορούν να καλύψουν τις ζημιές από την μη αποπληρωμή δανείων και να μην αναγκαστούν να στραφούν σε εξωτερικό δανεισμό. Ατομικά τον μεγαλύτερο ποσοστό έχει η Πειραιώς 77,97% το 2019 και τον χαμηλότερο η Eurobank 35,5% το 2015.

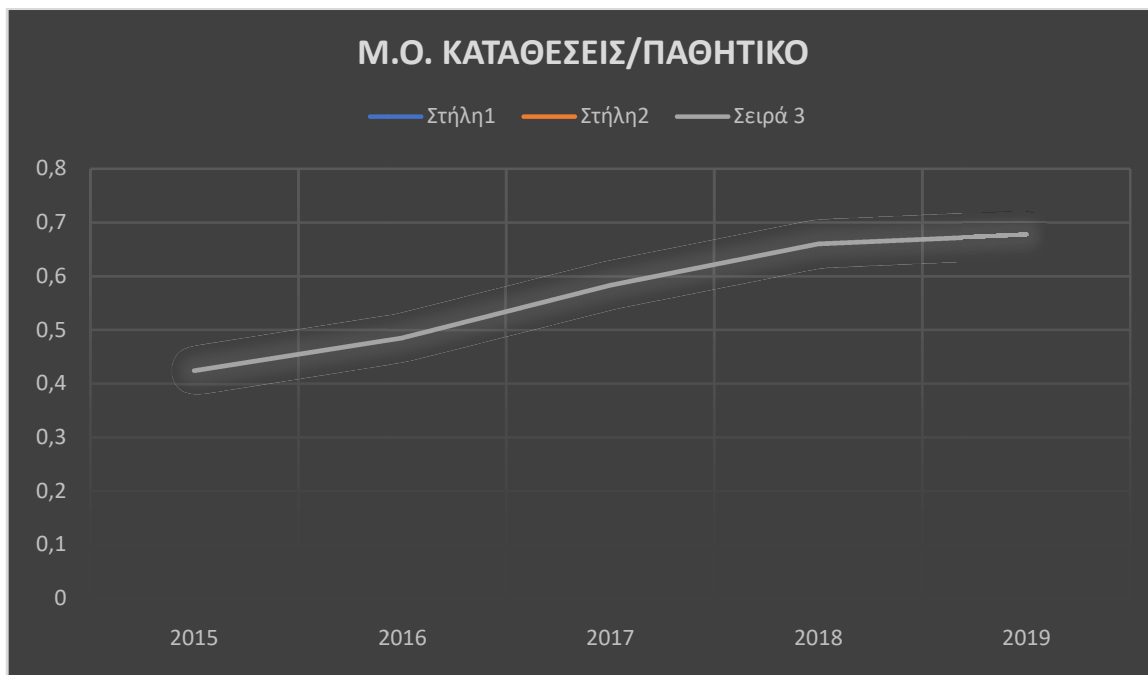
Γράφημα 4: Μ.Ο. Καταθέσεις/Ενεργητικό

Καταθέσεις/Παθητικό

	15	16	17	18	19
Εθνική	36868/77131 =47,8%	37326/68268 =54,67%	38849/58425 =66,49%	42249/59287 =71,26%	42661/59361 =71,86%
Πειραιώς	36771/83408 =44,0%	39765/78533 =50,63%	41300/64491 =64,04%	44919/60420 =74,35%	47572/61007 =77,98%
Alpha Bank	27733/64992 =42,67%	29009/60402 =48,02%	30255/55854 =54,16%	33492/55176 =60,7%	35541/57981 =61,29%
Eurobank	22802/64195 =35,51%	23678/57882 =40,90%	25015/51448 =48,62%	29135/50275 =57,95%	32693/54846 =59,6%
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	42,49%	48,55%	58,32%	66%	67,68%

Πίνακας 7: Καταθέσεις/Παθητικό

Δείχνει την αναλογία μιας από τις σημαντικότερες μορφές χρηματοδότησης και βασικής υποχρέωσης της τράπεζας τις καταθέσεις. Παρατηρούμε ότι ο μέσος όρος του δείκτη Καταθέσεις/Παθητικό αυξάνεται στη πορεία των χρόνων. Το 2015 και το 2016 οι δείκτες ήταν σχετικά πιο μειωμένοι λόγω των μαζικών αποσύρσεων των καταθέσεων από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και λόγω των δυσμενών οικονομικών συνθηκών. Το 2017 μέχρι το 2019 σημειώθηκε μια αύξηση της τάσης των 10 μονάδων. Αυτό δείχνει ότι η ρευστότητα στις τράπεζες άρχισε να αυξάνεται.

Γράφημα 5: Μ.Ο. Καταθέσεις/Παθητικό

Δείκτες Κεφαλαιακής Επάρκειας

Οι τράπεζες πρέπει να διαθέτουν επαρκή κεφάλαια τα οποία βοηθούν στην σταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος και στην επίτευξη των υποχρεώσεών τους. Επίσης τα επαρκή κεφάλαια βοηθούν στην αντιμετώπιση των τραπεζικών κινδύνων

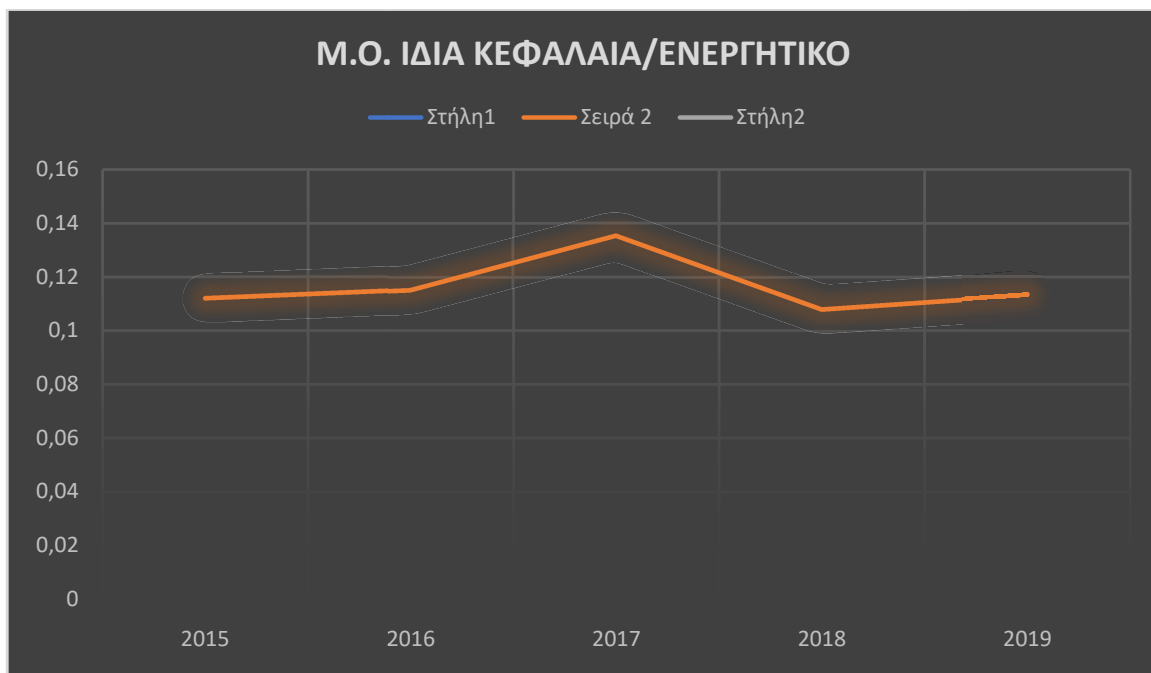
Ίδια Κεφάλαια/Ενεργητικό

	15	16	17	18	19
Εθνική	8315/77131= 10,78%	6097/68268= 8,93%	6214/58425= 10,63%	4638/59287= 7,82%	4933/59361 =8,31%

Πειραιώς	9608/83002= 11,57%	9456/78533= 12,04%	9426/64491= 14,61%	7554/60420= 12,50%	7553/61007= 12,38%
Alpha Bank	8418/64992= 12,95%	8725/60402= 14,45%	9145/55854= 16,37%	7851/55176= 14,22%	8107/57981= 13,98%
Eurobank	6131/64195= 9,55%	6173/57882= 10,66%	6442/51448= 12,52%	4378/50275= 8,70%	5857/54846= 10,67%
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	11,21%	11,52%	13,53%	10,81%	11,33%

Πίνακας 8: Ίδια Κεφάλαια/ Ενεργητικό

Ο δείκτης αυτός δείχνει σε πιο ποσοστό τα κεφάλαια των τραπεζών καλύπτουν το ενεργητικό των τραπεζών. Το 2015 πραγματοποιήθηκε ανακεφαλαιοποίηση και μεγάλο ποσοστό των κεφαλαίων καλύφθηκε από ιδιώτες επενδυτές. Το 2017 και το 2019 ο μέσος όρος ήταν ο πιο υψηλός σημειώνοντας 13,53% και 11,53% αντίστοιχα. Το 2017 οι τράπεζες είχαν την δυνατότητα να απορροφούν τις ζημίες χωρίς να κινδυνεύει η ύπαρξή τους σε σχέση με τα άλλα έτη που κινδύνευαν περισσότερο λόγω του χαμηλού δείκτη. Μεμονωμένα τον υψηλότερη δείκτη είχε η Alpha Bank το 2017 με 16,37%. Επομένως η τράπεζα δεν είχε μεγάλη ανάγκη για εξωτερικό δανεισμό σε σύγκριση με τις υπόλοιπες τράπεζες. Επιπλέον όσο μεγαλύτερη τιμή δείχνει ο δείκτης η κεφαλαιακή αυτονομία αυξάνεται επομένως οι καταθέτες δείχνουν εμπιστοσύνη προς τα τραπεζικά ιδρύματα.

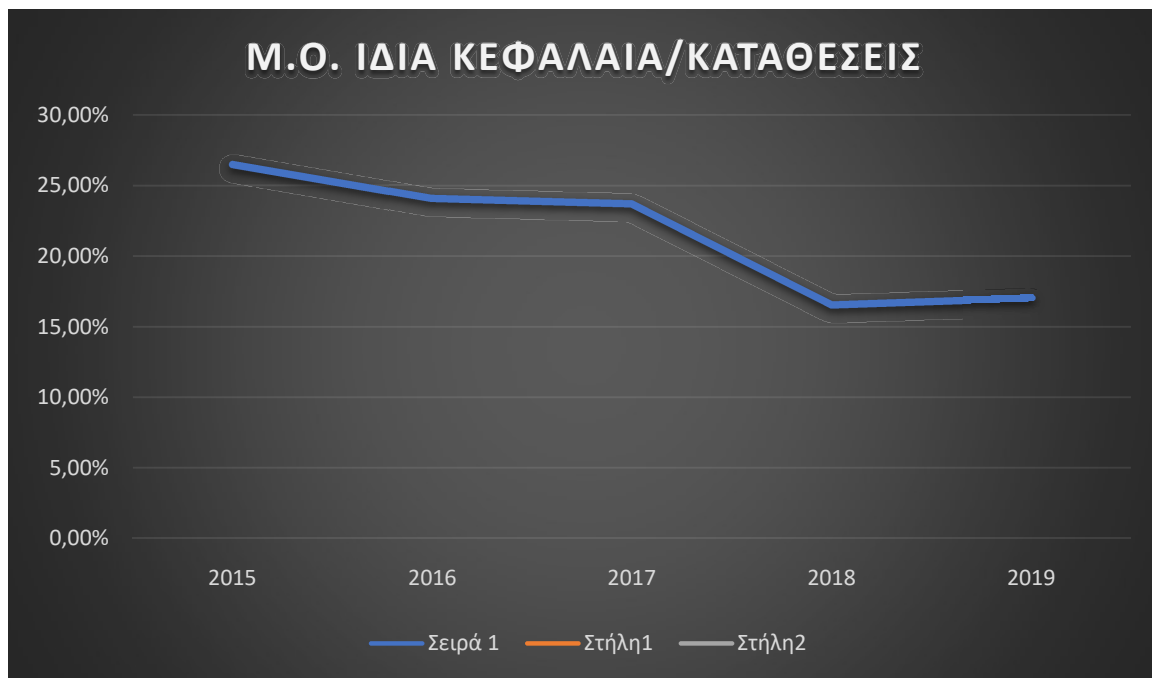
Γράφημα 6: Μ.Ο. Ίδια Κεφάλαια/Ενεργητικό

Ίδια Κεφάλαια/ Καταθέσεις

	15	16	17	18	19
Εθνική	8315/36868= 22,55%	6097/37326= 16,33%	6214/38849= 15,99%	4638/42249= 10,98%	4933/42661= 11,56%
Πειραιώς	9608/36771= 26,12%	9456/39765= 23,77%	9426/41300= 22,82%	7554/44919= 16,81%	7553/47572= 15,87%
Alpha Bank	8418/27733= 30,35%	8725/29009= 30,07%	9145/30255= 30,22%	7851/33492= 23,44%	8107/35541= 22,81%
Eurobank	6131/22802= 26,88%	6173/23678= 26,07%	6442/25015= 25,75%	4378/29135= 15,02%	5857/32693= 17,91%
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	26,47%	24,06%	23,69%	16,56%	17,03%

Πίνακας 9: Ίδια Κεφάλαια/Καταθέσεις

Ο δείκτης μετράει την εμπιστοσύνη των πελατών. Επίσης αξιολογεί τα κεφάλαια που έχουν δανείσει και εμπιστευτεί οι πελάτες στη τράπεζα και όχι τα ξένα για αυτούς κεφάλαια τα οποία έχουν δανείσει για να πετύχουν τους σκοπούς τους. Παρατηρούμε ότι το 2015 σημειώθηκε ο υψηλότερος μέσος όρος 26,47%. Αυτό σημαίνει ότι εκείνη τη χρονιά και οι τέσσερις τράπεζες αλλά κυρίως η AlphaBank η οποία είχε το μεγαλύτερο μέσο όρο ενέπνεαν εμπιστοσύνη. Άρα όλο και περισσότερα άτομα άρχισαν να καταθέτουν τα χρήματά τους αντιμετωπίζοντας μικρότερο κίνδυνο στο να τα χάσουν. Από το 2016 έως το 2018 ο μέσος όρος μειώθηκε φτάνοντας μέχρι τι 16,56% εξαιτίας και των capital controls που υπήρχαν τα οποία δημιούργησαν μαζικές αναλήψεις λόγω φόβου και ανασφάλειας των καταθετών προς τις τράπεζες. Το 2019 σημειώθηκε μια βελτίωση αφού αυξήθηκε παραπάνω από μια μονάδα 17,03% διότι οι καταθέτες άρχισαν να επιστρέφουν τα χρήματά τους στα τραπεζικά ιδρύματα.

Γράφημα 7: Μ.Ο. Ίδια Κεφάλαια/Καταθέσεις

Αριθμοδείκτες ποιότητας ενεργητικού

Για να ελέγξουμε τη κερδοφορία και τη βιωσιμότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων πρέπει να ελεγχθεί και η ποιότητα του ενεργητικού. Μέσω της ποιότητας του ενεργητικού λαμβάνουμε πληροφορίες για την ύπαρξη πιστωτικού κινδύνου σήμερα ή μελλοντικά και αξιολογείται κατά πόσο η Διοίκηση κάθε τράπεζας είναι ικανή να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο. Οι προβλέψεις βοηθούν για τον υπολογισμό του πιστωτικού κινδύνου. Οι προβλέψεις των δανείων και των απαιτήσεων έχουν ως στόχο την κάλυψη των ζημιών που προκύπτουν από το Χαρτοφυλάκιο δανείων των τραπεζικών ιδρυμάτων. Όταν το Χαρτοφυλάκιο χειροτερεύει αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ανάγκη αυξημένων προβλέψεων. Επίσης οι προβλέψεις δημιουργούνται για την κάλυψη επισφαλών δανείων δηλαδή δάνεια στα οποία δημιουργείται η πιθανότητα αθέτησης στην αποπληρωμή.

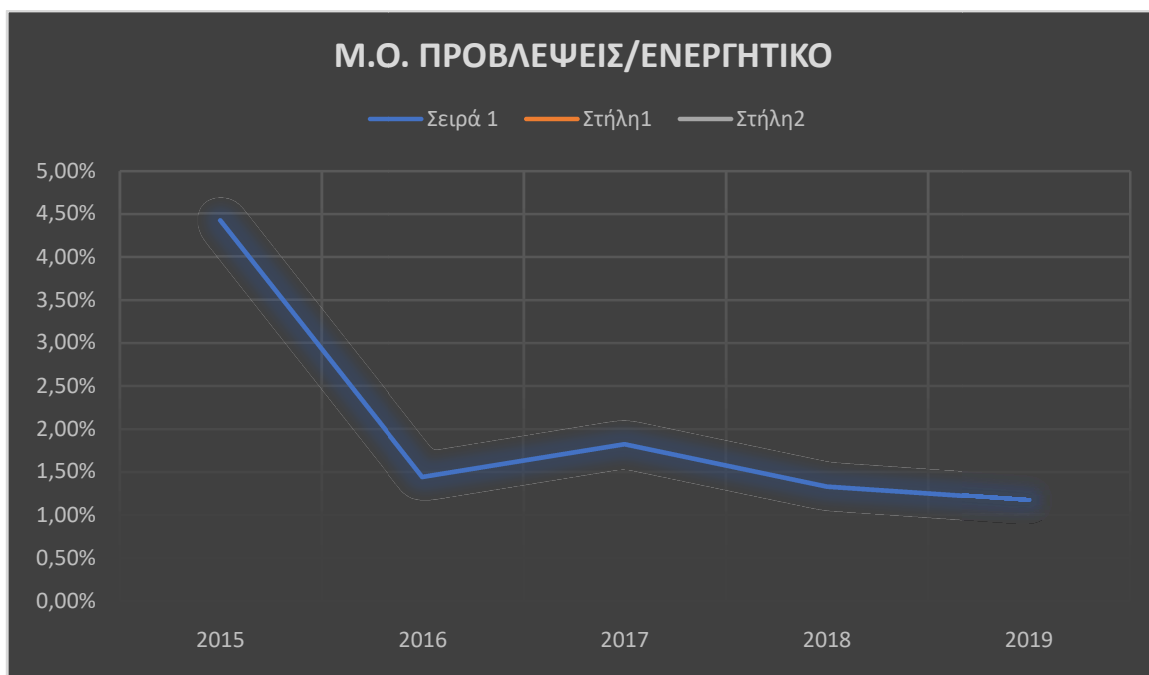
Προβλέψεις/Ενεργητικό

	2015	2016	2017	2018	2019
Εθνική	4344/77131 =5,63%	819/68268 =1,19%	822/58425 =1,40%	299/59287 =0,50%	355/59361 =0,59%
Πειραιώς	3347/83002	961/78533	1979/64491	572/60420	950/61007

	=4,03%	=1,22%	=3,06%	=0,94%	=1,55%
Alpha Bank	2699/64992	1170/60402	798/55854	1484/55176	930/57981
	=4,15%	=1,93%	=1,42%	=2,68%	=1,60%
Eurobank	2503/64195	836/57882	716/51448	606/50275	529/54846
	=3,90%	=1,44%	=1,40%	=1,20%	=0,96%
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	4,42%	1,44%	1,82%	1,33%	1,17%

Πίνακας 10: Προβλέψεις/Ενεργητικό

Δείχνει τα στοιχεία των περιουσιακών στοιχείων που δεν είναι σίγουρο ότι θα ανακτηθούν. Παρατηρούμε ότι το 2015 εξαιτίας των περιορισμών που είχαν επιβληθεί στις τράπεζες ο ΜΟ είναι 4,42% δηλαδή 4,42% των περιουσιακών στοιχείων ήταν επισφαλής ως προς την ύπαρξη τους δηλαδή τα δάνεια δεν αποπληρώνονταν επομένως είχε αυξηθεί και ο πιστωτικός κίνδυνος. Το 2015 το μεγαλύτερο ποσοστό το είχε η Εθνική Τράπεζα. Το 2016 ο ΜΟ σημείωσε μια μικρή μείωση αλλά το 2017 αυξήθηκε κατά 0,38 μονάδες λόγω του ότι η Πειραιώς έδωσε υψηλό ποσοστό επισφαλών στοιχείων. Όμως από το 2017 και έπειτα σημειώθηκε μείωση του δείκτη που σημαίνει ότι τα επισφαλή δάνεια και οι απαιτήσεις από τους πελάτες είχαν αρχίσει να αποπληρώνονται.

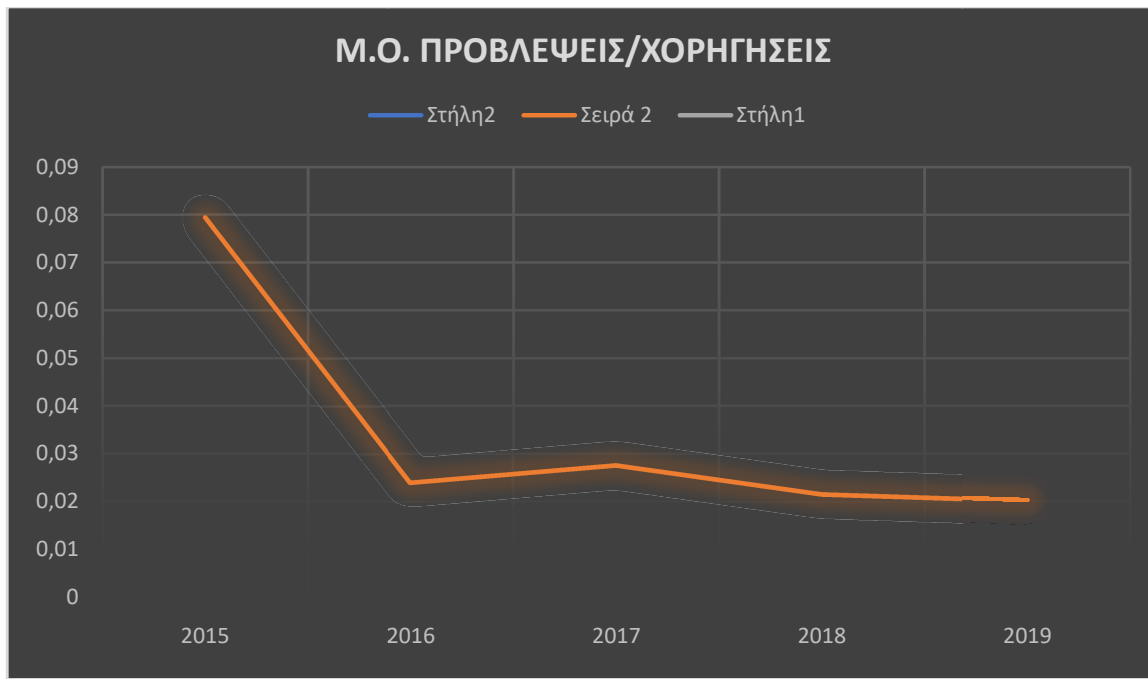
Γράφημα 8: Μ.Ο. Προβλέψεις/Ενεργητικό

Προβλέψεις/Χορηγήσεις

	2015	2016	2017	2018	2019
Εθνική	4344/39750 =10,92%	819/38166 =2,14%	822/36248 =2,26%	299/29103 =1,02%	355/27911 =1,27%
Πειραιώς	3347/49425 =6,77%	961/48720 =1,97%	1979/44884 =4,40%	572/40557 =1,41%	950/39801 =2,38%
Alpha Bank	2699/41558 =6,49%	1170/40261 =2,90%	798/38521 =2,07%	1484/35648 =4,16%	930/34854 =2,66%
Eurobank	2503/32974 =7,60%	836/31908 =2,62%	716/30866 =2,31%	606/29354 =2,06%	529/29698 =1,78%
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	7,94%	2,40%	2,76%	2,16%	2,02%

Πίνακας 11: Προβλέψεις/Χορηγήσεις

Δείχνει ποιες απαιτήσεις είναι επισφαλείς. Το 2015 ο ΜΟ ήταν υψηλός 7,94%. Αυτό συνέβη διότι τα δάνεια που δίνονταν ήταν περισσότερα σε σχέση με αυτά που αποπληρώνονταν τα οποία σημείωσαν μεγάλη καθυστέρηση αποπληρωμής. Το ίδιο συνέβη και το 2017 όπου ο δείκτης από 2,40% έφτασε 2,76%. Το 2018 και το 2019 σημείωσε μείωση γιατί τα δάνεια που δίνονταν πλέον ήταν λιγότερα και άρχισε να αυξάνεται η αποπληρωμή τους επομένως τα επισφαλή δάνεια σημείωσαν μείωση. Επίσης παρατηρούμε ότι το 2015 η Εθνική Τράπεζα είχε το μεγαλύτερο ποσοστό και κατά τη διάρκεια του χρόνου μειώθηκε αρκετά και έφτασε στο σημείο να έχει το μικρότερο ποσοστό από τις υπόλοιπες τράπεζες.

Γράφημα 9: Μ.Ο. Προβλέψεις/Χορηγήσεις

5.3 Υπόδειγμα Z-Score

Τα τραπεζικά ιδρύματα είναι εισηγμένα στις χρηματιστηριακές αγορές. Το κριτήριο Z-Score χρησιμοποιείται για τη πρόβλεψη χρεοκοπίας των τραπεζικών ιδρυμάτων πριν συμβεί. Δημιουργήθηκε το 1968 από τον Edward I. Altman. Είναι μια γραμμική εξίσωσης η οποία περιλαμβάνει πέντε δείκτες με διαφορετικά ποσοστά. Ο Altman αξιολόγησε 66 εταιρίες την περίοδο 1946 και 1965 οι μισές από τις οποίες είχαν κηρυχθεί σε πτώχευση. Έτσι δημιουργήθηκε το υπόδειγμα Z-Score με 22 αριθμοδείκτες τους οποίους ταξινόμησε σε πέντε κατηγορίες.

- Αριθμοδείκτες ρευστότητας
- Αριθμοδείκτες κερδοφορίας
- Αριθμοδείκτες μόχλευσης
- Αριθμοδείκτες φερεγγυότητας
- Αριθμοδείκτες δραστηριότητας

Το 1994 το υπόδειγμα αναδιαμορφώθηκε. Η αναδιαμόρφωση αυτή βασίστηκε σε ένα δείγμα 66

εταιριών οι μισές από τις οποίες ανήκαν στην ίδια ομάδα.

$$Z = 6,56 * T1 + 3,26 * T2 + 6,72 * T3 + 1,05 * T4$$

T1:(Κυκλοφορούν Ενεργητικό –Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις) / Σύνολο Ενεργητικού

T2:Αποτέλεσμα εις νέον / Σύνολο Ενεργητικού

T3: Κέρδη προ φόρων και τόκων / Σύνολο Ενεργητικού

T4: Ίδια Κεφάλαια / Σύνολο Υποχρεώσεων

- ✓ Όταν το Z-Score είναι μικρότερο από 1,23 το τραπεζικό ίδρυμα είναι αφερέγγυο και οδηγεί προς τη πτώχευση
- ✓ Όταν το Z-Score βρίσκεται μεταξύ του 1,23 και 2,90 το τραπεζικό ίδρυμα είναι υγιές αλλά υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να χρεοκοπήσει τα επόμενα δύο έτη.
- ✓ Όταν το Z-Score είναι μεγαλύτερο του 2,90 είναι ασφαλές και δεν θα χρεοκοπήσει.

(Altman El.)

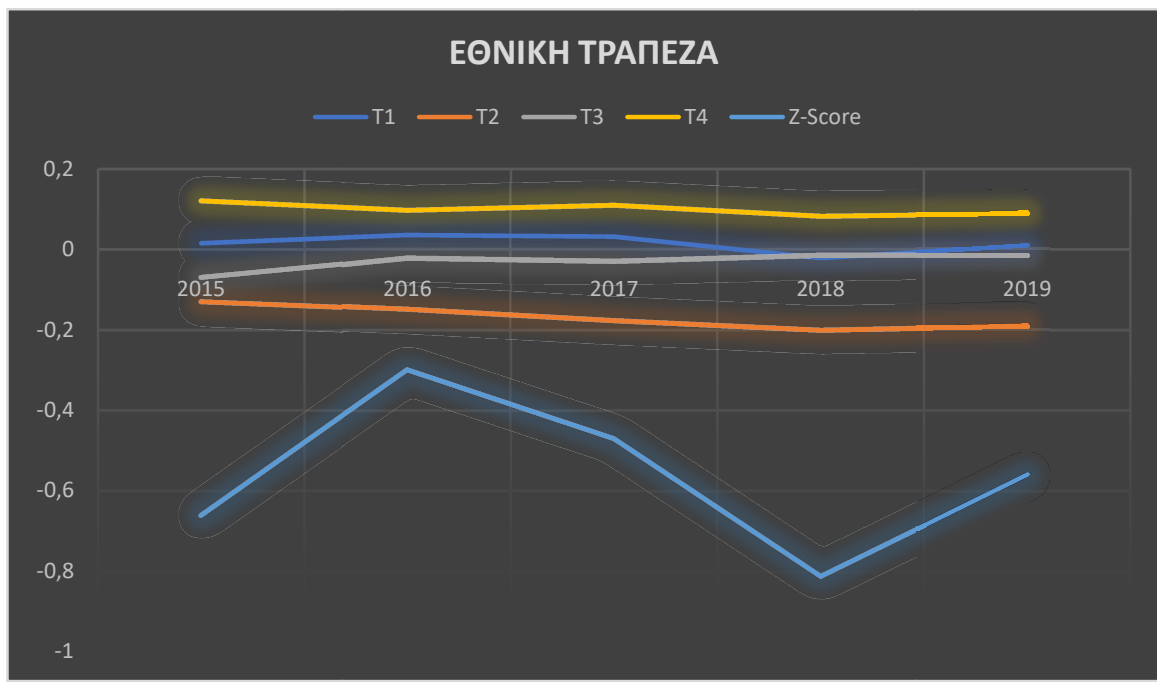
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

	2015	2016	2017	2018	2019
T1	0,015	0,035	0,031	-0,022	0,0089
T2	-0,13	-0,15	-0,177	-0,20	-0,19
T3	-0,069	-0,022	-0,029	-0,016	-0,015
T4	0,12	0,098	0,11	0,084	0,090
Z-Score	-0,66	-0,30	-0,47	-0,81	-0,56

Πίνακας 12: Z-score Εθνική Τράπεζα Ελλάδος

Ο Δείκτης Z- Score παρουσιάζει αρνητικό αποτέλεσμα στα έτη 2015 έως 2019. Αυτό σημαίνει ότι η τράπεζα έχει υψηλό κίνδυνο αποτυχίας. Παρατηρούμε ότι οι μεταβλητές που επηρέασαν το αποτέλεσμα του δείκτη είναι το αποτέλεσμα εις νέον και τα κέρδη προ φόρων και τόκων τα οποία έδωσαν αρνητικά πρόσημα. Η μεταβλητή T1 το 2018 είναι -0,022 που σημαίνει ότι η τράπεζα δεν είναι σε θέση να αποπληρώσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του σε σχέση με τα υπόλοιπα έτη που δίνει σχετικά καλύτερα αποτελέσματα αλλά και πάλι δυσκολεύεται να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις της αφού παρουσιάζει χαμηλή ρευστότητα. Ο Δείκτης T2 σε όλα

τα έτη έχει αρνητικό πρόσημο. Αυτό σημαίνει ότι η τράπεζα στρέφεται σε δανεισμό οπότε υπάρχει ο κίνδυνος πτώχευσης αν η τράπεζα δεν αποπληρώσει μετά το δάνειο. Για να αυξήσει τα κέρδη εις νέον θα πρέπει να δημιουργήσει κέρδη από τη πώληση περιουσιακών στοιχείων της. Ο Δείκτης T3 έχει αρνητικά αποτελέσματα διότι η τράπεζα δεν διαθέτει αρκετά έσοδα προκειμένου να καλύψει τις δαπάνες της. Τέλος ο Δείκτης T4 το 2015 και το 2017 παρουσιάζει μια αύξηση αυτό σημαίνει ότι η τράπεζα δανείζεται χρήματα για να δανείσει χρήματα.

Γράφημα 10: Z-score Εθνική Τράπεζα Ελλάδος

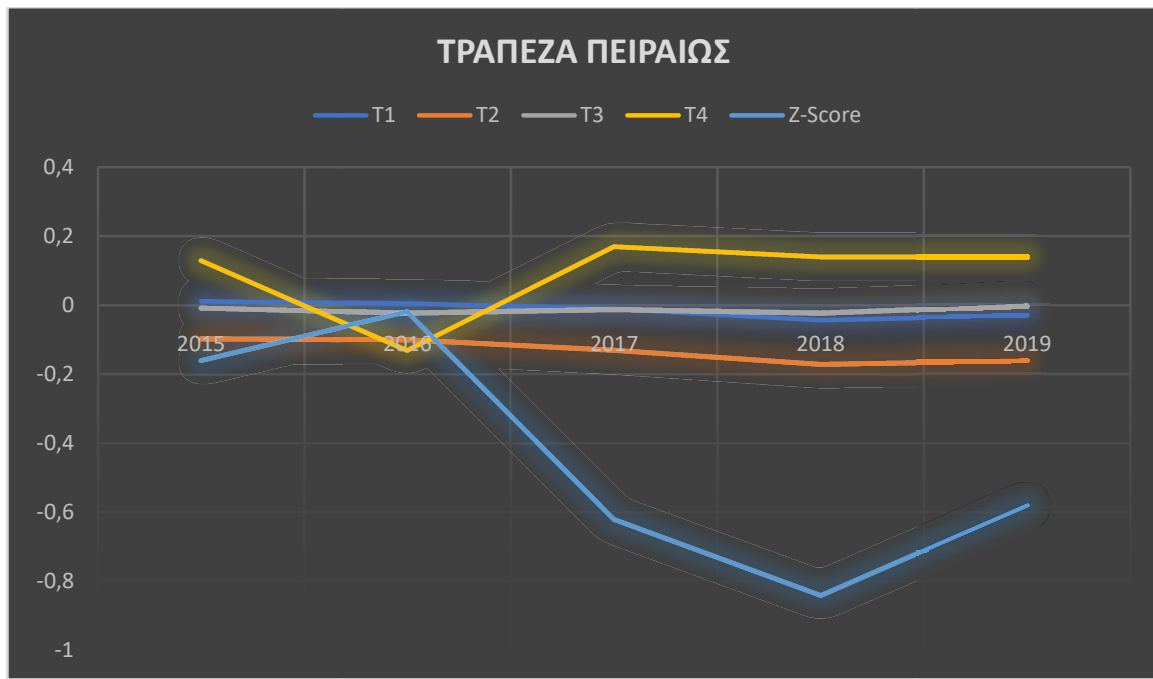
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

	2015	2016	2017	2018	2019
T1	0,012	0,005	-0,01	-0,043	-0,03
T2	-0,098	-0,10	-0,13	-0,17	-0,16
T3	-0,009	-0,023	-0,013	-0,023	-0,0021
T4	0,13	-0,13	0,17	0,14	0,14
Z-Score	-0,16	-0,02	-0,62	-0,84	-0,58

Πίνακας 13: Z-score Τράπεζα Πειραιώς

Ο Δείκτης Z- Score παρουσιάζει αρνητικό αποτέλεσμα στα έτη 2015 έως 2019. Αυτό σημαίνει

ότι η τράπεζα έχει υψηλό κίνδυνο αποτυχίας. Παρατηρούμε ότι οι μεταβλητές που επηρέασαν το αποτέλεσμα του δείκτη είναι αποτέλεσμα εις νέον και τα κέρδη προ φόρων και τόκων τα οποία έδωσαν αρνητικά πρόσημο. Επίσης το 2017 έως το 2019 η τράπεζα δεν είχε επαρκή ρευστότητα για να καλύψει τις υποχρεώσεις της και εκεί οφείλεται το αρνητικό πρόσημο στο Δείκτη T1. Ο Δείκτης T2 σε όλα τα έτη έχει αρνητικό πρόσημο. Αυτό σημαίνει ότι η τράπεζα στρέφεται σε δανεισμό οπου υπάρχει ο κίνδυνος πτώχευσης αν η τράπεζα δεν αποπληρώσει τις υποχρεώσεις της. Για να αυξήσει τα κέρδη εις νέον θα πρέπει να δημιουργήσει κέρδη από τη πώληση περιουσιακών στοιχείων της. Ο Δείκτης T3 έχει αρνητικά αποτελέσματα διότι η τράπεζα δεν διαθέτει αρκετά έσοδα προκειμένου να καλύψει τις δαπάνες της. Τέλος ο Δείκτης T4 έχει αρνητικό πρόσημο μόνο το 2016 τα υπόλοιπα έτη παρουσιάζει μια φθίνουσα άνοδο που σημαίνει ότι είναι σε θέση να δανειστεί χρήματα προκειμένου να δανείσει στους πελάτες της.

Γράφημα 11: Z-score Τράπεζα Πειραιώς

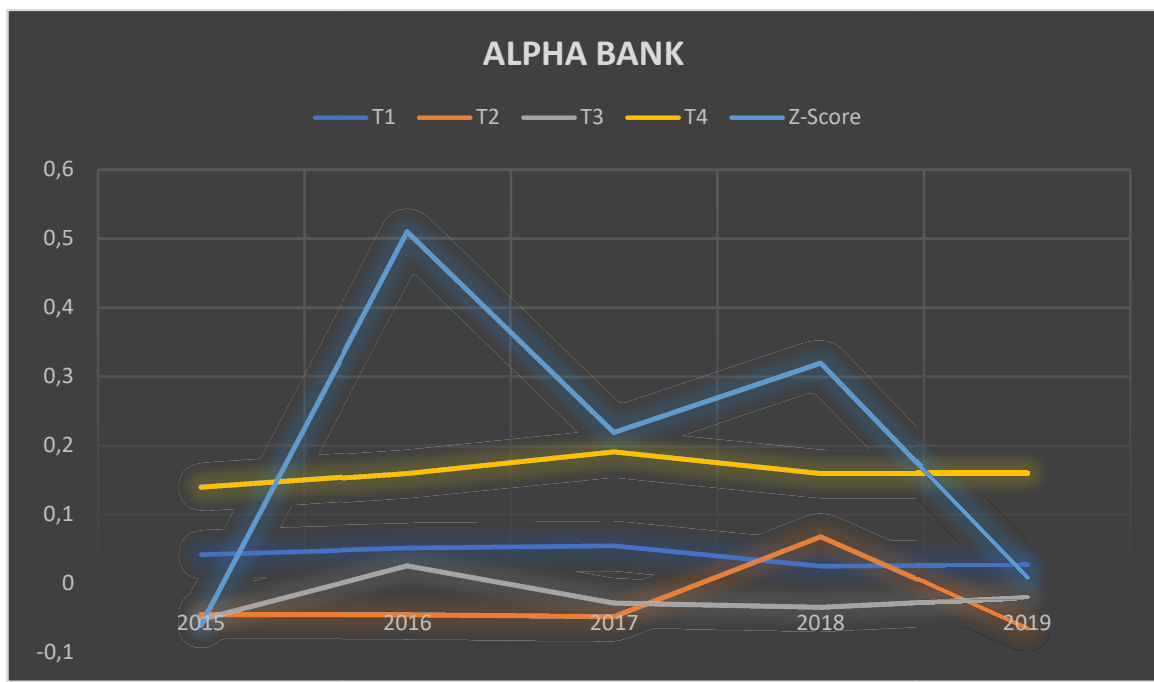
ALPHA BANK

	2015	2016	2017	2018	2019
T1	0,042	0,051	0,054	0,025	0,027
T2	-0,045	-0,045	-0,048	0,067	-0,064

T3	-0,052	0,025	-0,028	-0,034	-0,020
T4	0,14	0,16	0,19	0,16	0,16
Z-Score	-0,06	0,51	0,22	0,32	0,01

Πίνακας 14: Z-score Alpha Bank

Ο Δείκτης Z- Score παρουσιάζει θετικό αποτέλεσμα σε όλα τα έτη εκτός από το 2015. Αυτό σημαίνει ότι και αυτή η τράπεζα έχει υψηλό κίνδυνο αποτυχίας αλλά σε μικρότερο βαθμό από τις υπόλοιπες τράπεζες. Παρατηρούμε ότι οι μεταβλητές που επηρέασαν το αποτέλεσμα του δείκτη είναι το αποτέλεσμα εις νέον και τα κέρδη προ φόρων και τόκων τα οποία έδωσαν αρνητικά πρόσημα. Η μεταβλητή T1 δίνει θετικά αποτελέσματα που σημαίνει ότι η τράπεζα είναι σε θέση να αποπληρώσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αλλά έχει χαμηλή ρευστότητα. Ο Δείκτης T2 έχει αρνητικό πρόσημο το 2015, 2016, 2017 και 2019. Αυτό σημαίνει ότι η τράπεζα στρέφεται σε δανεισμό οπου υπάρχει ο κίνδυνος πτώχευσης αν η τράπεζα δεν αποπληρώσει μετά το δάνειο. Το 2018 έδωσε θετική τιμή επομένως βρίσκεται σε καλύτερη θέση από τις υπόλοιπες χρονιές. Ο Δείκτης T3 έχει αρνητικά αποτελέσματα διότι η τράπεζα δεν διαθέτει αρκετά έσοδα προκειμένου να καλύψει τις δαπάνες της. Τέλος ο Δείκτης T4 το 2016 και το 2017 παρουσιάζει μια αύξηση αυτό σημαίνει ότι η τράπεζα δανείζεται χρήματα για να δανείσει χρήματα.

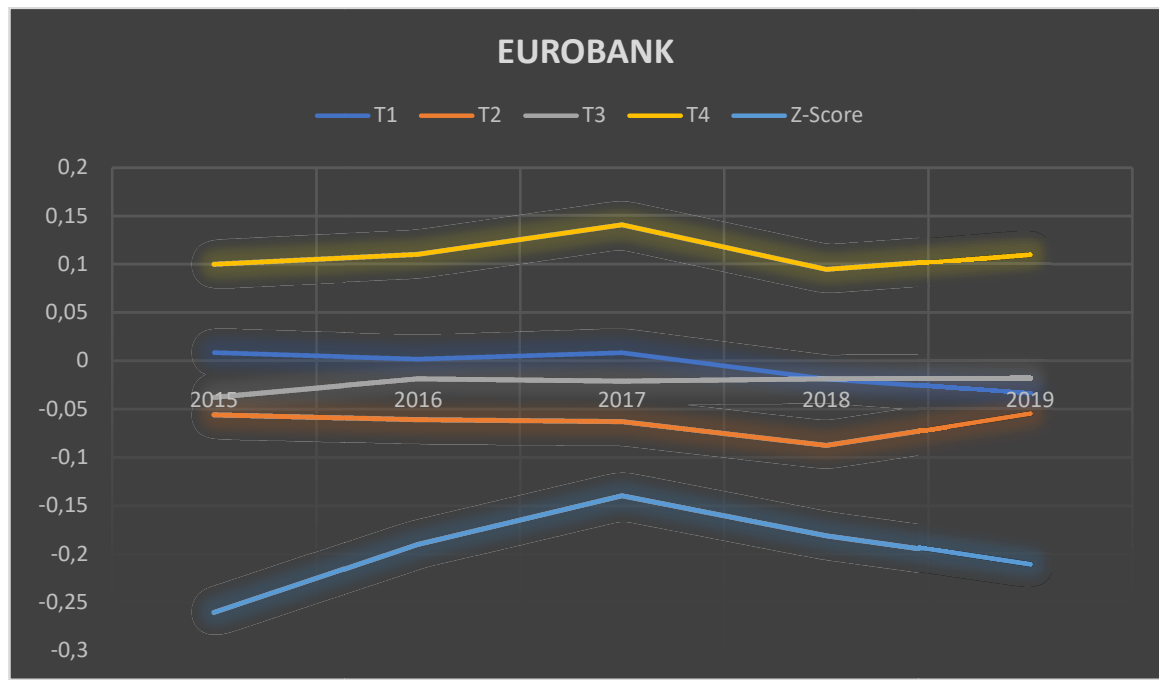
Γράφημα 12: Z-score Alpha Bank

EUROBANK

	2015	2016	2017	2018	2019
T1	0,0085	0,0017	0,0085	-0,019	-0,034
T2	-0,056	-0,061	-0,063	-0,087	-0,055
T3	-0,037	-0,019	-0,021	-0,019	-0,018
T4	0,10	0,11	0,14	0,095	0,11
Z-Score	-0,26	-0,19	-0,14	-0,181	-0,21

Πίνακας 15: Z-score Eurobank

Ο Δείκτης Z- Score παρουσιάζει αρνητικό αποτέλεσμα στα έτη 2015 έως 2019. Αυτό σημαίνει ότι η τράπεζα έχει πολλές πιθανότητες να οδηγηθεί στην πτώχευση. Παρατηρούμε ότι οι μεταβλητές που επηρέασαν το αποτέλεσμα του δείκτη είναι και σε αυτή την τράπεζα είναι το αποτέλεσμα εις νέον και τα κέρδη προ φόρων και τόκων τα οποία έδωσαν αρνητικά πρόσημα. Η μεταβλητή T1 το 2018 και το 2019 είναι αρνητική που σημαίνει ότι η τράπεζα δεν είναι σε θέση να αποπληρώσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του σε σχέση με τα υπόλοιπα έτη που δίνει σχετικά καλύτερα αποτελέσματα αλλά και πάλι δυσκολεύεται να καλύψει τις υποχρεώσεις της αφού παρουσιάζει χαμηλή ρευστότητα. Ο Δείκτης T2 σε όλα τα έτη έχει αρνητικό πρόσημο. Αυτό σημαίνει ότι η τράπεζα στρέφεται σε δανεισμό οπου υπάρχει ο κίνδυνος πτώχευσης αν η τράπεζα δεν αποπληρώσει μετά το δάνειο. Για να αυξήσει τα κέρδη εις νέον θα πρέπει να δημιουργήσει κέρδη από τη πώληση περιουσιακών στοιχείων της. Ο Δείκτης T3 έχει αρνητικά αποτελέσματα διότι η τράπεζα δεν διαθέτει αρκετά έσοδα προκειμένου να καλύψει τις δαπάνες της. Τέλος ο Δείκτης T4 το 2017 και το 2018 παρουσιάζει μια αύξηση αυτό σημαίνει ότι η τράπεζα δανείζεται χρήματα για να δανείσει χρήματα.

Γράφημα 13: Z-score Eurobank

Σύμφωνα με το μοντέλο Altman Z-Score τα τραπεζικά ιδρύματα έχουν μεγάλες πιθανότητες να χρεοκοπήσουν. Η Alpha Bank σε σχέση με τις υπόλοιπες τράπεζες βρίσκεται σε καλύτερη θέση. Το μοντέλο αυτό ωστόσο έχει κάποιους περιορισμούς. Πρώτον δημιουργήθηκε κυρίως για τις κατασκευαστικές εταιρίες. Επίσης εάν παραποιηθούν οι οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών ώστε να μην ταραχτεί η καλή τους φήμη τα αποτελέσματα που θα δώσει το μοντέλο θα είναι μη πραγματικά.

Συμπεράσματα

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα αποτελεί το κέντρο της παγκόσμιας οικονομίας. Οι συνεχείς τεχνολογικές εξελίξεις, οι αλλαγές στο ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο, η αύξηση της ανταγωνιστικότητας και οι αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία επηρεάζουν το τραπεζικό κλάδο και κυρίως το ρόλο της Διοίκησης, η οποία σε ένα συνεχές μεταβαλλόμενο περιβάλλον δυσκολεύεται να πάρει τις σωστές αποφάσεις για την ομαλή λειτουργία των τραπεζικών ιδρυμάτων. Τα τραπεζικά ιδρύματα έχουν ως στόχο να παρέχουν τις υπηρεσίες τους χωρίς κινδύνους οι οποίοι είναι επιβλαβείς για την φήμη τους και τη λειτουργία τους. Μέσα από κάθε επιχειρηματική απόφαση των τραπεζών προκύπτει και ένας κίνδυνος. Η αντιμετώπιση των κινδύνων αυτών είναι σημαντικό κομμάτι για την ομαλή λειτουργία των τραπεζών αλλά και για την λειτουργία της παγκόσμιας οικονομίας. Σημαντικό ρόλο σε αυτό έχει ο εσωτερικός έλεγχος και οι εργασιακές σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ των υπαλλήλων στις τράπεζες. Στις μέρες μας υπάρχει μεγάλη οικονομική αστάθεια η οποία ευνοεί την εμφάνιση κινδύνου. Επομένως οι τράπεζες θα πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν κάθε κίνδυνο. Με την κρίση του 2008 αναθεωρήθηκαν όλες οι υπάρχον πρακτικές και οι οδηγίες των τραπεζών. Η Διοίκηση κάθε τράπεζας θα πρέπει να είναι σε ετοιμότητα να επαναπροσδιορίσει τους στόχους και τις στρατηγικές της λόγω του μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος στο οποίο ανήκει. Η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου είναι ανεξάρτητη και έχει την ευθύνη για την ενημέρωση της Ανώτατης Διοίκησης.

Την περίοδο της κρίσης οι τράπεζες επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό αφού μειώθηκε το δανειακό Χαρτοφυλάκιο τους και μειώθηκαν τα δάνεια που χορηγόντουσαν. Επιπλέον η πιστοληπτική ικανότητα των πελατών έγινε πιο αυστηρή. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα λόγω της μείωσης των δανείων να μην λαμβάνουν τα τραπεζικά ιδρύματα έσοδα από τόκους. Η αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων συνδέεται με το αίσθημα αβεβαιότητας και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες λόγω των δυσχερών οικονομικών συνθηκών. Από αυτά δημιουργήθηκε ο πιστωτικός κίνδυνος. Επίσης μέσω αυτών ήταν αναγκαία η αναδιάρθρωση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου των Ελληνικών τραπεζικών ιδρυμάτων. Οι τράπεζες πρέπει να δίνουν μεγάλη σημασία στο ρόλο των εποπτικών αρχών, της εταιρικής διακυβέρνησης, της επιτροπής ελέγχου και στον εσωτερικό έλεγχο. Αξίζει να αναφέρουμε ότι οι

κίνδυνοι των τραπεζών αντιμετωπίζονται μέσω τριών μεθόδων της Value at Risk, της Προσομοίωσης Διαταραχών και της Ανάλυσης Σεναρίων. Με την συμβολή των παραπάνω δημιουργείτε ένα ισχυρό περιβάλλον για τις τράπεζες. Η οργάνωση και η λειτουργία του τραπεζικού συστήματος διαμορφώθηκε από το ρυθμιστικό εποπτικό πλαίσιο το οποίο εμφάνισε αλλαγές ανά περιόδους (Βασιλεία I, II, III) για να ανταποκρίνεται στα τότε δεδομένα που επικρατούσαν στην Ελλάδα.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος αποτελεί βασικό κομμάτι για την ομαλή λειτουργία των τραπεζικών ιδρυμάτων. Ο Εσωτερικός Έλεγχος επεκτείνεται στην καταγραφή των κινδύνων και στους τρόπους αντιμετώπισης τους σε μορφή έκθεσης. Περιλαμβάνει όλα τα είδη ελέγχου τόσο σε προληπτικό όσο και σε κατασταλτικό επίπεδο. Τα τμήματα του ελέγχου παρέχουν υπηρεσίες προς την Διοίκηση των τραπεζών μέσω συνεχούς επικοινωνίας παρέχοντας συμβουλές και πληροφορίες οι οποίες συνδέονται με τους στόχους που έχει ο εσωτερικός έλεγχος. Επιπλέον ο Εσωτερικός Έλεγχος συμβάλει στην προστασία των μετόχων αλλά και στα ενδιαφερόμενα μέλη. Μέσω του Εσωτερικού Ελέγχου τα τραπεζικά ιδρύματα θα μπορέσουν να αναπτυχθούν, να γίνουν πιο ανταγωνιστικά και να αντλήσουν οικονομικούς πόρους για να προβούν σε επενδυτικές δραστηριότητες. Όσο αναφορά τους εσωτερικούς ελεγκτές καταλήγουμε ότι θα πρέπει να διακρίνονται από το ήθος τους, την κριτική τους, την ειλικρινά τους, την ικανότητα τους να διοικούν και να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους. Αυτές οι ιδιότητες είναι σημαντικές για την δημιουργία της έκθεσής τους η οποία απευθύνεται στους μετόχους, τους υπαλλήλους, τους καταθέτες και γενικά όσους ενδιαφέρονται.

Στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε συγκρίνοντας της τέσσερις συστημικές Ελληνικές τράπεζες (Εθνική Τράπεζα Ελλάδος, Πειραιώς, AlphaBank, Eurobank) με χρηματοοικονομικούς αριθμοδείκτες την περίοδο 2015 έως 2019 διαπιστώνουμε ότι οι τράπεζες αντιμετωπίζουν πρόβλημα ρευστότητας και κερδοφορίας. Αυτό οφείλεται λόγω της επιβολής των Capital Controls και της οικονομικής κρίσης που ξεκίνησε το 2008. Όμως το 2019 σημείωσαν καλύτερα αποτελέσματα αφού οι καταθέσεις σημείωσαν αύξηση.

Όσο αναφορά το Z-Score τα αποτελέσματα που έδωσε για την περίοδο 2015 έως 2019 σε όλες τις τράπεζες ήταν μικρότερο από το 1,81. Επομένως έχουν μεγάλη πιθανότητα να οδηγηθούν προς την πτώχευση. Καλύτερη εικόνα στην χρονική περίοδο που εξετάζουμε είχε η Alpha Bank κυρίως τα έτη 2016 έως 2019 όπου το Z-Score έχει θετικές τιμές αλλά είναι μικρότερες από το 1,81. Αυτό σημαίνει ότι παρά τα θετικά πρόσημα κινδυνεύει και αυτή να χρεοκοπήσει αλλά σε

μικρότερο βαθμό από τα υπόλοιπα τραπεζικά ιδρύματα. Για να αυξήσουν τα κέρδη τους ώστε να είναι σε θέση να καλύψουν τις ανάγκες τους πρέπει να πωλήσουν περιουσιακά στοιχεία τους ή να δοθούν κάποια ελαφρυντικά στο χρέος τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Anthony Saunders et all. , *Διοίκηση Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων και Διαχείριση Κινδύνων*, Cyprus 2017, Broken Hill Publishers
2. Altman EI , *Corporate Distress Diagnosis: Comparisons Using Linear Discriminant Analysis and Neural Networks (the Italian Experience)*. 1994, *Journal of Banking Finance*
3. Alpha Bank, “Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης” ,2020
4. Cecchetti Stephen et all, *Χρημα – Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικές Αγορές*, Cyprus 2019, Broken Hill Publishers *Charters and Reports*”, 2002, *Accounting Horizons*
5. Carcello J.V., Hermonson D.R and Neal T., “ Disclosures in Audit Committee
6. Dornbusch Rudiger et all. , *Μακροοικονομική*, Αθήνα 1993. Εκδόσεις Κριτική
7. Needles, Powers and Crosson, “Τεχνικές και Διαχείριση Κόστους”, Εκδόσεις Broken hill Publishers LTD, Cyprus, 2017
8. PwC: Αναγκαίος ο Εσωτερικός Έλεγχος για μείωση κινδύνου, *INBNews*, 2013
9. Krugman Paul et all, *Διεθνής Οικονομική*, Αθήνα 2015, Εκδόσεις Κριτική
10. Jonathan R. Macey and Maureen O’ Hara, “ The Corporate Governance of Bank”
11. OECD, Πρόγραμμα Ελλάδα-ΟΟΣΑ: Παροχή Τεχνικής Βοήθειας για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς, *Εγχειρίδιο Εσωτερικού Ελέγχου για την Ελληνική Δημόσια Διοίκηση Building Blocks for a Successful Paradigm Change?*”, 1999, *International Journal of Auditing*
12. Selim G and McNammee D, “Risk Management and Internal Auditing: What are the Essential
13. Βαρελάς Ερωτόκριτος, *Νομισματική Θεωρία και Πολιτική*, Θεσσαλονίκη 2014, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
14. Βασιλεία III: Η νέα συνθήκη μισεί τον κίνδυνο, 2010, Ημερομηνία πρόσβασης 13/01/2021 στη διεύθυνση <https://www.euro2day.gr/thebanker/article/575381/vasileia-iii-h-neo-synthkh-misei-ton-kindyno.html>
15. Βουσινάς Γεώργιος, *Εποπτεία χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων: Η μετάβαση από τη Βασιλεία I στη Βασιλεία III*, Τεύχος 24, Ιανουάριος 2016

16. Γκόρτσος Χρήστος, Βασιλεία ΙΙΙ: Η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος
17. Δήμου Ν, Ελεγκτική- Βασικές Αρχές Γενικής και Τραπεζικής Ελεγκτικής, 2000, Εκδόσεις Ελλην, Αθήνα
18. Καζαντζής Χ, Εκλεκτική και Εσωτερικός Έλεγχος. Μια Συστηματική Προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων, 2006, Εκδόσεις Business Plus
19. Κανελλόπουλος Γιάννης, Διαχείριση Κινδύνου, Έρευνα, Απρίλιος 2018
20. Κολλιόπουλος Αθανάσιος, Βασιλεία ΙΙΙ: Διασφάλιση της Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ή Εξασφάλιση του Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος, 2018, Κείμενο Εργασίας Νο 91/2018
21. Λαζαρίδης και Δρυμπέτας, "Εταιρική Διακυβέρνηση: Διεθνής Πρακτική και Ελληνική Εμπειρία", 2011, Εκδόσεις Σοφία
22. Μακρής Α. Προληπτικός και Κατασταλτικός Έλεγχος Τραπεζικών Εργασιών Πλην Πιστοδοτήσεων, Οδηγός Τραπεζικών Στελεχών, 1992 Αθήνα
23. Μενεξιάδης Μ, Ζοπουνίδης Κ, Λεμονάκης Χ. , Ο ρόλος του Εσωτερικού Ελεγκτή, Τεύχος 39
24. Νεγκάκης Χ και Ταχυνάκης, Ελεγκτική- Εσωτερικός Έλεγχος Θεωρία και Εφαρμογές, 2017, Εκδόσεις Αειφόρος, Θεσσαλονίκη
25. Οικονομικό Δελτίο Τεύχος 26, Τράπεζα της Ελλάδος, Απρίλιος 2012
26. ΟΤΟΕ, Το Τραπεζικό Σύστημα Στην Ελλάδα και οι Προτάσεις της ΟΤΟΕ, Αθήνα 2015
27. Παπαστάθης Π, Ο Σύγχρονος Εσωτερικός Έλεγχος και Η Πρακτική Εφαρμογή Του, 2014 , Αθήνα
28. Πειραιώς Εσωτερικός Κανονισμός Εταιρικής Διακυβέρνησης και λειτουργίας
29. Πλαίσιο Αρχών Λειτουργίας της Διεύθυνσης Εσωτερικής Επιθεώρησης, Τράπεζα της Ελλάδας, 2018, Αθήνα
30. Σιώτης Θ και Ζωιτσός Α, Σύγχρονη Ελεγκτική
31. Συριόπουλος Κωνσταντίνος et all, Εισαγωγή στην Τραπεζική Οικονομική και τις Κεφαλαιαγορές, Αθήνα 2014, Utopia Εκδόσεις ΕΠΕ
32. Τράπεζα Eurobank , Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης, 2019
33. Τσακλαγκάνος Α και Σπαθής Χ, Ελεγκτική , 2015, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη

34. Τερζής , Εσωτερικός Έλεγχος Τραπεζών : Εμπειρική διερεύνηση, Διπλωματική Εργασία, Θεσσαλονίκη 2019, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
35. Χριστόπουλος Απόστολος et all, Θέματα Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικής Θεωρίας , Αθήνα 2012, Εκδόσεις Κριτική
36. Γκόρτσος Χρήστος, Το νέο πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια, Ημερομηνία πρόσβασης 10/01/2021 στην διεύθυνση <https://docplayer.gr/30519092-H-vl-gkortsos-epikoyros-kathigitis-iethnoys.html>
37. Δρ. Κριαράς Ι Ευστάθιος, “ Αποκλειστικές αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης” ,2013, Ημερομηνία πρόσβασης 28/4/2021 στην διεύθυνση <https://www.taxheaven.gr/circulars/16776/arora-genikh-syneleysh-a-e>
38. Εθνική τράπεζα Ελλάδος, Ημερομηνία πρόσβασης 1/4/2021 στη διεύθυνση <https://www.nbg.gr/el/the-group/investor-relations/financial-information/annual-interim-financial-statements>
39. Η Ασύμμετρη Πληροφόρηση ως Απαρχή των Κρίσεων, Ημερομηνία πρόσβασης 22/12/2020 στην διεύθυνση <http://www.ppaccounting.gr/node/201>
40. Καββαθάς Σ, Εσωτερικός και Εξωτερικός Έλεγχος Διαφορές και Ομοιότητες στη Σύγχρονη Εποχή, Τεύχος 30, ημερομηνία πρόσβασης 25/01/2021 στην διεύθυνση <https://www.accountancygreece.gr/%CE%B5%CF%83%CF%89%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B5%CE%BE%CF%89%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CE%AD%CE%BB%CE%B5%CE%B3%CF%87%CE%BF%CF%82-%CE%B4%CE%B9/>
41. Καλλικράτης, Προληπτικός και Κατασταλτικός Έλεγχος, Ελεγκτικό Συνέδριο, 2013 ημερομηνία πρόσβασης 26/01/2021 στην διεύθυνση <https://www.kallikratis.org/oikonomika-themata-proliptikos-kai-katastaltikos-elegchos-elegktikou-synedriou-aitisi-anaklisis-kata-ton-praxeon-ton-epitropon-kai-ton-klimakion/>
42. Λιανική Τραπεζική vs. Εταιρική Τραπεζική, Ημερομηνία πρόσβασης 23/12/2020 στην διεύθυνση <https://el.talkingofmoney.com/retail-banking-vs>
43. Νικόλαος Φίλιππα και Θεόδωρος Καραντζίκου, “ Z-Score: το μέτρο που αποκαλύπτει τις δυο όψεις του ελληνικού χρηματιστηρίου”, ημερομηνία πρόσβασης 28/4/2021 στην διεύθυνση <https://www.kathimerini.gr/economy/business/202614/z-score-to-metro-poy-apokalyptei-tis-dyo-opseis-toy-ellinikoy-chrimatistiriou/>

44. Νόμος 4706/2020-ΦΕΚ136/α/17-7-2020 , Ημερομηνία πρόσβασης 28/4/2021 στη διεύθυνση <https://www.e-nomothesia.gr/kat-epikheireseis/nomos-4706-2020-phek-136a-17-7-2020.html>
45. Νόμος ν. 3601/2007 ,Ημερομηνία πρόσβασης 22/12/2020 στην διεύθυνση <https://www.taxheaven.gr/law/3601/2007>
46. Ομιλία του Γκαργκανά Νικολάου, Ημερομηνία πρόσβασης 10/01/2021 στη διεύθυνση <https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-typoy/anazhthsh-enhmerwsewn/enhmerwseis?announcement=3e0ec31a-5c05-45b4-ac8e-1c7c01fc8252>
47. Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών ημερομηνία πρόσβασης 16/01/2021 στην διεύθυνση <https://www.soel.gr/el/%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BC%CE%B5-%CF%84%CE%BF-%CF%83%CE%BF%CE%B5%CE%BB/%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C?showall=1&limitstart=>
48. Τράπεζα Πειραιώς, ημερομηνία πρόσβασης 1/4/2021 στη διεύθυνση <https://www.piraeusholdings.gr/el/investors/financials/financial-statements>
49. Τράπεζα AlphaBank, ημερομηνία πρόσβασης στη διεύθυνση <https://www.alpha.gr/el/omilos/enimerosi-ependuton>
50. Τράπεζα Eurobank, ημερομηνία πρόσβασης στη διεύθυνση <https://www.eurobank.gr/el/omilos/enimerosi-ependuton/oikonomika-apotelesmata-etairikes-parousiaseis>
51. Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου, ημερομηνία πρόσβασης 29/01/2021 στην διεύθυνση http://www.internalaudit.gov.cy/internalaudit/internalaudit.nsf/DMLFAQS_gr/DMLFAQS_gr?opendocument

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.